

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1937

VEEBRUAR

SISU:

Kirjaoskus ja haridus Eestis.

Kindlustusseltsid 1935. a.

Kanapidamise tasuvus 1936. a.

Surmapõhjused 1935. a.

Alatised tabelid.

Nr. 183(2)

TALLINN

Nr. 183(2)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lk.		Page
Kirjaoskus ja haridus Eestis — H. Reiman . . .	49—57	<i>Savoir lire-écrire et instruction en Estonie . . .</i>	49—57
Kindlustusseltsid 1935. a. — V. Feldman . . .	58—73	<i>Sociétés d'assurance en 1935 . . .</i>	58—73
Kanapidamis- tasuvus 1936. a. — F. Sööd . . .	74—81	<i>Rentabilité de l'élevage de poules en 1936 . . .</i>	74—81
Surmapõhjused 1935. a. — K. Rumma . . .	81—90	<i>Causes de décès en 1935 . . .</i>	81—90

ALATISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standard- numerat- sioon)		(Numération permanente)	
Tab. 1. Väliskaubandus detsembris	92	Tab. 1. Commerce extérieur en décembre	92
" 2. Väliskaubandus muude riikidega detsembris	94	" 2. Commerce extér. avec les autres pays en décembre	94
" 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris	94	" 3. Commerce extér. des princip. articles en décembre	94
" 4. Piiritusmonopol jaanuaris	104	" 4. Ventes d'alcool en janvier	104
" 6. Elgitraudeed detsembris	91	" 6. Chemins de fer en décembre	91
" 7. Tallinna sadama tegevus jaanuaris	97	" 7. Mouvement du port de Tallinn en janvier	97
" 8. Eesti Panga äriselts 31. I 87	97	" 8. Bilans de la Banque d'Estonie le 31. I 37	97
" 10. Era- ja ühispankade äriselts 1. XII 36	42*	" 10. Situat. financ. des banques au 1. XII 36	42*
" 11. Üksikute pankade äriseltsi summad 1. XII 36	42*	" 11. Bilans des princip. banques au 1. XII 36	42*
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil jaanuaris	104	" 13. Cours du change à Tallinn en janvier	104
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud detsembris	98	" 14. Nombre des personnes ayant passé les confins de la Ré- publique en décembre	98
" 15. Linnade rahvastik detsembris	98	" 15. Mouv. de la populat. dans les villes en décembre	98
" 16. Liikvel olev raha	99	" 16. Billets en circulation	99
" 18. Pankadevahelise arvekoja tegevus	99	" 18. Mouvement de la chambre de compensation	99
" 19. Protestitud vekalid	99	" 19. Effets protestés	99
Kapitali emissioonid		Emissions des capitaux	
Tööstustoodang		Production de quelques industries	
Loomataudid		Épizooties	
Tepamajade tegevus		Fonctionnement des abattoirs	
" 24. Suurmtülgihinnad detsembris ja jaanuaris	100	" 24. Prix de gros en décembre et janvier	100
" 25. Töötajate maksumus kalorsuse sisalduse järgi 1926—36	102	" 25. Coût de denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1926—36	102
" 26. Turuhinnad jaanuaris	101	" 26. Prix de détail en janvier	101
" 27. Elatnismaksumusindeksid	102	" 27. Nombres-indices du coût de la vie	102
" 28. Suurmtülgindeksid	102	" 28. Nombres-indices de prix de gros	102
" 29. Töösturg jaanuaris	104	" 29. Marché du travail en janvier	104
" 30. Tööstusettevõtted ja tööloin 1. jaanuariks	103	" 30. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. jan. 1937	103
" 33. Nakkushaigused novembris ja detsembris	99	" 33. Maladies contagieuses en novembre et décembre	99

Alatiste tabelite koostamisel vt. nr. 182(1), lk. 33.

*) Viimased andmed ilmunud eelmistes kuukirjades.

Par * sont désignés les tableaux parus dans les NN précédents.

Ilmunud 15. veebruaril 1937.

**KIRJAOSKUS ja HARIDUS EESTIS.
SAVOIR LIRE-ÉCRIRE et INSTRUCTION en ESTONIE.**

Sisu: 1. Kirjaoskus, lk. 49. 2. Kooliharidus, lk. 51. 3. Haridus tööhäruades ja ühiskondlikes kihitides, lk. 55.

1. Kirjaoskus.
Savoir lire et écrire.

Kirjaoskuse selgitamiseks rahvaloendus eritles ühelt poolt

kelle õppeaeg ulatub kaugelt möödunud sajandisse, iseasi aga viimastel aastatel kooliskäimute põlv ja lõpuks iseasi noorte eelkoolialiste kirjaoskus. Nii kui nähtub tab. 1 andmeist, jätab vanema põlve kirjaoskus paljugi soovida — osalt ka vast unustamise mõjul: täielikult kirjaoskajaid leidub 70 a. ja vanemaist alla 70%, 60—69 a. alla 90% ja 50—59 a. 93%. Seejuures palvib erilist tähelepanu 70 a. ja vanemate juures siiski võrdlemisi kõrge % ainult lugedaoskajaid. Edasi vanuse langedes kirjaoskus järjekindlalt tõuseb, jõudes kõrgeimale tasemele 18—19 a. juures. 10—14 a., kuigi kõik koolialised, vähemalt 2 aastat pidanuks koolis käima, esinevad siiski pisut madalama kirjaoskusega, millest peab

täielikult kirja-, s.o. lugeda- ja kirjutadaoskajaid, ja teiselt mitteoskajaid; peale selle on eraldi arvestatud ainult lugedaoskajad. Kirjaoskuse märkimisel ei arvestatud seda, mis keeles oskas keegi lugeda või kirjutada. Lugedaoskajaks ei arvatud neid, kes loevad ainult silpide kaupa (s.t. „veerivad“); kirjutadaoskajaks ei loetud neid, kes oskavad kirjutada ainult oma nime. Pimedad, kes oskasid lugeda pimedate kirja, märgiti lugedaoskajaks.

Kirjaoskuse hinnangul ja sellest järelduste tegemisel peab eeskätt arvestama rahvastiku vanuslikku koostist. Sest iseasi on vanema põlve kirjaoskus,

Kirjaoskus (7 a. van. alates) — Lettrés et illettrés (7 ans et au-dessus).

I.	Üldse — Total				Mehed — Hommes				Naised — Femmes			
	Täielised kirjaoskajad	Oskab lugeda	Ei oska lugeda ega kirjut.	Kokku	Lettrés	Sachant lire	Ne sachant ni lire ni écrire	Total	Täielikult kirjaoskajad	Oskab lugeda	Ei oska lugeda ega kirjut.	Kokku
Arv — Nombre.												
Yanus — Age:												
7—9 a.	38 810	1 700	17 568	58 084	16 923	854	9 105	26 882	16 887	852	8 463	26 202
10—14 „	85 610	41	1 095	86 746	43 426	19	557	44 001	42 185	22	538	42 745
15 „	15 121	5	180	15 256	7 640	3	83	7 706	7 481	2	87	7 550
16—17 „	24 028	0	211	25 140	12 400	9	99	12 688	12 457	3	112	12 572
18—19 „	94 454	10	246	34 710	17 203	4	97	17 304	17 251	8	149	17 406
20—24 „	100 787	63	1 131	101 961	51 196	27	376	51 599	49 571	30	765	50 362
25—29 „	96 892	145	2 153	99 190	48 702	51	824	49 377	48 190	94	1 520	49 813
30—39 „	166 635	448	5 519	172 602	78 490	148	1 392	80 036	88 139	300	4 127	92 566
40—49 „	135 192	760	6 075	142 027	61 292	168	1 066	63 126	73 900	692	4 400	78 901
50—59 „	111 780	1 627	6 425	119 832	50 573	261	2 178	53 012	61 207	1 366	4 247	66 820
60—69 „	79 484	4 087	6 005	89 636	34 612	611	2 040	37 263	44 872	3 470	4 025	52 373
70 „	42 266	12 941	7 615	62 822	18 794	2 151	2 590	23 536	23 472	10 700	5 025	39 287
Teadmata — Inconnue	1 112	31	165	1 308	601	0	70	677	511	25	65	631
* Kokku — Total	928 046	21 870	54 398	1004 314	441 923	4 306	20 857	467 086	486 123	17 564	33 541	537 228
Peale selle: — Outre cela:												
— 4 a.	118	60	36 374	36 552	55	29	43 853	43 937	93	31	42 521	42 615
5—6 „	2 198	1 147	32 202	35 547	973	538	16 354	17 895	1 225	600	15 848	17 682
%												
7—9 a.	63,7	3,2	33,1	100,0	62,9	3,2	33,0	100,0	64,4	3,3	32,3	100,0
10—14 „	98,7	0,0	1,3	100,0	98,7	0,0	1,3	100,0	98,7	0,1	1,2	100,0
15 „	99,1	0,0	0,9	100,0	99,2	0,0	0,8	100,0	99,1	0,0	0,9	100,0
16—17 „	99,1	0,0	0,9	100,0	99,2	0,0	0,8	100,0	99,1	0,0	0,9	100,0
18—19 „	99,3	0,0	0,7	100,0	99,4	0,0	0,6	100,0	99,1	0,0	0,9	100,0
20—24 „	98,8	0,1	1,1	100,0	99,2	0,1	0,7	100,0	98,4	0,1	1,5	100,0
25—29 „	97,7	0,1	2,2	100,0	98,0	0,1	1,3	100,0	96,7	0,2	3,1	100,0
30—39 „	96,5	0,3	3,2	100,0	98,1	0,2	1,7	100,0	95,2	0,3	4,5	100,0
40—49 „	95,2	0,5	4,8	100,0	97,1	0,3	2,6	100,0	93,7	0,7	5,0	100,0
50—59 „	93,3	1,3	5,4	100,0	95,4	0,5	4,1	100,0	91,6	2,0	6,4	100,0
60—69 „	85,7	4,5	6,8	100,0	92,9	1,9	5,5	100,0	85,7	6,9	7,7	100,0
70 „	67,3	20,6	12,1	100,0	70,9	9,1	11,0	100,0	69,7	27,5	12,8	100,0
Teadmata — Inconnue	86,0	2,4	12,6	100,0	88,8	0,9	10,3	100,0	81,0	4,0	15,0	100,0
* Kokku — Total	92,4	2,2	5,4	100,0	94,6	0,9	4,5	100,0	90,5	3,3	6,2	100,0
Peale selle: — Outre cela:												
— 4 a.	0,1	0,1	99,8	100,0	0,1	0,1	99,8	100,0	0,1	0,1	99,8	100,0
5—6 „	0,2	3,2	90,0	100,0	5,4	3,0	91,6	100,0	6,9	3,5	89,6	100,0

järeldama, et meie alghariduse töö viimaseil aastail jätab siiski soovida. Nimelt, jälgides koolikohustuse täitmist selgub, et koolikohuslikest lastest on jäänud mitmesugustel põhjustel õpetuseta näit. 1933/34. õ.-a. linnus 0,8%, maal 2,0% (ilma Petserimaata 1,8%) ning 1931/32. a. linnus 0,7% ja maal 2,2% (ilma Petserimaata 1,7%). 10—14 a. kirjaoskuse tase pälvib tähelepanu veel sellepoolest, et see osutub tüdrukul pisut kõrgemaks, vastupidiselt järgnevaile vanusrühmadele, kus meeste kirjaoskuse tase ületab naiste oma vanuse kasvades järjest suureneval määral. Samuti esimesil kooliaastail ja eelkoolialistel 5 a. alates osutub tüdrukute seas kirjaoskus levinumaks

kui poiste seas. Sama näitab ka kirjaoskamatute laste % algkooli astujate seas 1929/30—1933/34. a. keskmisena:

Kirjaoskamatute kooliastujate % I kl. õpilaste arvust:

	Ei osanud lugeda ega kirjutada			Oskasid ainult lugeda		
	P.	T.	K.	P.	T.	K.
Linnus . . .	50,5	46,2	48,4	20,9	21,5	21,2
Maal . . .	47,8	43,8	45,6	19,4	22,4	20,9
Kokku	47,9	44,3	46,2	19,7	22,2	20,9

Kuigi moodne pedagoogika ei pea soovitavaks lastele kirjaoskuse õpetamist kodus enne algkooli astumist, teostub see meil siiski võrdlomisil suurel

Kirjaoskus administratiiv-üksuste järel (%) 1934. a. — Lettrés et illettrés d'après les unités administratives (%) 1934.

2.	10 a. ja vanemad — 10 a. et au-dessus								
	Kokku — Total			Mehed — Hommes			Naised — Femmes		
	Oskab lugeda ja kir- jutada	Oskab lugeda	Ei oska lugeda ega kirjut.	Lettrés	Sachant lire	Ne sachant ni lire ni écrire	Oskab lugeda ja kir- jutada	Oskab lugeda	Ei oska lugeda ega kirjutada
Linnad — Villes	97,2	1,4	1,4	98,7	0,4	0,9	96,0	2,1	1,9
Tallinn . . .	98,2	0,9	0,9	99,1	0,3	0,9	97,5	1,4	1,1
Haapsalu . . .	98,4	2,4	1,2	98,4	0,7	0,9	94,9	3,6	1,5
Kuressaare . . .	95,5	3,1	1,4	97,7	0,8	1,5	93,8	4,7	1,5
Narva . . .	92,0	2,8	4,6	97,3	0,7	2,0	89,3	4,2	6,6
Nõmme . . .	98,7	0,7	0,6	99,3	0,2	0,6	98,1	1,2	0,7
Paide . . .	97,4	1,5	1,1	98,5	0,3	1,2	96,5	2,4	1,1
Paldiski . . .	96,5	2,0	1,6	98,5	0,3	1,2	94,0	3,4	1,7
Petseri . . .	90,6	0,8	5,6	96,5	0,3	3,2	85,4	1,2	13,4
Pärnu . . .	96,5	2,2	1,3	98,4	0,6	1,0	95,2	3,3	1,6
Põltsamaa . . .	97,4	1,4	1,2	98,9	0,6	0,6	96,3	2,0	1,7
Rakvere . . .	97,3	1,5	1,2	98,4	0,6	1,0	96,5	2,2	1,3
Tapa . . .	98,1	1,0	0,9	99,0	0,3	0,7	97,3	1,6	1,1
Tartu . . .	97,2	1,5	1,3	98,8	0,4	0,8	96,1	2,3	1,6
Tõrva . . .	97,0	2,0	1,0	98,7	0,3	1,0	95,7	3,2	1,1
Türi . . .	98,7	0,6	0,4	99,5	0,1	0,4	98,0	1,6	0,4
Valga . . .	94,8	2,3	2,9	96,9	0,6	2,5	93,3	3,5	3,2
Viljandi . . .	97,5	1,8	1,2	98,8	0,4	0,8	96,5	2,1	1,4
Võru . . .	96,9	0,6	2,2	97,9	0,4	1,7	96,0	1,4	3,6
Alevid — Bourgs	93,4	1,9	4,7	96,3	0,6	3,1	91,2	2,9	5,9
Antsla . . .	94,6	1,5	4,0	97,1	0,4	2,5	92,4	2,5	5,1
Elva . . .	97,0	1,6	1,4	98,5	0,3	0,7	95,9	2,3	1,8
Jõgeva . . .	97,7	1,0	1,3	98,0	0,2	1,8	97,4	1,7	0,9
Jõhvi . . .	96,4	2,0	1,6	98,1	1,0	0,9	95,0	2,0	2,1
Kaillaste . . .	72,4	0,1	27,5	83,3	0,2	10,5	63,1	—	30,9
Keila . . .	97,4	1,5	1,1	99,1	0,3	0,6	96,1	2,5	1,4
Killingi-Nõmme . . .	96,3	2,4	1,3	97,7	0,8	1,5	95,2	3,6	1,2
Kunda . . .	97,9	1,2	0,9	98,7	0,7	0,0	97,2	1,6	1,2
Kärda . . .	96,8	2,8	0,4	96,4	0,6	—	95,1	4,2	0,7
Mustla . . .	93,7	3,7	2,6	97,5	1,1	1,4	90,8	5,7	3,5
Mustvee . . .	83,9	1,2	14,9	90,5	0,6	3,0	78,7	1,7	20,2
Mõisaküla . . .	98,1	1,0	0,9	98,6	0,6	0,8	97,7	1,4	0,9
Narva-Jõesuu . . .	92,3	3,5	4,2	95,6	1,3	3,1	89,7	5,2	6,1
Otepää . . .	94,6	3,6	1,8	97,5	1,0	1,5	92,5	5,4	2,1
Sindi . . .	96,5	2,8	0,9	98,2	0,8	1,0	96,1	4,0	0,0
S.-Jaani . . .	96,7	1,7	1,6	99,1	—	0,9	95,2	2,8	2,0
Võõpsu . . .	85,9	1,8	12,8	90,8	0,6	8,6	82,3	1,8	15,9
Vallad — Comm. rurales	92,5	2,5	5,0	95,6	1,0	3,4	89,8	3,8	6,4
Virumaa . . .	94,7	2,3	3,0	97,2	1,0	1,8	92,4	3,5	4,1
Järvamaa . . .	96,4	2,2	1,4	97,6	0,9	1,5	95,3	3,4	1,8
Harjumaa . . .	94,7	3,8	1,5	96,7	1,8	1,5	92,8	6,6	1,6
Läänemaa . . .	94,5	3,6	1,9	96,3	1,4	1,8	92,4	6,6	2,0
Saaremaa . . .	82,2	5,8	2,5	96,8	1,6	2,1	89,1	8,1	2,8
Pärnumaa . . .	95,0	2,5	2,5	96,9	0,7	2,4	93,3	4,1	2,6
Viljandimaa . . .	96,4	1,8	1,8	97,7	0,6	1,7	95,2	2,3	2,0
Tartumaa . . .	94,4	2,0	3,6	96,4	0,8	2,8	92,7	3,0	4,8
Valgamaa . . .	95,1	2,1	2,8	96,9	0,8	2,3	93,4	3,3	3,3
Võrumaa . . .	94,6	1,7	3,7	96,3	0,6	3,1	93,1	2,6	4,3
Petserimaa . . .	64,4	0,3	35,3	79,5	0,2	20,3	51,3	0,3	43,4
Eriti arvestatud — Population comptés à part	99,8	0,0	0,2	99,9	0,0	0,1	99,0	1,0	—
Üldse — Gr. total	94,0	2,1	3,9	96,6	0,8	2,6	91,8	3,3	4,9
				Ary — Nombre.					
Linnad . . .	278 804	8 955	4 152	121 903	484	1 138	156 901	3 471	3 014
Alevid . . .	21 187	435	1 059	9 664	67	309	11 523	368	750
Vallad . . .	584 115	15 741	31 442	283 912	2 894	10 223	300 208	12 347	21 210
Eriti arvestatud . . .	9 018	2	12	8 920	1	12	98	1	—
Üldse — Gr. total	893 134	20 133	36 665	424 399	3 446	11 683	468 735	16 687	34 982

määral. Tegelik kirjaoskuse õpetamine algab üsna varakult, nii et juba 5. eluaastas leidub väikene arv kirjaoskajaid. Seda küll rohkem linnus, kuid ka valdades ja alevs kohati küllalt suurel määral.

Üksikute linnade ja maade kirjaoskuse tase erineb suuresti. Eriti madal on see Petserimaal, kus 10-a. ja vanemate seas leidub täielikult kirjaoskamatuid 35,3%. Teistes maades kõigub kirjaoskamatute arv 1,4%—3,7% vahel, kusjuures tähelepanu pälvalt väiksemate arvudega esinevad Järva-, Harju-,

Lääne- ja Viljandimaa. Linnadest ja alevitest esinevad suurima kirjaoskamatute %-ga Petseri, Narva, Kallaste, Mustvee ja Võõpsu, mis osutab peamiselt vene rahvusest kodanike madalale kirjaoskusele.

Eestlaste ja peale venelaste teiste rahvuste kõrget kirjaoskuse taset iseloomustavad endise Eesti kub. ja Liivi kub. eesti osa (1881. a. loenduse maa-ala) rahvastiku kirjaoskuse andmed: täielikult kirjaoskamatute arv on seal langenud 10 a. ja vanemate seas 1897. a. 4,7%-lt 1934. a. 2,1% peale ning 14 a. ja

Kirjaoskus 1881., 1897., 1922. ja 1934. a. — Lettrés et illetrés en 1881, 1897, 1922 et 1934.

3.	Üldse — Total			Mehed — Hommes			Naised — Femmes		
	Oskab lugeda ja kirjutada	Oskab lugeda	Ei oska lugeda ega kirjutada	Lettrés	Sachant lire	Ne sachant ni lire ni écrire	Oskab lugeda ja kirjutada	Oskab lugeda	Ei oska lugeda ega kirjutada
a) 10 a. ja vanemad — De 10 a. et au-dessus.									
Praegusel maa-alal:									
1934	804 236	20 164	36 830	425 000	3 452	11 752	400 230	16 712	25 078
1922	833 459	49 261	52 411	401 064	12 076	19 381	431 495	37 185	33 080
1897. a. maa-alal:									
1934	827 122	19 061	17 833	390 612	3 288	6 884	436 510	15 793	10 969
1922	774 916	47 325	26 329	370 826	11 597	11 613	404 090	36 725	14 716
1897	712 347		35 070	339 062		18 189	373 235		16 881
b) 14 a. ja vanemad — De 14 a. et au-dessus.									
1881. a. maa-alal:									
1934 (15 a. ja vanem.)	751 687	19 022	17 124	352 265	3 250	6 470	399 422	15 772	10 654
1922	679 758	46 653	24 053	317 104	11 326	10 372	362 654	35 327	13 681
1881	257 104	300 771	38 321	150 876	108 725	22 215	106 220	192 046	16 108
%. a) 10 a. ja vanemad — De 10 a. et au-dessus.									
Territoire présent de l'Estonie:									
1934	94,0	2,1	3,9	96,5	0,8	2,7	91,8	3,3	4,9
1922	89,1	5,3	5,0	92,7	2,8	4,5	86,0	7,4	6,6
Territoire de 1897:									
1934	95,7	2,2	2,1	97,5	0,8	1,7	94,2	3,4	2,4
1922	91,8	5,6	3,1	94,1	2,9	3,0	88,9	7,9	3,2
1897	95,3		4,7	94,9		5,1	95,7		4,3
b) 14 a. ja vanemad — De 14 a. et au-dessus.									
Territoire de 1881:									
1934 (15 a. et au-dessus)	95,4	2,4	2,2	97,3	0,9	1,8	93,8	3,7	2,5
1922	90,6	6,2	3,2	93,0	3,3	3,1	88,1	8,6	3,3
1881	43,1	50,6	0,4	53,5	33,6	7,0	33,8	61,1	5,1

van. seas 1881. a. 6,4%-lt 1934. a. 2,2% peale; seejuures meeste kirjaoskuse taseme tõus on veelgi suurem: on saavutatud peagu meeskodanikkude täielik kirjaoskus — täielikult kirjaoskamatute langedes 1,8% peale.

Et Eesti rahvastiku kirjaoskuse tase on tõesti tähelepanu pälvalt kõrge, selgub siin toodud võrdlusest välisriigega (tab. 4). Kuigi paljuist riigest puuduvad viimase rahvaloenduse andmed, võib Eesti kahe loenduse andmete kohaselt siiski väita, et kirjaoskusest Eesti ühes Soomega seisab esireas L.-Euroopa kultuurriikide peres.

2. Kooliharidus.

Instruction.

Rahvastiku koolihariduse selgitamiseks II rahvaloendus arvestas vaid õppimist ametlikult registreeritud koolides, mitte aga üldse haridust, millise isik on omandanud kas iseõppides või mitmesugustes mitte kooliseloomuga õppeasutistes. Koolihariduse juures omakorda on eritletud lõpetatud ja lõpetamata haridust, kuid lõpetamata hariduse juures siiski on jäetud eritlemata

Kirjaoskus Eestis ja välisriigis — Lettrés et illetrés dans divers pays

4.	Rahvaloenduse aeg Recensement	Oskab lugeda ja kirjutada Lettrés	Oskab ainult lugeda Sachant lire	Ei oska lugeda ega kirjutada Ne sachant ni lire ni écrire
10 a. ja vanemad — De 10 a. et au-dessus.				
Bulgaria	1926	60,4	0,3	39,3
Eesti	1934	94,0	2,1	3,9
	1922	89,1	5,3	5,6
Hispaania	1920	58,0	0,8	48,2
Leedu	1923	67,4	25,2	7,4
Läti	1930	81,2	6,2	13,6
Belgia	1920		92,5	7,5
Itaalia	1931		78,4	21,6
N.S.V.L.	1926		52,8	47,2
Poola	1921		65,7	34,3
Portugal	1920		34,8	65,2
Prantsuse	1931		94,7	5,3
15 a. ja vanemad — De 15 a. et au-dessus.				
Eesti	1934	93,6	2,3	4,1
	1922	88,3	5,8	5,9
Soome	1920	69,9	29,1	1,0

lõpetamata kooli läbitehtud klasside arv. Vaatamata koolide mitmekesisusele, eriti enne iseseisvuse aega,

on viidud läbi jaotus alg-, kesk- ja kõrgemaks hariduseks, kusjuures näiteks kesk- ja kõrgema astme vaheliste koolide lõpetajad on arvatud lõpetamata kõrgema hariduse liiki. Eriühma moodustavad isikud, kes, olgu nooruse või mitmesugustel teistel põhjustel, pole üldse käinud koolis. Viimasesse rühma arvatud isikute %, arvestamata eelkoolialisi, esineb noorte kuni 24 a. juures võrdlemisi tagasihoidlikuna, kuna aga vanusrühmades, kelle kooliaeg ulatub iseseisvuseelse aega, selliste % on üsna kõrge ja kasvab ühes vanusega. Vastavalt sellele kooliskäinuid leidub 60 a. ja vanemal vaid 81,4%, 15—19 a. rühma 98,7% vastu. Seejuures kooliskäinute arv esineb meestel naistest pisut kõrgemana, eriti vanemaealiste juures: 15—19 a. 98,0%:98,7% ning 60 a. ja vanemal 86,0%:73,3% vastu. Sellest on tingitud ka eespool nenditud erinev kirjaoskus.

Võrreldes mittekooliskäinute % kirjaoskamata %-ga (v. tab. 1) selgub, et viimane on väiksem kõigis vanusrühmis, eriti aga eelkoolialiste ja raukade, üle 60 a. juures. Sellest peab järeldama, et vanem põlv omandas kõrgele määral kirja-, vähemalt lugedaoskuse koolis käimatagi.

Rahvastiku haridusetaseme hinnanguiks aga on olulised ühelt poolt kesk- ja kõrgema kooli lõpetanute arv ja teiselt lõpetamatute arv kõigis haridusastmes. Nii võime nentida, et koolikohustuse lõppemise järele 16—17 a. vanuses rahvastikus leidus 1934. a. peale 1,3% koolis mittekäinute veel 17,0% algkooli mittelõpetanuid, 18—19 a. vanustest 15,8%, 20—24 a. 17,4% ja edasi kasvaval määral, kuni 19,8% 60 a. ja vanemate rühmas. Seega suhteliselt algkooli lõpetanute arvule leiame kõrgeimal %-määral mittelõpetanuid 18—19 a. rühmas iga 3,6 lõpetanu kohta ühe mittelõpetanu ja järgnevas 20—25 a. rühmas ühe iga 3,2 lõpetanu kohta. Ent naiste juures on olukord pisut teisem — näit. 18—19 a. rühmas üks algkooli mittelõpetanu 4,0 lõpetanu kohta, kuigi vanemaealiste juures on olukord vastupidine.

Keskooliskäinute juures aga leiame mittelõpetanuid koguni rohkem kui lõpetanuid. Nii 25—29 a. rühmas, milles keskkooliskäinuid leidub juba vähe, esineb 21,1% keskkooliskäinu juures 9% lõpetanute kohta 12,1% mittelõpetanuid, s.o. iga lõpetanu kohta 1,3 mittelõpetanut. Sugude järgi leiame ühe lõpetanu kohta mittelõpetanuid: 25—29 a. rühmas m. 1,0, n. 1,0 ja 20—24 a. rühmas m. 2,1, n. 1,4. Vanemaealiste, näit. 60 a. ja vanemate juures aga, kellest keskkoolis käinute arv on palju väiksem, leiame ühe lõpetanu kohta mittelõpetanuid: üldse 1,3, mehi 3,2, naisi aga vastupidi ühe mittelõpetanu kohta 1,0 lõpetanut. Järelikult naised on keskkooli töös olnud meestest edukamad nii lähemas kui eriti kaugemas minevikus, kus neid on vastupidiselt olevikule käinud keskkoolis vähem kui mehi. Tõsi, meestel võis kooli lõpetamist takistada ka tööotsimise tarve suuremal määral kui naistel; kuid siiski peab arvestama naiste paremat edasijõudmist keskkoolis, nii kui seda näitavad ka vastavad andmed olevikus. Nende järgi leiame keskkoolides

kevadel klassikursuse lõpetanute % 1935/36. õ.-a. poistel 58,7%, tüdrukul 69,0% ja 1934/35. õ.-a. koguni p. 54,6% ja tüdr. 69,1%; ja sügisel peale järeleksamite teiseks aastaks sama klassi jäänuid 1935/36. õ.-a. p. 12,1%, tüdr. 8,0% ja 1934/35. a. p. 17,3%, tüdr. 10,0%.

Ülikoolis käinute arv on üldse suurim 25—29 a. rühmas — kokku 4,1%, mehi 5,7%, naisi 2,5% vastavanes rahvastikus. Sellest vanemas eas on ülikoolis käinute % palju madalam, samuti on see pisut madalam ka nooremate juures. Lõpetanute suhe mittelõpetanutega esineb ülikoolis käinutel, keskkoolist erinevalt, esimeste kasuks, eriti vanemaealiste juures. 25—29 a. juures aga vastupidi leiame ühe lõpetanu kohta mittelõpetanuid: meestel 2,4 ja naistel 2,3 mittelõpetanut. Kuna aga üliõpilaste koostises 1934. a. leiame 25—29 aastaseid mehi 26,0% naiste 17,0% vastu ja 20—24 a. mehi 48,0% naiste 56,7% vastu, siis peab järeldama, et mittelõpetanuid meestest on rohkem kui ülikoolis käinuid ja vastavalt ülikoolist lõpetamata lahkunuid rohkem naiste seas, nii kui seda näitavad ka tab. 5 arvud 30—59 a. vanuses, kus mittelõpetanud naiste % ületab ülikooli lõpetanud naiste %-di, andes 1 lõpetanu kohta 1,4 mittelõpetanut.

Vanuskoostiselt leiame lõpetatud kõrgema haridusega isikuist %:

	—24 a.	25—29 a.	30—59 a.	60— a.
Mehi . . .	1,7	13,7	75,6	9,0
Naisi . . .	9,8	25,7	67,5	2,0
Kokku	2,3	16,1	74,0	7,6

Administratiivüksuste järgi (tab. 6) leiame rahvastiku haridusliku taseme väga erineva. Ent kesk- ja kõrgema haridusega isikud on koondunud peamiselt linnusse 10,0% ja 2,1% : alevite 3,4% ja 0,9% ning maa 1,6% ja 0,2% vastu. Ja ka linnadest esineb eelistatumaid, nagu Tallinna (12,2% ja 2,3%), Nõmme (15,9% ja 2,4%), Petseri (10,2% ja 2,5%) ning kõrge ülikooli lõpetanute arvuga Tartu (8,1% ja 2,7%). Väikseim on haritlaste arv Narvas ja pisilinnus, samuti kui alevites. Maadest esinevad kesk- ja kõrgema harid. isikute % poolest esikohal Viru- (2,2% ja 0,3%) (seal asuvate tööstuste tõttu), Viljandi- (2,2% ja 0,2%) ning Valgamaa (2,1% ja 0,3%), samuti Järvamaa (2,2% ja 0,2%); madalaimad arvud leiame Saare- (0,7 ja 0,1%) ning Petserimaal (0,9% ja 0,1%).

Võrreldes minevikuga (tab. 7) Eesti rahvastiku hariduslik tase on suuresti tõusnud. Juba 1922. a.-ga võrreldes leiame 10 a. ja vanemal 1934. a. koolis mittekäinute arvu langenuna 9,6%-lt 7,4% peale ja vastavalt tõusnuna nii algkooliskäinute % kui eriti lõpetanute arvu kesk- (4,3%:2,1% vastu) ja kõrgemas koolis (0,8%:0,5% vastu). Eriti suur aga on haridusliku taseme tõus võrreldes 1897. a.-ga: keskkoolis käinute arv 12,9% peale: 1,7% vastu ja ülikoolis käinute arv 2,0% peale: 0,4 vastu.

Hardus (%) 1934. a. (rahvastik 10 a. van. alates) — Instruction (%) en 1934 (10 a. et au-dessus).

	Üldse — Total						Mehed — Hommes						Naised — Femmes					
	Lõpetanud			Lõpetamata			Agent terminés la cours de			Non terminés le cours de			Lõpetatud			Lõpetamata		
	Alkohol	Kõrgem kool	Keskool	Alkohol	Kõrgem kool	Keskool	Lõpeline	Algeline	Algeline	Lõpeline	Algeline	Algeline	Alkohol	Kõrgem kool	Keskool	Alkohol	Kõrgem kool	Keskool
Linnad — Villes	45,5	10,9	2,1	17,4	16,8	3,0	42,5	7,4	3,9	17,9	20,4	4,6	47,7	11,9	0,8	17,2	14,1	1,8
Tallinn	47,5	12,2	2,5	18,7	17,3	2,5	44,8	9,3	4,2	14,1	20,7	4,0	49,5	14,1	0,7	13,4	14,7	1,4
Kaapsalu	47,4	8,4	1,7	17,8	18,3	1,2	41,7	5,8	3,5	18,5	25,4	2,0	51,6	10,2	0,4	17,8	13,1	0,6
Kuressaare	44,2	7,8	2,0	18,1	19,3	1,1	38,2	6,3	3,6	17,9	28,4	1,9	48,6	9,0	0,7	19,9	12,7	0,5
Narva	37,8	7,6	1,1	29,5	11,0	0,9	12,6	6,8	2,1	29,9	14,9	1,5	29,2	8,2	0,4	29,2	13,7	0,5
Nõmme	41,3	16,9	2,4	13,8	20,1	2,9	36,7	12,1	4,5	14,9	24,7	4,6	44,8	19,0	0,8	12,9	16,5	1,6
Paide	44,4	6,7	1,4	18,8	22,6	1,6	38,6	4,9	2,5	19,9	27,9	2,2	48,8	8,2	0,6	17,9	18,2	1,0
Paldiski	49,3	6,4	1,2	18,5	16,9	1,2	35,5	5,1	1,8	20,8	23,5	2,1	54,3	7,5	0,7	16,8	11,5	0,5
Pärnu	38,0	10,2	2,5	18,0	16,4	2,8	37,0	7,4	4,8	18,7	20,6	5,0	48,3	12,7	1,0	17,4	12,6	0,6
Põltsamaa	53,0	7,1	1,4	18,1	14,6	0,9	31,0	5,1	2,8	18,8	18,1	1,7	51,4	8,6	0,4	17,6	12,1	0,7
Rakvere	48,5	4,5	1,6	18,9	16,3	1,3	31,1	3,2	2,6	19,6	18,2	1,8	49,8	9,5	0,9	18,3	14,9	1,0
Tapa	45,1	6,7	1,4	22,6	10,1	1,1	42,7	4,9	2,4	21,6	19,6	1,7	47,2	8,2	0,5	15,4	17,4	0,7
Tartu	41,5	8,1	2,7	19,5	16,2	1,1	44,8	5,1	2,9	20,3	14,0	1,8	57,6	10,3	0,6	19,7	13,8	0,8
Tõrva	59,8	5,0	0,8	18,1	14,0	0,6	58,4	3,7	1,2	18,3	15,6	1,1	60,1	6,2	0,5	17,9	12,6	0,8
Valga	42,2	6,1	1,2	25,3	17,7	1,4	40,0	4,8	1,9	24,8	23,2	2,2	43,9	7,0	0,6	25,7	14,8	0,9
Võru	47,8	7,9	2,0	20,4	17,3	1,7	40,3	6,0	3,0	24,6	19,2	1,9	49,0	10,0	0,7	19,5	13,9	0,7
Alevid — Bourgs	47,2	3,4	0,9	30,5	25,1	0,6	43,9	2,1	1,7	31,8	16,1	1,6	48,3	4,9	0,3	23,8	7,1	0,3
Andsaa	57,9	3,3	0,7	25,3	18,6	0,7	56,6	2,5	1,3	25,8	15,5	2,1	58,9	3,9	0,3	24,9	4,1	0,1
Elva	48,9	4,3	1,8	17,4	9,9	1,9	41,0	2,9	2,0	24,2	11,0	2,4	69,4	5,5	0,2	16,4	8,5	1,5
Jõgeva	68,9	4,3	1,4	25,5	13,4	0,6	44,4	4,4	2,3	26,8	15,0	1,0	44,6	7,7	0,6	24,4	12,1	0,3
Jõhvi	22,4	0,4	0,2	40,2	2,1	0,2	24,4	0,3	0,3	45,1	1,9	0,2	20,2	0,6	0,0	36,0	2,3	0,1
Kallaste	54,1	0,8	1,1	18,2	14,2	1,2	50,0	5,4	2,0	18,6	19,2	1,7	57,1	7,9	0,4	17,8	10,6	0,8
Kella	53,9	2,6	0,7	33,2	4,6	0,3	47,7	1,9	1,2	33,1	5,7	0,8	54,5	3,0	0,3	33,1	3,9	0,4
Kilbink-Nõmme	48,2	3,4	1,1	35,7	9,7	0,4	45,7	2,1	2,2	33,0	7,0	0,6	50,2	4,5	0,1	33,7	4,6	0,1
Kunda	40,1	4,0	1,2	19,9	5,0	0,3	55,6	4,6	2,2	23,7	32,7	2,0	63,2	3,6	0,5	17,8	8,1	0,4
Kärda	52,0	1,2	0,6	34,3	5,4	0,4	61,1	3,4	1,1	33,1	6,7	0,6	50,0	1,8	0,2	35,2	4,4	0,3
Musta	84,4	2,4	0,8	36,6	6,4	0,5	38,9	1,7	1,2	38,9	7,1	1,0	32,5	3,3	0,2	34,5	7,6	0,2
Mõisatalu	52,6	2,6	0,7	27,9	11,3	0,6	48,4	4,1	0,9	28,0	15,5	1,4	56,1	4,7	0,3	29,9	5,3	0,2
Narva-Jõesuu	44,2	4,4	0,6	30,2	7,8	0,7	48,4	2,7	1,2	44,8	12,1	0,6	46,5	3,1	0,3	43,2	3,1	0,2
Otepää	33,5	2,9	0,9	45,1	10,3	0,5	62,8	3,0	1,8	33,9	9,0	0,6	46,5	3,0	0,3	36,3	8,5	0,3
Sardi	65,4	3,3	1,0	38,0	8,7	0,4	44,0	3,7	2,5	38,5	9,0	0,6	46,5	3,1	0,3	43,2	3,1	0,2
Suuri	46,0	4,1	1,1	18,4	7,2	0,2	61,6	3,7	1,8	20,1	8,2	0,3	67,2	4,4	0,2	17,3	6,5	0,2
Võpsuu	54,4	1,6	0,2	22,2	6,0	0,8	54,6	1,4	0,3	23,3	9,2	0,6	54,6	0,5	0,1	21,4	3,6	0,2
Valdad — Communes rurales	56,4	1,6	0,2	28,6	4,4	0,3	57,0	1,8	0,5	28,3	5,4	0,4	55,2	2,6	0,1	27,8	3,6	0,2
Yiru	55,4	2,2	0,8	29,2	4,9	0,3	56,7	1,8	0,4	24,7	7,1	0,5	62,1	2,6	0,0	23,9	4,4	0,2
Järva	61,3	2,2	0,2	24,7	6,2	0,4	60,5	1,7	0,4	24,5	4,9	0,5	55,5	2,2	0,1	27,9	4,3	0,2
Harju	56,4	1,9	0,2	28,5	4,6	0,3	57,2	1,6	0,4	24,3	3,8	0,3	63,8	1,2	0,1	24,1	2,5	0,1
Ida-Viru	64,3	1,1	0,2	24,6	3,1	0,2	64,8	1,0	0,3	24,3	4,0	0,2	53,4	0,7	0,0	36,6	1,2	0,0
Saare	53,8	0,7	0,1	36,6	2,4	0,1	54,3	0,8	0,2	27,8	5,0	0,2	60,4	1,8	0,0	36,6	1,2	0,0
Pärnu	60,8	1,0	0,2	27,8	4,3	0,2	61,6	1,4	0,4	24,8	7,5	0,6	63,8	2,6	0,1	24,6	3,6	0,1
Viljandi	62,8	2,2	0,2	24,7	6,1	0,4	57,7	1,2	0,4	30,8	5,9	0,6	58,2	1,7	0,1	29,3	4,0	0,2
Tartu	57,5	2,1	0,8	29,8	4,9	0,4	56,7	1,2	0,4	30,8	5,9	0,6	58,2	1,7	0,1	29,3	4,0	0,2
Võru	57,8	2,1	0,8	28,1	6,7	0,5	58,3	1,3	0,5	27,6	7,8	0,8	57,6	2,3	0,1	28,5	5,8	0,3
Petsari	60,7	1,3	0,2	32,2	3,0	0,2	59,3	1,3	0,3	37,7	4,9	0,5	62,0	1,4	0,0	27,4	3,0	0,1
Ennit arvestatud	26,2	0,2	0,1	82,6	1,2	0,1	46,9	0,7	0,2	87,7	1,3	0,3	18,8	1,0	0,0	27,9	1,0	0,1
Alkohol	46,8	10,1	0,3	25,3	14,2	1,5	48,7	10,6	0,7	23,7	14,2	1,9	47,6	23,5	0,7	5,9	17,6	11,8
Kõrgem kool	52,8	4,3	0,8	25,3	8,3	1,1	52,5	3,3	1,4	26,4	9,8	1,5	55,1	5,1	0,3	24,5	7,9	0,7
Üldse — Gr. total	130 088	28 598	5 970	49 955	48 043	8 549	52 295	9 149	4 738	21 840	25 100	5 025	77 798	19 449	1 287	28 115	22 043	2 921
Alevid	10 705	775	207	6 914	1 918	141	4 609	275	169	3 191	1 016	100	6 096	500	41	3 723	902	41
Valdad	356 288	10 277	1 200	180 802	27 570	1 858	169 186	4 119	1 082	87 433	16 471	1 343	187 147	6 158	168	92 967	12 099	510
Population complète à part	3 811	871	60	2 596	1 102	154	3 808	87	57	2 095	1 159	152	3 808	3	3	1 159	5	2
Üldse — Gr. total	500 892	40 521	7 437	239 591	75 633	10 699	229 846	14 410	5 968	114 771	43 746	7 235	271 044	36 111	1 449	124 796	35 947	3 474

6. Hardus (%) 1934. a. (rahvastik 10 a. van. alates) — Instruction (%) en 1934 (10 a. et au-dessus).

Haridus 1897., 1922. ja 1934. a. (10 a. ja vanemad) — Instruction en 1897, 1922 et 1934 (10 a. et au-dessus).

7.	Pole koolis käinud <i>Sans instruction scolaire</i>	Algkool <i>École primaire</i>		Keskkool <i>École secondaire</i>		Kõrgem kool <i>École supérieure</i>		Kokku <i>Total</i>
		Lõpetatud	Lõpetamata	<i>Ayant terminé le cours</i>	<i>Non terminés</i>	Lõpetatud	Lõpetamata	
Praegusel maa-alal:								
1934	70 434	500 892	239 567	40 521	78 698	7 487	10 699	948 243
1922	86 464	486 840	223 181	18 908	74 591	4 178	6 445	900 607
1897. a. maa-alal:								
1934		783 169		110 855		17 101		861 125
1922		789 083		65 158		9 857		814 046
1897		781 607		12 958		2 853		747 418
%								
Territoire présent de l'Estonie:								
1934	7,4	52,8	25,9	4,3	8,3	0,8	1,1	100,0
1922	0,6	54,0	24,8	2,1	8,3	0,5	0,7	100,0
Territoire de 1897:								
1934		85,1		12,9		2,0		100,0
1922		90,8		8,0		1,2		100,0
1897		97,9		1,7		0,4		100,0

Võrdlused välisriigega on raskesti hangitavad, sest rahvaloenduse andmeis hariduse kohta sagedasti puudub selgus, kas on tegemist kooliskäinutega või lõpetanutega; samuti pole kooli liigid ja tüübid hariduse tasemelt täiesti võrreldavad. Kuid siiski kui nendime, et näit. 20 a. ja vanemate elan. seas leidis kõrgema haridusega isikuid Hollandis 0,6% ja Ungaris 1,6%, siis Eesti 0,9% omab õieti keske asendi. Eesti nooremas generatsioonis on kõrgem haridus juba võrdlemisi levinud, kuid vanemas põlves on see üsna tagasihoidlik; sellepärast võib Eesti seista kõrgema haridusega isikute arvult taga nii mõnestki L.-Euroopa riigist.

3. Haridus tööharu- des ja ühiskondlikes kihtides.

*Instruction d'après les
branches du travail et les
classes sociales.*

Tööharu- ja ühiskondlike kihtide haridusliku taseme iseloomustuseks toome järgnevalt andmeid vaid kõrgema ja keskkooli haridusega aktiivsete (s.t. seseisvat sissetulekut saavutajate) isikute arvust ja %-st iga vastava rühma rahvastiku üldarvus (tab. 8). Need andmed on saavutatud 1934. a. rahvaloenduse materjalide täiendava töötlamise teel ja on toodud siin esmakoordselt. Kuna need näitavad ilmekalt, kus ja millisel määral on leidnud tegevust meie haritlast-kond, peaksid nad pakkuma huvi.

Tööharudest esineb suurima haritlaste arvuga ühiskondlik tegevus. Sel alal tegevaist isikuist omab täieliku kõrgema hariduse 13,8% (meestest 17,5%, naistest 6,8%), pooliku kõrgema hariduse 8,8% (m. 9,0%, n. 6,7%), täieliku keskhariduse 24,9% (m. 16,9%, n. 39,8%) ja pooliku keskhariduse 21,4% (m. 24,4%, n. 15,7%); ülejäänud 31,1% moodustavad algkoolilõpetanud isikud 25,7%, algkooli lõpetamata 4,2% ja koolis mitte käinud 1,2%.

Hariduslikult tasemelt teise koha omab kaubandus: 2,8% (m. 4,1%, n. 0,8%) täieliku, 4,1% (m. 5,5%, n. 2,1%) pooliku kõrgema haridusega, 16,5% (m. 13,2%, n. 21,5%) täieliku ja 19,5% pooliku keskharidusega isikutega; ülejäänud koosnevad algkooli lõpetanuist 44,4%, mittelõpetanuist 9,2% ning koolis mitte käinuist 3,6%. Kolmandal kohal seisab

transport ja side 0,9% täieliku ja 1,7% pooliku kõrgema ning 8,2% täieliku ning 19,0% pooliku keskharidusega isikutega; peale selle algkooli lõpetanuist 54,8%, mittelõpetanuist 12,6% ja koolis mitte käinuist 2,7%. Neljandal kohal esineb väljaspool tööharusid seisev rühm (kapitalist elavad, pensionärid, hoolealused jne.) 0,8% täieliku ja 1,0 pooliku kõrgema ning 3,2% täieliku ja 6,6% pooliku keskharidusega isikutega; algkooli lõpetanuist 41,5%, mittelõpetanuist 22,3% ning koolis mitte käinuist 22,7% — peamiselt hoolekandeesutiste kasvandikud, kes arvestatud aktiivseina. Viiendal kohal leiame tööstuse 0,7% täieliku ja 0,8% pooliku kõrgema ning 4,5% täieliku ning 11,4% pooliku keskharidusega isikutega; peale selle algkoolilõpetanuist 61,2%, mittelõpetanuist 17,0% ja koolis mitte käinuist 4,4%. Kuuendal, seega eelviimasel kohal esineb põllumajandus 0,1% täieliku ja 0,3% pooliku kõrgema ning 0,8% täieliku ja 3,3% pooliku keskharidusega isikutega; algkooli lõpetanuist 63,0%, mittelõpetanuist 23,0 ja koolis mitte käinuist 7,7%. Viimasel kohal seisab majaja isikuteenistus, kus leidub kõrgema haridusega isikuid 0,1% ja 0,1%, keskharidusega 3,2% ja 6,6%, algharidusega 67,4% ja 16,4% ning koolis mitte käinuist 6,2%.

Kuna aga toodud vahakordi suuresti mõjutab iga tööharu erineva haridusliku tasemega sotsiaalne koostis, siis langeb haridusliku taseme selgitamisel peaarõhk ühiskondlike kihtide haridusliku taseme eritlusele, nii kui seda näitab tab. 8. Sellest selgub, et kõrgem haridus esineb suurimal määral vabakutselistel ja ametnike rühmas, seejärel kihituil, siis palgalistega peremeestel, üksikult töötajail peremeestel ning viimasel kohal pea võrdselt oma perekonnaliikmetega töötajail peremeestel ning töölistel. Keskharidus esineb suurimal määral ametnikel, seejärel vabakutselistel, kihituil, palgalistega peremeestel, üksikult töötavail peremeestel, töölistel ja kõige väiksemal määral oma perek.-liikmetega töötavail peremeestel. Sellest kõigest järgneb, et hariduslik tase esineb

Kõrgemas ja keskkoolis käinud isikud tööhäru ja ühiskondlike kihtide järgi.
Instruction d'après les branches du travail et classes sociales.

8.	Arv — Nombre										%							
	Kõrgema kooli				Keskkooli				École supérieure				École secondaire					
	Lõpetanud		Lõpetamata		Lõpetanud		Lõpetamata		Ayant terminé le cours		Non terminé		Ayant terminé le cours		Non terminé			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.		
Põllumajandus — Agriculture																		
Põllumajandus	282	13	637	33	1 228	388	5 755	1 336	0,2	0,0	0,4	0,1	0,8	0,6	3,8	2,1		
Peremeheid alat. palgat. tööl.istega	89	4	175	14	438	137	1 910	181	0,4	0,1	0,7	0,3	1,9	3,1	3,1	4,1		
" oma perekonnaliikmetega üksikud	17	—	252	1	1 906	83	1 746	109	0,0	—	0,3	0,0	0,3	0,3	2,2	0,8		
Tõllised	17	—	23	6	61	19	259	61	0,3	—	0,4	0,1	1,0	0,4	4,9	1,3		
Ametnikud	15	4	51	8	298	131	1 260	833	0,0	0,0	0,1	0,0	0,7	0,3	3,1	2,0		
Kiht teadmata	149	5	131	4	272	93	601	143	0,1	1,9	8,3	1,6	17,3	24,0	35,6	54,0		
Kiht teadmata	1	—	5	1	3	—	10	4	0,7	—	3,5	1,2	2,1	—	7,0	4,8		
Tööstus — Industries																		
Tööstus	635	30	758	102	2 790	1 860	3 160	3 268	0,9	0,1	1,1	0,2	3,9	6,0	11,7	10,6		
Peremeheid alat. palgat. tööl.istega	94	4	74	5	205	74	556	119	2,6	0,4	2,1	0,5	5,7	7,0	15,6	12,2		
" oma perekonnaliikmetega üksikud	4	—	5	—	32	13	131	28	0,2	—	0,3	—	2,0	4,2	8,1	9,1		
Tõllised	56	7	52	21	242	338	1 125	705	0,4	0,1	0,4	0,2	1,7	3,8	8,0	8,0		
Ametnikud	62	1	256	34	1 271	912	5 165	2 129	0,1	0,0	0,6	0,2	2,8	4,6	11,2	10,0		
Kiht teadmata	418	18	371	42	944	523	1 173	283	0,9	1,6	8,8	3,8	22,3	47,0	27,7	25,0		
Kiht teadmata	1	—	—	—	6	—	10	4	1,9	—	—	—	10,2	—	16,9	15,4		
Kaubandus — Commerc																		
Kaubandus	689	88	919	233	2 218	2 359	3 615	1 773	4,1	0,8	5,5	2,1	13,2	21,5	21,5	16,2		
Peremeheid alat. palgat. tööl.istega	106	0	78	7	210	84	315	84	7,1	1,3	5,3	1,6	14,8	18,7	21,2	14,3		
" oma perekonnaliikmetega üksikud	27	2	32	3	77	33	275	35	1,5	0,5	1,7	0,7	4,2	8,2	15,0	8,7		
Tõllised	76	2	77	11	288	207	632	240	1,9	0,1	1,0	0,4	7,1	6,7	15,6	7,8		
Ametnikud	27	8	131	42	507	859	1 900	1 039	0,5	0,2	2,5	0,9	8,5	17,4	22,4	20,9		
Kiht teadmata	452	70	599	170	1 122	1 171	1 196	402	11,0	3,4	14,6	8,2	27,3	56,4	29,1	19,3		
Kiht teadmata	1	—	1	—	6	7	3	3,3	—	—	—	—	16,7	31,3	23,3	18,9		
Transport ja side — Transport et communications																		
Transport ja side	127	8	232	34	881	417	2 696	294	0,9	0,5	1,6	2,0	5,9	24,2	18,1	17,1		
Peremeheid alat. palgat. tööl.istega	5	—	1	—	10	—	27	—	3,7	—	0,7	—	7,5	—	20,1	—		
" oma perekonnaliikmetega üksikud	1	—	—	—	3	1	0	1	—	—	—	—	1,8	14,3	3,0	14,3		
Tõllised	10	—	78	1	398	—	154	1	0,1	—	0,4	—	1,9	—	7,7	1,0		
Ametnikud	111	8	148	33	465	384	1 240	237	3,5	0,9	4,7	3,0	14,6	44,0	30,3	27,7		
Kiht teadmata	—	—	—	—	7	—	17	—	—	—	—	—	16,3	—	30,5	—		
Ühisk. tegevus — Administr. publique																		
Ühisk. tegevus	3 511	749	1 976	732	3 348	4 354	4 890	1 717	17,5	6,8	9,9	6,7	16,7	39,8	24,4	15,7		
Tõllised	9	12	68	40	196	280	727	258	0,2	0,4	1,5	1,4	4,4	9,0	16,2	8,8		
Ametnikud	2 402	492	1 471	502	2 016	3 430	2 909	1 251	23,4	7,0	14,3	7,8	10,7	63,0	28,4	19,3		
Vabakutselised	915	244	183	100	205	643	217	200	56,3	15,9	11,3	12,4	12,6	42,0	13,4	13,5		
Kihitud, kiht teadmata	185	1	254	—	931	1	1 037	2	5,1	8,3	6,0	—	25,5	8,3	23,4	16,7		
Maja- ja isikut. — Service domestique																		
Maja- ja isikut.	11	2	6	9	37	478	112	956	0,8	0,0	0,4	0,1	2,5	3,3	7,6	6,5		
Tõllised	8	2	5	9	31	474	104	956	0,6	0,0	0,3	0,1	2,2	3,3	7,3	6,5		
Ametnikud	3	—	1	—	6	4	8	1	0,4	—	3,1	—	18,8	28,0	25,0	7,1		
Väljaspool töödud tööhäruis seisvad isikud — Personnes occupées hors des groupes nommés																		
Väljaspool töödud tööhäruis seisvad isikud	279	34	315	110	575	1 446	1 863	1 000	1,6	0,1	1,8	0,4	3,2	5,9	10,3	4,0		
Kihitud	270	34	315	110	575	1 440	1 863	1 000	1,6	0,1	1,8	0,4	3,2	5,9	10,6	4,0		
Tööhäru teadmata — Groupe inconnu																		
Tööhäru teadmata	97	22	143	32	498	497	900	448	1,2	0,3	1,7	0,5	5,8	7,8	10,7	7,9		
Peremeheid alat. palgat. tööl.istega	1	—	2	—	4	1	4	—	4,3	—	8,7	—	17,4	25,0	17,4	—		
" oma perekonnaliikmetega üksikud	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	3,0	—	6,1	—	6,1	10,0		
Tõllised	5	—	5	—	14	11	24	7	2,8	—	2,8	—	7,7	11,6	13,3	7,3		
Ametnikud	16	0	35	7	140	149	480	210	0,3	0,1	0,6	0,2	2,5	3,2	8,2	4,0		
Kihitud, kiht teadmata	23	6	28	7	108	08	88	45	7,0	2,8	9,7	3,0	37,2	54,7	30,3	25,1		
Kiht teadmata	53	11	72	18	214	245	296	170	2,8	0,7	3,8	1,1	11,2	16,0	16,4	10,8		
Üldse — Gr. total																		
Üldse	5 631	946	4 955	1 285	11 475	11 799	27 991	10 792	1,9	0,6	1,7	0,8	3,8	7,2	9,4	6,6		
Peremeheid alat. palgat. tööl.istega — Patrons employant contre une main-d'œuvre salariée	205	14	330	26	870	200	2 821	364	1,0	0,2	1,1	0,4	3,0	5,1	9,8	6,2		
Peremeheid oma perekonnaliikmetega Patrons travaillant avec leurs membres de famille	48	2	290	4	310	85	2 160	174	0,1	0,0	0,3	0,0	0,4	0,6	2,0	1,2		
Peremeheid üksikud — Patrons travaillant seuls	155	9	185	37	638	576	2 194	1 014	0,6	0,1	0,6	0,2	2,5	3,4	8,6	6,0		
Tõllised — Ouvriers et service	148	83	621	141	2 777	2 830	10 175	5 483	0,1	0,0	0,0	0,2	2,5	8,2	9,0	6,2		
Ametnikud — Employés	3 552	698	2 749	758	4 933	5 673	7 184	2 302	15,0	5,5	11,6	6,9	20,8	61,8	30,3	21,0		
Vabakutselised — Professions libérales	915	244	183	100	205	643	217	200	60,3	15,9	11,3	12,4	12,6	42,0	13,4	13,5		
Kihitud, kiht teadm. — Hors des classes sociales et classes inconnus	520	46	647	129	1 741	1 697	3 240	1 189	2,2	0,2	2,7	0,5	7,4	6,4	13,8	4,5		

kõrgel määral sooses rahvastiku sotsiaalse astmestiku, olles osalt sellest tingitud, osalt aga põhjustades isikute sotsiaalset seisundit. Sellest seisukohast peaks pakkuma erilist huvi kõrgema haridusega isikute sotsiaalne asetused. Vaadeldes vaid täielikku kõrgemat haridust, leiame neist eelmainitu kohaselt suhteliselt suurimal arvul ühiskondlikus tegevuses vabakutseliseks ja ametnikena ning teistes tööhäruis palgalis-

tega peremeestena ja ametnikena; ent väiksemal arvul ei puudu need ka teistes kihtides — ka tööl.istena eeskätt kaubanduses ja tööstuses. Mahult (isikute arvult) aga esineb suurina tööalana kõrgema haridusega isikuile ametnikukutse ühiskondlikus tegevuses, peamiselt riigi- ja omavalitsuse teenistuses, mis on mahutanud seni kõrgema haridusega isikute koguarvust 44,0%; kõrgema haridusega ametnike üldarv

aga moodustab kõrgema haridusega isikute koguarvust koguni 63,1%.

Rahvastiku haridusliku taseme selgitamisel nõuab erilist tähelepanu põllumajandus, kus seni on tundunud puudust haritud jõududest, kuid mis siiski ise on suurel määral varustanud haritlastega kõiki teisi tööhärsid.

Nii kui nägime, on põllumajanduse alal kesk- ja kõrgema haridusega isikute % suhteliselt madal — ka peremeeste juures. Kuna aga siin suurt mõju avaldab erinev haridus vanemas ja nooremas põlves, on tähtis eritleda vastavaid andmeid vanuse järgi. Sellised on

toodud järgnevalt aktiivsete peremeeste, s.o. tegelike põllupidajate kohta (tab. 9) 1934. a. rahvaloenduse andmeil ühes eritlusega maade ja peremeeste liikide järgi. Nii kui nähtub toodust, kõrgema haridusega taluperemehi leidis 1934. a. suuremal arvul Valga-, Tartu-, Viljandi- ja Harjumaal; eriti paistab see silma pooliku kõrgema hariduse juures. Sama võib nentida üldiselt ka keskkooli hariduse kohta, kuigi siin võistlevaina esinevad ka Pärnu- ja Järvamaa. Üsna väike aga on kõrgema- ja keskkooli haridusega peremeeste arv Lääne-, Saare- ja eriti Petserimaal.

Kesk- ja kõrgemas koolis käinud taluperemeeste % — % des chefs des exploitations agricoles ayant l'instruction moyenne ou supérieure.

9.	Hariduse andmetega peremeeste üldarv	Kokku — Total				Mehed — Hommes				Naised — Femmes			
		Kõrgema kooli		Keskkooli		École supérieure		École secondaire		Kõrgema kooli		Keskkooli	
		lõpetanud	lõpetamata	Ayant terminé le cours	Non terminés	lõpetanud	lõpetamata	lõpetanud	lõpetamata	lõpetanud	lõpetamata	lõpetanud	lõpetamata
a) Maade järgi (ilma linnadeta ja aleviteta) — D'après les arrondissements.													
Kokku — Total	130 765	0,1	0,2	0,7	3,3	0,1	0,2	0,5	3,0	0,0	0,0	0,2	0,3
irumaa	17 748	0,1	0,2	0,7	2,8	0,1	0,2	0,5	2,5	—	0,0	0,2	0,3
ärvamaa	8 127	0,1	0,2	0,7	4,2	0,1	0,2	0,6	4,0	—	0,0	0,1	0,2
Harjumaal	14 631	0,1	0,5	0,9	2,7	0,1	0,5	0,7	2,5	0,0	0,0	0,2	0,2
Läänemaa	12 844	0,0	0,1	0,4	2,2	0,0	0,1	0,3	2,1	—	—	0,1	0,1
Saaremaa	10 088	0,1	0,1	0,3	2,2	0,1	0,1	0,2	2,1	0,0	—	0,1	0,1
Pärnumaa	10 969	0,1	0,1	0,8	3,7	0,1	0,1	0,6	3,4	—	—	0,2	0,3
Viljandimaa	10 313	0,1	0,4	1,2	5,3	0,1	0,4	0,9	5,3	—	0,0	0,3	0,5
Tartumaa	18 365	0,1	0,5	0,7	4,4	0,1	0,5	0,6	4,0	—	0,0	0,1	0,4
Valgamaa	8 967	0,2	0,7	1,0	6,7	0,2	0,6	0,7	6,1	—	0,1	0,3	0,6
Võrumaa	12 909	0,1	0,1	0,6	3,1	0,1	0,1	0,5	2,8	0,0	0,0	0,1	0,3
Petserimaa	10 804	0,0	0,0	0,2	0,6	0,0	0,0	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,1
b) Vanuse järgi — D'après l'âge.													
—19	332	—	—	0,9	6,0	—	—	0,6	4,2	—	—	0,3	1,8
20—29	9 434	0,1	0,5	2,3	8,1	0,1	0,5	1,9	7,3	0,0	0,0	0,4	0,8
30—39	58 820	0,1	0,3	0,8	3,8	0,1	0,3	0,6	3,4	0,0	0,0	0,2	0,4
40—49	53 387	0,1	0,1	0,3	2,1	0,1	0,1	0,2	2,0	—	0,0	0,1	0,1
50—59	8 709	0,0	0,0	0,2	1,4	0,0	0,0	0,1	1,4	—	—	0,1	0,0
60—69	8 709	0,0	0,0	0,2	1,4	0,0	0,0	0,1	1,4	—	—	0,1	0,0
Teadm. — Inconnue	88	—	—	2,4	1,2	—	—	2,4	1,2	—	—	—	—
c) Ühiskondliku kihli järgi — D'après les classes sociales.													
Peremehed alat. palg. tööstistega ¹⁾	28 233	0,3	0,6	2,0	7,4	0,3	0,6	1,5	6,8	0,0	0,0	0,5	0,6
Peremehed oma perek.-liikm. ²⁾	92 460	0,0	0,1	0,2	2,0	0,0	0,1	0,2	1,9	—	0,0	0,0	0,1
Peremehed üksik. ³⁾	10 072	0,2	0,2	0,7	3,2	0,2	0,2	0,5	2,6	—	0,0	0,2	0,6

Need vahekorrad on tingitud valdavas enamuses esinevaist mees-talundipidajast. Naiste juures aga, kus on tegemist üsna väikeste arvudega, tuleb ilmsiks selgesti juhushikkuse mõju, sest kõrgema haridusega nais-talundipidajaid leidis: (täieliku pooliku) Virumaal $\frac{1}{3}$, Järvamaal $\frac{1}{2}$, Harjumaal $\frac{1}{2}$, Läänemaal $\frac{1}{3}$, Saaremaal $\frac{1}{3}$, Pärnumaal $\frac{1}{3}$, Viljandimaal $\frac{1}{5}$, Tartumaal $\frac{1}{3}$, Valgamaal $\frac{1}{4}$, Võrumaal $\frac{1}{2}$ ja Petserimaal $\frac{1}{1}$, — seega üldse vaid $\frac{4}{20}$. Vanuse eritlusest selgub, et kesk- ja kõrgema haridusega peremehi leidis nooremaeliste seas tunduvalt rohkem kui vanemas eas.

Ühiskondlikult kihituselt leiame suurimal arvul haritlasi palgalistega töötajate peremeeste seas, seejärel peremees-üksikute seas, ning vähimal arvul oma perek.-liikmetega talundipidajate juures. Haritlaste vanuslik erinevus esineb enamvähem ühtlasena kõigis kolmes kihis — eelnenditu kohaselt.

Üldse leidis rahvaloendusel maal elavaid kõrgema haridusega talundipidajaid (omanikke ja rentnike) 463, neist kõrgema kooli lõpetanud 127, mittelõpetanud 336, keskharidusega — lõpetanud 879 ja lõpetamata 4 275. Nende hulgas pole arvestatud linnaselavaid taluomanikke, kes valdavas enamuses ise oma talu ei pea.

¹⁾ Patrons employant contin. une main-d'oeuvre salariée.

²⁾ Patrons travaillant avec leurs membres de famille.

³⁾ Patrons travaillant seuls.

KINDLUSTUSSELTSID 1935. a.
SOCIÉTÉS D'ASSURANCE en 1935.

Sisu: 1. Kindlustusseltside arv, lk. 58. 2. Äriseis, lk. 58. 3. Tulud ja kulud, lk. 61. 4. Tulekindlustus, lk. 64. 5. Elukindlustus, lk. 65. 6. Muud kindlustusalaad, lk. 66.

1. Kindlustusseltside arv.

Nombre des sociétés d'assurance.

Kindlustusaktsiaseltside arv ja koostis ei muutunud 1935 a. Tegutsesid endised 10 seltsi (neist olid 2 välismaaseltside osakonnad). Arvestatud ühistegeliste kindlustusseltside arv (1935 a. 9) suurenes samal ajal 1 võrra. Nimelt tulid juurde vastast. elukindlustusselts „Kotkas“ ja vastast. kindlustusselts „Kalju“ ning langes ära likvideerimisel vastast. kinnitusselts „Tugi“. Juurde-

Kindlustusseltside arv.

	1935	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Tulekindlustuse	17	17	17	17	18	18	19
Elukindlustuse	12	10	9	9	9	9	9
Veokindlustuse	9	9	9	9	9	10	8
Autokaskokindlustuse	5	5	5	4	4	4	4
Õnnetusekindlustuse	8	8	8	7	7	6	6
Murdvarguskindlustuse	13	13	13	12	12	12	8
Klaaskindlustuse	11	11	9	9	9	8	6
Koduloomade kindlust.	0	0	0	0	0	0	0
Rahkindlustuse	4	4	4	4	4	4	5

tulnud seltsid tegutsesid ka 1934 a., ent neid ei saadud arvestada aruannete hilise esitamise tõttu. Neist töötas „Kotkas“ elukindlustuse ning „Kalju“ tule- ja elukindlustuse alal. Elukindlustust toimivate seltside arv suurenes tegevusaastal kahe võrra mainitud kahe seltsi arvel, kuna teisis kindlustuse harudes püsis arv endisena. Üksikute kindlustusharude alal tegutsenud seltside arvu muutumist 1929—35 a. selgitab eelnev tabel. Sellest ilmneb arvu võrdlemisi kiire kasv murd-

vargus- ja klaaskindlustuse alal, mis osalt on tingitud varemate aastate aruannete puudulikkusest (osa seltse näitas vastavad andmed tulekindlustuse jne. all).

2. Äriseis.

Bilans.

Arvoteseisu summa suurenes tegevusaastal aktsia- kui ka ühistegelisel kindlustusseltsel, esimesil 8,6% ja viimasel 32,3%, ulatudes 1935 a. lõpul vastavalt 7 182 tuh. kr ja 2 933 tuh. kr. See liikumine, mis riivas suuremat osa seltse (arvoteseisu summa paisus 8 aktsia- ja kõigil ühistegelisel kindlustusseltsel), oli põhjustatud peaaes tegevuse arengust ja pidevast riisiko kasvust elukindlustuses, ühenduses kindlustatute vanuse kasvuga. Kindlustusseltside omakapital suurenes tagasihoidlikult (põhi-, tagavara- ja erikapitalid kokku: aktsiaseltsel +22 tuh. kr, ühistegelisel kindlustusseltsel +17 tuh. kr) aktsiaseltsel ühe seltsi põhikapitali tõstmise ja ühistegelisel kindlustusseltsel ühe seltsi põhikapitali paisumise ja 2 esmakordselt arvestusele võetud seltsi põhikapitali arvel (7,2 tuh. kr). Eelmise aasta ülejäägi jaotamisel arvati osa sellest tagavara- ja erikapitalide täienduseks, ent need summad olid väikesed ja ei tõstnud mainimisväärselt omakapitali summat. Kindlustusevõtjate suhtes tulevikus tekkivate kohustuste täitmiseks koguvad kindlustusseltsid tagavarasid — kindlustusfonde. Neist moodustab valdavama osa preemiata tagavara ja -ülekanne. See kujutab endast väiksemas osas üksikute kindlustusharude teenimata preemiat, s.o. järgneva aasta eest ettesaadud preemiat,

Arvete seis 31. XII (neto).

	1 000 kr				%			
	Aktiaseltsid		Vast. kindl. seltsid		Aktiaseltsid		Vast. kindl. seltsid	
	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934
Aktiva.								
Kassa, pangad	1 302,3	1 102,0	042,3	552,5	18,0	18,4	22,7	25,9
Väärtpab., hüpote.	850,5	682,5	126,0	04,8	12,3	10,5	4,5	4,5
Kinnis- ja vallasvara	2 085,9	2 061,8	1 008,2	682,2	29,8	31,9	38,6	32,0
Kindlustusseltsid	914,9	851,0	380,8	325,4	13,1	13,2	13,4	15,3
Yeksalid	99,6	87,7	103,8	88,2	1,4	1,4	8,7	4,1
Maksm. pr., agendid, deebit.	1 081,4	1 508,6	472,2	371,1	24,0	23,3	18,6	17,4
Muud	57,8	84,4	15,1	17,8	0,8	1,3	0,5	0,8
Kokku	7 061,9	6 468,6	2 834,3	2 132,0	100	100	100	100
Passiva.								
Omakapital	907,4	885,4	135,0	118,5	13,0	13,7	4,8	5,6
Preem. ja kahjude tagavara	4 136,3	3 686,4	1 332,9	1 051,5	59,1	57,0	47,0	49,3
Kindlustusseltsid	1 858,8	1 136,6	720,0	613,7	19,4	17,6	25,4	29,0
Agendid, krediid. jne.	232,6	417,4	564,8	283,8	3,3	6,4	19,6	13,3
Muud	367,3	341,8	90,1	59,5	5,2	5,3	3,2	2,8
Kokku	7 061,9	6 468,6	2 834,3	2 132,0	100	100	100	100

mis preemiatagavarana (elukindlustuse alal preemia-ülekanne) eraldatakse tegevusaasta sissetulekuist ja arvestatakse järgneval aastal tuluna. Kindlustustegevuse normaalsel arengul ühes kindlustustegevuse laienemisega ja preemiatalu suurenemisega suureneb samuti igaaastaselt ülekantav preemia osa järjekindlalt. Kaugelt suurem osa seltside preemiatagavarast langeb elukindlustusele ja moodustab fondi, millest kaetakse elukindlustuse alal tekkivad kindlustuse kahjud.

Enam-vähem normaalseis oludes kasvab tähen-datud fond pidevalt ja oma stabiilsuse tõttu on kasu-tatav pikaegsete investeerimiste allikana suuremal määral kui teiste kindlustusharude preemiatagavarad. Kindlustuskahjude tagavarana esinevad summad ei ole meie oludes kuigi suured ja oma ebastabiilsuse tõttu ei ole kasutatavad pikaegse mahutuskapitalina. Elukindlustuspreemia tagavara kasv jätkus ka kriisi-aastail ja kriisi mõju avaldus vaid kasvu aeglustumises, kuna tulekindlustuspreemia tagavarasumma püsis enam-vähem ühesuurusena tähendatud ajastul, vaata-mata sellele, et preemiatalu samal ajal märgatavalt vähenes elu- ja tulekindlustuse harus ning ka üldse. Preemiatagavara summa on kasvanud võrdlemisi kiiresti. Ajavahemikul 1929—35 a. on elukindlustuse preemiatagavara ja vastav üldsumma enam kui kolme-kordistunud, kuna tulekindlustuse preemiatagavara samal ajal paisus ligemale poolteisekordseks. Nimelt ulatus preemiatagavara 1929. a. lõpul üldse 2,2 milj. kr, elukindlustuses 1,1 milj. kr ja tulekindlustuses 1,1 milj. kr ja 1935 a. lõpul vastavalt 5,3 milj. kr, 3,5 milj. kr ja 1,8 milj. kr. Tegevusaastal suurenes preemiatagavara üldsummal 780 tuh. kr ja elukind-lustuse alal (ühes ülekandegaga) 403 tuh. kr. Preemia-tagavara ja -ülekande juurdekasv andis aktsiaseltsel 479 tuh. kr ja ühistegelisel kindlustusseltsel 301 tuh. kr ehk vastavalt 13,5% ja 31,3% võrreldes eelneva aasta seisuga. Tingitult eeskätt kindlustuskahjude koondumise-st tegevusaastal vähenesid nende maksmata osad — kahjude tagavara aktsia- (31 tuh. kr) ja ühis-tegelisel kindlustusseltsel (20 tuh. kr) ulatudes aasta lõpul vastavalt 96,4 tuh. kr ja 70,0 tuh. kr. Kahjude tagavara esines 14 seltsil ja võnkus üksikuil seltsel 0,1—55,0 tuh. kr. Muudest tähtsamaist passivaist märgatavamalt kasvasid kohustused kindlustusseltside vastu mõlemal rühmal (aktsiaseltsel 222,7 tuh. kr, ühisteg. kindlustusseltsel 102,2 tuh. kr) ja kreditorid ühistegelisel kindlustusseltsel 265,5 tuh. kr ja vähenesid kreditorid aktsiaseltsel (200,0 tuh. kr). Kreditoride muutus toimus peaosas kolme seltsi (2 aktsia- ja 1 ühis-teg. kindlustusseltsi) arvel ja oli tingitud ühel aktsia- ja ühistegelisel kindlustusseltsil kinnisvaradel lasuvate võlgade vähenemisest ja suurenemisest. Aktivatest suu-renesid sularaha ja hoiuarved (aktsiaseltsid 110,8 tuh. kr, ühistegelisel kindlustusseltsid 89,8 tuh. kr), väärt-paberid (177,0 tuh. kr ja 32,1 tuh. kr), nõud-mised kindlustusseltside vastu (63,3 tuh. kr ja 55,4 tuh. kr), vekslid, maksmata preemiad, esindajad ja deebitorid (184,7 tuh. kr ja 116,7 tuh. kr), vallasvara

(21,3 tuh. kr ja 17,2 tuh. kr) ja kinnisvara (36,0 tuh. kr ja 407,4 tuh. kr) mõlemal seltside rühmal. Ühistegeliste kindlustusseltside arvete seisju paismise põhjustas suurelt osalt kinnisvarade juurdesoetamine krediidi arvel. Kindlustusseltside valduses olev kinnisvara on viimase 7 aasta kestel järjekindlalt kasvanud. Aja-vahemikul 1929—35 andis juurdekasv aktsiaseltsel 1 685 tuh. kr ja ühistegelisel kindlustusseltsel 559 tuh. kr. Koos hoiuarvetega pankades, väärtpaberitega ja elu-kindlustuse poliisi kindlustusel antud laenudegaga on kinnisvarad varaks, millesse kindlustusseltsid mahu-tavad preemiatagavarana koguneva kapitali. Aastate kestel on mahutusvara suuresti muutunud mitte ainult summal vaid ka koostiselt. Kinnisvara, kassa ja hoiuarved, deebitorid ja väärtpaberid, 3,7 milj. kr. 1929 a. tõusid 6,8 milj. kr 1935 a., misjuures osa-tähtsuselt suurenesid mitmekordselt kinnisvara ja tagasihoidlikumalt deebitorid (peamiselt elukindlustuse laenud) ja hoiuarved ning vähenesid väärtpaberid. Kinnisvara eelistamine fondide mahutamisel ei sõltu mitte selliste mahutuste tulukusest, mis sageli on väiksem teisist, vaid kinnisvarade väärtuse üldiselt suuremast stabiilsusest, nende reklaamvahendina kasustamise võimalusist jne. 1935 a. lõpul omasid kinnisvarasid 4 aktsia- ja 2 ühistegelisel kindlustus-seltsi. Samal ajal moodustas kinnisvara (arvatud maha amortisatsioon 2,8 milj. kr) preemiatagavarast 53%, hoiuarved 32% (1,7 milj. kr), väärtpaberid 19% (1,0 milj. kr) ja elukindlustuse laenud 15%. Tähen-datud varade soetamine jne. on toimunud peale pree-miatagavara veel teiste ressursside arvel (omakapital, laenukapital, kahjude tagavara, kindlustusevõtjate dividendi tagavara) ja preemiatagavara paigutus ilmneb vaid ligikaudselt eeltähendatud arvudest. Arvete seisju koostises aktiiva ja passiva poole leidsid aset võrdlemisi suured muudatused. Neist olid tähtsa-maiks aktsiaseltsel preemia- ja kahjudetagavara fondi ning kindlustusseltside vastu olevate kohustuste kasv ja kreditoride kahanemine kapitali poolel ning väärtpaberite suurenemine ja kinnis- ja vallasvara osatähtsuse vähenemine varade poolel. Ühistegelisel kindlustusseltsel kujunes liikumine teatud määral vastupidiseks, nimelt osasuurelt koondusid preemia- ja kahjudetagavara ja kohustused kindlustusseltside vastu ja paisusid kreditorid ning suurenes järsult kinnis- ja vallasvara ja vähenesid hoiuarved ja nõud-mised kindlustusseltside vastu. Aktsiaseltsel oli üldi-selt omakapitali ja tagavarafondi osatähtsus tundu-valt suurem kui ühistegelisel kindlustusseltsel (aktsia-seltsel 72,1%, ühistegelisel kindlustusseltsel 51,8% netoarvete seisust (s.o. arvatud maha amortisatsioon) ja ületas suuremääraliselt hoiuarvele, väärtpaberisse, kinnis- ja vallasvarasse paigutatud summa (60,7% netobilansist), misjuures ülekaal näitas kasvu võrreldes eelneva aastaga. Ühistegelisel kindlustusseltsel ei ulatunud omakapitali preemia- ja kahjude tagavara summa kaugeltki mitte eeltähendatud mahutuste tasemeni (kassa, pangad, väärtpaberid, kinnis- ja vallasvara kokku 65,8% netobilansist) peamiselt

Tab. I. Kindlustusseltside ühisraekajaline äriüks 31. XII — Bilans total détaillé des sociétés d'assurance au 31. XII.

	1935				1934				Suuremad seltsid 1935. a. (1 000 kr) — Sociétés plus importantes en 1935												
	Aktiivsed		Passiivsed		Aktiivsed		Passiivsed		Aktiivsed		Passiivsed		Aktiivsed		Passiivsed		Aktiivsed		Passiivsed		
	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	1000 kr	%	
Aktiva — Actif.																					
Kassa — Caisse	207,4	2,9	12,8	0,4	220,2	2,2	59,9	0,7	10,6	3,2	9,1	0,1	82,6	1,1	0,1	3,1	4,4	143,1	3,1	143,1	
Pangad — Banques	1 095,4	15,3	620,5	21,5	1 724,9	17,0	1 684,6	19,1	133,1	470,6	213,7	143,7	1,1	150,8	1,1	111,5	150,8	178,6	3,1	178,6	
Väärtpaberid — Valeurs	611,0	8,5	126,9	4,3	787,0	7,3	771,4	8,7	138,6	67,4	224,7	2,3	120,3	1,1	23,6	28,0	51,4	58,0	1,1	51,4	
Vaktsid — Effets	39,6	0,5	103,5	3,5	203,4	2,0	175,9	2,0	26,8	21,8	20,3	0,2	8,5	—	—	26,5	36,5	0,1	26,5		
Hüpoteegid — Hypothèques	248,5	3,5	—	—	248,5	2,5	5,9	0,1	3,0	127,5	118,0	—	—	—	—	—	788,6	10,5	788,6		
Kindlustus- ja tegevus- ja reservi- ja muud vahendid — Sociétés d'assurances	2 029,5	28,2	1 087,6	37,1	3 117,1	30,8	2 673,7	30,3	1 357,8	258,6	160,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kindlustusseltsid — Sociétés d'assurances	914,9	12,7	380,8	13,0	1 295,7	12,5	1 177,0	13,3	98,3	66,7	184,9	—	—	—	—	—	59,8	85,5	17,5	17,5	
Agendid ja osakonnad — Agents et sections	272,6	3,8	129,7	4,4	402,3	4,0	358,0	4,0	62,7	53,0	25,0	—	—	—	—	—	38,3	56,7	32,5	32,5	
Debitoorid — Débiteurs	827,9	11,5	174,1	6,0	1 002,0	9,9	871,4	9,9	240,7	0,1	251,3	—	—	—	—	—	104,6	145,6	13,0	13,0	
Maksumata preemiad — Primes restant à payer	580,9	8,1	168,4	5,8	749,3	7,4	650,3	7,4	120,2	138,6	117,3	—	—	—	—	—	168,5	230,7	11,2	11,2	
Vallavarad — Effets mobiliers	286,2	3,8	103,8	3,5	340,0	3,4	301,5	3,4	111,2	20,3	10,0	—	—	—	—	—	42,6	31,2	2,6	2,6	
Muud aktiivid — Autres actifs	57,8	0,8	15,1	0,5	72,9	0,7	105,2	1,1	16,3	—	4,9	—	—	—	—	—	4,9	0,4	0,9	0,9	
Passiiva — Passif.																					
Aktiva- (osa-) kapital — Capital	690,8	9,6	48,3	1,7	739,1	7,3	704,1	8,0	240,0	150,0	40,0	—	—	—	—	—	60,0	80,0	39,0	39,0	
Tegevuskapital — Réserves	206,4	2,9	87,3	3,0	283,7	2,9	290,0	3,3	80,0	30,0	20,0	—	—	—	—	—	21,5	15,0	11,0	11,0	
Erikapital — Capital aux époux	10,2	0,1	—	—	10,2	0,1	9,8	0,1	6,1	—	4,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Amortisatsioonikapital — Capital d'amortissement	179,8	2,5	98,2	3,3	278,0	2,7	231,2	2,6	97,8	36,3	—	—	—	—	—	—	17,5	10,5	12,4	12,4	
Preemiata tagavara ja -reserveid — Réserves de primes et réserves	4 039,9	56,8	1 262,9	43,0	5 302,8	52,4	4 522,4	51,2	1 509,7	675,5	1 105,2	—	—	—	—	—	456,0	60,8	100,0	100,0	
Käijute tagavara — Réserves de courtage	96,4	1,4	70,0	2,4	166,4	1,6	217,5	2,5	55,0	14,8	8,0	—	—	—	—	—	16,8	0,4	12,0	12,0	
Kindlustusseltsid — Sociétés d'assurances	1 883,8	18,9	720,9	24,6	2 079,2	20,6	1 764,3	19,9	178,5	111,9	107,4	—	—	—	—	—	232,8	631,7	187,7	187,7	
Arendid ja osakonnad — Agents et sections	28,8	0,4	7,2	0,3	36,0	0,4	14,8	0,2	3,8	12,2	10,6	—	—	—	—	—	2,1	0,0	—	—	
Krediidoriid — Créanciers	201,1	2,8	547,3	18,7	748,4	7,4	682,9	7,7	20,6	100,6	—	—	—	—	—	—	49,6	7,5	2,6	2,6	
Tempelmaksud — Timbres	9,8	0,1	7,0	0,2	16,8	0,2	15,6	0,2	—	5,1	2,9	—	—	—	—	—	—	1,3	0,4	0,4	
Maksumata tegevus- ja dividendide tagavara — Autres passifs	2,7	0,0	0,8	0,0	3,0	0,0	3,5	0,0	0,5	—	0,1	—	—	—	—	—	0,7	1,4	—	—	
Muud passivid — Autres passifs	270,3	3,8	73,5	2,5	343,8	3,4	297,4	3,3	120,0	43,2	34,7	—	—	—	—	—	45,3	8,5	11,0	11,0	
Puhaskasu — Bénéfice net	87,2	1,2	9,6	0,3	96,8	1,0	86,3	1,0	13,3	48,2	6,2	—	—	—	—	—	2,8	2,5	7,5	7,5	
Bilans — Balance	7 181,7	100	2 932,5	100	10 114,2	100	8 531,8	100	2 325,3	1 247,8	1 339,2	715,6	339,5	100,9	364,2	1 360,7	830,5	247,6	247,6	247,6	247,6

1) Neto.

Üksikute seltside äriteisu summad 31. XII — Bilans d'après les sociétés en 31. XII.

	1 000 kr — En 1 000 kr					%				
	1935	1934	1933	1932	1931	1935	1934	1933	1932	1931
Bestimaa kindlus-aktsiaselts „Eka“	2 825,3	2 188,0	2 182,0	2 229,8	2 100,7	28,0	24,8	26,2	27,3	20,5
Eesti kindlus-aktsiaselts „Polaris“	1 247,8	1 278,5	1 165,1	1 169,2	1 074,2	12,4	14,5	14,0	14,3	13,6
Kindlustuse aktsiaselts „Eesti Lloyd“	1 839,2	1 171,2	1 252,1	1 219,9	1 156,5	18,2	13,3	15,0	14,9	14,6
Eesti omaval kindlus-aktsiaselts „Omn“	904,7	768,2	759,9	721,1	683,3	8,9	8,7	9,1	8,8	8,6
Põhja kindlus-aktsiaselts	775,0	657,0	582,4	521,6	478,5	7,7	7,4	7,0	6,4	6,1
Kindlus-aktsiaselts „Eesti Union“	330,5	291,5	274,4	235,4	221,0	3,4	3,3	3,8	2,9	2,8
Kindlus-aktsiaselts „Hansa“	100,9	119,7	98,4	114,6	110,9	1,0	1,3	1,2	1,4	1,4
Kindlus-aktsiaselts „Turis“	96,3	95,9	87,8	98,0	124,4	0,9	1,1	1,1	1,2	1,6
Põhja-Saksa kindlustuselts	27,7	27,3	28,5	27,9	25,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Försäkrings A.-B. „Hansa“	24,2	16,7	22,5	17,9	0,0	0,2	0,2	0,8	0,2	0,1
Aktsiaseltsid kokku — Sociétés par actions	7 181,7	6 615,2	6 453,1	6 355,4	5 981,4	71,0	74,9	77,5	77,7	75,6
Eesti ühistegeline kindl.-keskselts	384,2	329,3	318,9	297,2	314,0	3,8	3,7	3,8	3,6	4,0
Kindlustuselts „Eesti“	1 360,7	918,3	725,0	719,0	653,0	13,5	10,8	8,7	8,8	8,2
Esimene Eesti kindlustuselts „Maja“	830,5	000,0	580,9	576,9	620,9	8,2	7,8	7,0	7,1	7,8
Ühistegeline kindlustuselts „Talu“	267,8	229,3	199,8	101,4	175,0	2,6	2,0	2,4	2,4	2,2
Narva vastastikune tulekindlustuselts	24,8	22,4	20,8	17,0	13,4	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2
Vastastikune elukindlustuselts „Kotkas“	21,1	—	—	—	—	0,2	—	—	—	—
K.-s. „Põhja Kotkas“	17,4	16,3	14,8	0,2	7,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Eesti apteekrite vastast. kindlustuselts	15,9	13,5	11,0	9,2	7,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Ühistegeline kindlustuselts „Kalju“	10,1	—	—	—	—	0,1	—	—	—	—
Vastast. kindlustuselts „Tugi“	—	1,6	1,6	1,5	1,5	—	0,0	0,0	0,0	0,0
Vastast. kindlustuseltsid kokku — Sociétés d'assurance mutuelle	2 932,5	2 216,6	1 878,8	1 821,4	1 933,3	39,0	25,1	22,5	22,3	24,4
Üldsc — Gr. total	10 114,2	8 831,8	8 331,9	8 176,8	7 914,7	100	100	100	100	100

omakapitali ja tagavarafondi väiksuse ja osalt paigutusvarade suuruse tõttu. Seega toimus investeerimine, eriti kinnisvarasse 1935 a. suurelt osalt võõrkapitali arvel.

3. Tulud ja kulud. 1934 a. ümnenud kindlustustegevuse laienemine jätkus 1935. a. suurenenud hooga. Sissetulekute alal avaldus see eeskätt preemiatulu kasvus. Tegevusaastal saadud preemia kogusummalt ületas märgatavalt 1930 a., mis see suhtes osutus kriisielseks kõrgseisu aastaks. Eriti kiire oli kasv kaudsete tehingute (edasikindlustuse) alal, mis tegevusaastal saavutasid rekordseisu. Võttes arvesse, et suure osa edasikindlustusist moodustavad kodumaa seltside omavahelised tehingud, ei saa hinnata edasikindlustuste- ja ka üldpreemiatulu liikumist täpsa kindlustustegevuse arengu näitejana. Eelistatavamad on ses suhtes otsekindlustuste andmed. Otsekindlustuste preemia- ja poliisimaksusumma suurenes tegevusaastal üldse 10,9% (aktsiaseltsel 9,3% ja ühistegelisel kindlustuseltsel 14,6%), ulatudes 4 571 tuh. kr (aktsiaseltsel 3 209 tuh. kr ja ühistegelisel kindlustuseltsel 1 362 tuh. kr), mis on vähem vastavast kõrgseisust üldse 6,3% ja aktsiaseltsel 14,0% ning rohkem ühistegelisel kindlustuseltsel 18,8%. Üksikuist kindlustusharudest ületas elukindlustus 1930 a. taseme (otseste elukindlustuste preemia- ja poliisimaks 1935 a. 1 450 tuh. kr, 1930 a. 1 350 tuh. kr), kuna tulekindlustus ei küündinud selleni (1935 a. 2 764 tuh. kr, 1930 a. 3 076 tuh. kr). Üldsummas saadi preemiana 5 494,3 tuh. kr, sellest aktsiaseltsid 3 344,3 tuh. kr ja ühistegelised kindlustuseltsid 2 149,5 tuh. kr, mis on vastavalt 14,7%, 12,2% ja 18,8% eelmisest aastast rohkem. Muudest tuludest suurenesid poliisimaks ja porto, võrdlemisi tagasihoidlikult mõlemal rühmal ja muud tulud (varade kasutamise saadud tulu, saadud intressid jne.) ühistegelisel

kindlustuseltsel, kuna aktsiaseltsel viimased vähenesid võrreldes eelmise aastaga, mil muude tulude all näidati ka ühe seltsi erakordne preemiatagavara ülekande summa edasikindlustaja arvelt oma arvele. Saadud komisjon, edasikindlustuseltside osa kahjustest ja preemiatagavara ei kujuta endast sisuliselt tulusid, vaid edasikindlustaja arvele minevaid kulude osi ja eelneval aastal kuluna arvestatud preemiatagavara ettekannet, mis, nagu tavaliseltki, oli märksa väiksem tegevusaasta kuluna arvestatud tagavarasummast. Tulud üldsummas paisusid 8,3%, aktsiaseltsel 4,7% ja ühistegelisel kindlustuseltsel 16,1%, ulatudes vastavalt 12 944,9 tuh. kr, 8 664,9 tuh. kr ja 4 280,0 tuh. kr.

Ühes tuludega näitasid kasvu ka kindlustuseltside kulud. Need ulatusid üldse 12 848,7 tuh. kr, aktsiaseltsel 8 578,4 tuh. kr ja ühistegelisel kindlustuseltsel 4 270,3 tuh. kr ja seega moodustas kasv 8,2%, 4,6% ja 16,2%. Kindlustuskahjud, mis kulude olulisemaid liike, ei ulatunud eelmise aasta tasemeni, moodustades aktsiaseltsel 79,6% ja ühistegelisel kindlustuseltsel 89,6% 1934 a. summast. Kahjude taseme kujunemist mõjutab määravalt suurima kindlustusharu — tulekindlustuse kahjude suurus. Suurtulekahjude vähesus 1935 a. põhjustas ühes tulekahjude läbi tekitatud ainelise kahju vähenemisega ka vastavate kindlustuskahjude koondumise võrreldes eelneva aastaga üldse 18,3%, aktsiaseltsel 27,3% ja ühistegelisel kindlustuseltsel 7,0%. Sõltuvuses tegevuse laienemisega paisusid järgmised kulud mõlemal seltside rühmal: komisjon agentidele ja edasikindlustust võtnud seltsile, edasikindlustuse preemia, preemiatagavara ja muud kulud. Preemiatagavara juurdekasv andis tulekindlustusele 222 tuh. kr tõstes selle 1 551,8 tuh. kr, mis moodustab tegevusaastal oma arvele jäänud tulekindlustuse preemiat 108,6%. Tulekindlustuse preemiatagavara seega ületas vastavat sundnormi (vähemalt

40%) rohkem kui 2½ kordselt. Ilmne on, et osa seltse on soetanud endale preemiatagavaras osaliselt üldise iseloomuga reserve, millised tavaliselt moodustatakse puhaskasust, kuna käesoleval juhul see toimus jooksva kulu arvel, mis loomulikult mõjutas allasurvalt ülejääki. Personaali palgad, mis moodustasid suure osa muudest kuludest suurenesid tagasihoidlikult.

Kahtlaste nõudmiste mahakirjutus ja kinnising vallasvara amortisatsioon, mis olid väiksemaid kululiike, püsisid enam-vähem endisena aktsia- ja vähenesid veelgi ühistegelisel kindlustusseltsel.

Preemiatulu tunduva paisumise (+704 tuh. kr) ja samaaegse kindlustuskahju koondumise (-395 tuh. kr) tulemusena paranes nendevaheline suhe suurel määral, nimelt ulatusid kahjud 36,8% preemiast, 50,4% vastu

eelneval aastal. Kuna kindlustuskahjude suuremad kõikumised toimuvad suurtulekahjude arvel, mis tavaliselt suurelt osalt edasikindlustatud, siis need kõikumised riivavad peamiselt edasikindlustusseltse. Seetõttu tegevusaastal asetleidnud kindlustuskahjude vähenemine kandus suuremas osas edasikindlustusseltside arvele. Nimelt kahanesid kindlustuskahjud omal arvel 79 tuh. kr ja edasikindlustajate arvel 316 tuh. kr. Edasikindlustusseltside tegevustelemused eeskätt seetõttu paranesid tunduvalt, tehingute alal aktsia- kui ka ühistegeliste kindlustusseltsidega, nagu ilmneb järgnevast tabelist, milles aga osa kulused mis edasikindlustusseltsile tekkis neist tehinguist, ei ole arvestatud (ärikulud, preemiatagavara jne.). Preemia ja kahju vahekorid omaarvele jäänud osas

Edasikindlustusseltsid.

	Saad preemiat			Maksid kindl.-kahjuisid			Maksid komisjone			Ülejääk		
	1935	1934	1933	1935	1934	1933	1935	1934	1933	1935	1934	1933
Üldse	2 762	2 495	2 420	1 198	1 514	966	690	614	571	874	367	883
Aktsiaseltsid	1 655	1 572	1 587	646	927	530	389	369	358	621	270	699
Vast. kindlustusseltsid	1 107	923	833	553	587	436	301	245	213	253	91	184

kujunes siiski, nagu alati, palju soodsamaks kui edasikindlustatud osas. Võrreldes eelneva aastaga vähenes kahjusumma omal arvel küll tagasihoidlikult, ent samaaegse netopreemia tulu tunduva paisumise tõttu osutus nendevaheline suhe märksa soodsamaks kui 1934. a. Operatsioonilise tegevuse alal saavutatud tulemus kujunes eelmisest aastast paremaks, ent siiski mitte sel määral, nagu seda oleks võinud järeldada preemia ja kahjude seisundist. Tulemust mõjutas vähendavalt väiksemal määral ärikulude ja suuremal määral preemiatagavara kasv. Nagu varem näidatud, toimub aga preemiatagavara kasv osaliselt ülejäägi arvel. Vastandina eelmisele aastaile arvestati operatsioonituluna ka elukindlustuse alal saadud intressid ja muud elukindlustuse tagavara fondide rakendusest saadud netotulud, mis ulatusid üldsummas 161 tuh. kr (1934 a. 155 tuh. kr) aktsiaseltsel 132 tuh. kr ja ühistegelisel kindlustusseltsel 29 tuh. kr. Tähenadatud summade arvutamisel tuli kasutada osaliselt hindet, sellekohaste andmete puudumisel. Nagu ilmneb järgnevast omaarvele jäänud operatsiooniliste tuludekulude tabelist (selles arvestati ärikuludena makstud komisjonid ja muud ärikulud peale kahtlaste nõudmiste, mahakirjutuse, kinnisvarade kasutamise kulude, maksude jne., arvatud maha saadud komisjon), ulatus operatsiooniline tulu omal arvel 3 461 tuh. kr (aktsiaseltsel 2 199 tuh. kr, ühistegelisel kindlustusseltsel 1 262 tuh. kr), mis on 16,8% enam kui eelmisel aastal. Kahjude kattteks kulus 23,5%, ärikuludeks 44,0% ja preemiatagavara suurendamiseks 22,5% netotulust. Kuludest vähenesid summalt netokahju ja suurenesid ärikulud, kuna osatähtsuselt mõlemad koondusid, misjuures koondumine oli järsk kahjude ja tagasihoidlik ärikulude alal, toimudes üksik aktsiaseltside arvel. Ühistegelisel kindlustusseltsel paisusid ärikulud ka suhteliselt, misjuures oleval osalisel andmel selle

Kõigi kindlustuse aladel kokku.

	1935			1934
	Üldse	A.-s.	Vast. k. s.	Üldse
	1 000 kr.			
Saadud netopreemia, poliisija portomaks ja % elukindlustuse alal	3 461	2 199	1 262	2 069
Sellest % elukindl. alal	161	182	29	155
Netokahju	814	507	307	898
Neto ärikulu	1 564	942	612	1 866
Preemiatagavara kasv	777	479	298	501
Ülejääk	316	271	45	209
	%			
Saadud netopreemia, poliisija portomaks ja eluk. %	100	100	100	100
Sellest % elukindl. alal	4,7	6,0	2,3	5,2
Netokahju	23,5	23,1	24,3	30,1
Neto ärikulu	44,9	42,8	48,5	46,0
Preemiatagavara kasv	22,5	21,3	23,6	19,9
Ülejääk	9,1	12,3	3,6	7,0

peapõhjuseks oli kindlustuste hankimiskulude tõus. Ühistegelisel kindlustusseltsel olid kõik kulud suhteliselt kõrgemad kui aktsiaseltsel, mis tingis ülejäägi vastava vähemuse esimesil. Seejuures tuleb aga pidada silmas, et osa ühistegelisi kindlustusseltsi osutava ülejäägi järjekindlalt arvestab tagavarafondide suurendusena. Operatsioonilised tulud ületasid vastavaid kindlusi aktsiaseltsel 271 tuh. kr ja ühistegelisel kindlustusseltsel 45 tuh. kr, mis annab vastavalt 12,8% ja 3,6% tulusummast. Mitteoperatsioonilise iseloomuga tulude ja kulude (nagu saadud ja makstud intressid, arvatud välja elukindlustuse alal saadud ja makstud, mis arvestati operatsiooni tulu-kuluna, kinnisvarade kasutamisest tekkinud tulud ja kulud, kahtlaste nõudmiste mahakirjutused ja vastavad tasud jne.) areng kujunes tegevusaastal üldiselt vastupidiseks operatsioonilisega, nimelt kahanesid muud tulud üldse ja aktsiaseltside arvel (ühistegelisel kindlustusseltsel pisut suurenesid) ja kasvasid muud kulud veidi aktsia- ja tunduvalt ühistegeliste kindlustusseltside osas.

mistõttu kulude ülekaal tähendatud alal aktsiaseltsel 130 tuh. *kr* 1934 a. tõusis 185 tuh. *kr* 1935 a. ja ühistegelisel kindlustusseltsel 6 tuh. *kr* ülejäägi asemel 1934 a. osutus 35 tuh. *kr* puudujääk 1935 a. See asjaolu põhjustas ülejäägi suuruse erinevuse kindlustustegevuse ja üldtegevuse alal. Tegevuse üldtulemuseks oli aktsiaseltsel 9 juhul ülejääk kogusummas 87,4 tuh. *kr* ja 1 juhul puudujääk 0,9 tuh. *kr* ning ühistegelisel kindlustusseltsel 6 juhul ülejääk kokku 9,7 tuh. *kr* ja 3 juhul tulude ja kulude tasakaal. (Tähendatud 3 seltsil osutub tulude-kulude tasakaal igaaastaseks nähtuseks). Netoülejäägi summa (s.o. ülejääk arvatud maha puudujääk), moodustas aktsiaseltsel 12,5% kogu põhikapitalist (ülejäägi saavutanud seltsel moodustas ülejääk 12,7% põhikapitalist) ja ühistegelisel kindlustusseltsel 7,2% (ülejäägi saavutanud seltsid 10,8% põhi- ja tagavarakapitalist). Tegevusaasta puhaskasust maksid dividendi 7 aktsia- ja 2 ühistegelisel kindlustusseltsil vastavalt 48 600 *kr* ja 3 292 *kr* ehk 55,6% ja 29,4% puhaskasusummast.

Dividend.

	Summa <i>kr</i>	% põhikapitalist
Eka	12 000	5,0
Polaris	18 000	12,0
Besti Lloyd	6 000	15,0
Oma	2 400	4,0
Põhja kinnit. selts	2 400	8,0
Besti Union	3 000	6,0
A.-s. Hansa	4 800	16,0
Besti ühisteg. kindl. keskselts	3 124	8,0
Põhja Kotkas	168	8,0

Dividend ulatus üksikul seltsel 168 — 18 000 *kr* ehk 4,0%—16,0% põhikapitalist (keskmiselt: aktsiaseltsel 7,0% ja ühistegelisel kindlustusseltsel 2,4%). Ülejäänud puhaskasu osa kasustati riigimaksude reservi täiendamiseks (19,4 tuh. *kr*), eritasude ja tantjeemide määramiseks peamiselt juhatusele (16,7 tuh. *kr*), tagavarakapitali täiendamiseks (6,0 tuh. *kr*) ja muiks otstarveteks (3,3 tuh. *kr*). Oma arvele jäänud operatsiooniliste tulude ja kulude kujunemist ja vahekorda üksikute harude järgi kujutab tab. 3. Selles arvati tuluna omaarvele jäänud preemia- ja poliisimaksusumma ning elukindlustuse alal veel kapitalide rakendusest saadud puhastulu ja kuluna oma arvele jäänud kahju, ärikulu (makstud komisjon, ärikulu, arvatud maha saadud komisjon, ent mitte maksud, mahakirjutused jne.) ja preemiatagavara juurdekasv.

Tulekindlustuse alal oma arvele jäänud preemia- ja poliisimaks ulatus aktsiaseltsel 1 025,8 tuh. *kr* ja ühistegelisel kindlustusseltsel 901,0 tuh. *kr*, mis on vastavalt 20,9% ja 4,5% enam kui eelmisel aastal. Summalt näitasid tagasihoidlikku kasvu aktsiaseltsel kõik kululigid ja ühistegelisel kindlustusseltsel ärikulu ja preemiatagavara, kuna kahju kahanes. Osatähtsusest kahanesid kõik kulud aktsia- ja kindlustuskahjud ühistegelisel kindlustusseltsel. Neto-preemiat kulus kahjude katteks aktsiaseltsel 23,1%, ühistegelisel kindlustusseltsel 28,7%, ärikuludeks vas-

tavalt 55,0% ja 45,8% ning preemiatagavara suurendamiseks 7,2% ja 16,4%. Preemiatagavara juurdekasv ületas vastavalt seaduslikku alammäära mõlemal rühmal, eriti tunduvalt aga ühistegelisel kindlustusseltsel. Tulud ületasid kulusid kõigil aktsia- ja 6 ühistegelisel kindlustusseltsil. Esimesil moodustas ülejääk keskmiselt 14,7% (1934 a. 8,4%) ja üksikul seltsel 7,3%—80,0% tulust ja viimaseil vastavalt 9,1% (1934 a. 3,8%) ja 3,0%—26,7%. Ühistegelisel kindlustusseltselt olid ühel tulud ja kulud tasakaalus ja ühel kulud ülekaalus. Esimesel oli ärikulu ja viimasel preemiatagavara juurdekasv erakordselt suur. Ühel juhul ületas preemia juurdekasv preemiatulu, ent ülejääk saavutati siiski saadud komisjoni arvel, mis ületas ärikulu.

Elukindlustuse alal ulatus oma arvele jäänud preemia, poliisimaks ja elukindlustuse fondide rakendusest saadud tulu 1 333,0 tuh. *kr*, ehk 22,0% rohkem võrreldes eelmise aastaga. Tulles vastu sellekohaseile soovialvudusile arvestati operatsioonilise tuluna ka elukindlustuse fondide rakendusest saadud netotulu, nagu intressid, puhastulu kinnisvarade kasutamise jne., mis moodustavad väga olulise tuluposti elukindlustuses ja mille arvestusest väljajätmine põhjustab enamasti kulude tuludest suuremaks paisumist. Tähendatud sissetulekute arvestamist kindlustustegevuse tuluna õigustab ka see, et teatud osa sellest arvestatakse sageli vastava kuluna, nimelt siis kui see moodustab ühe preemia juurdekasvu tegureist. Elukindlustuskuludest kahanesid kahjud, mõõdukalt summalt ja ulatuslikumalt osatähtsusest ja suurenesid ärikulud ja preemia juurdekasv, esimesed vaid summalt, viimased summalt ja osasuuruselt. Ärikulude paisumise põhjustasid peamiselt uute kindlustuste hankimise kulud, mis kindlustuste portfelli intensiivsel suurenemisel pidid kasvama. Ärikulude kõrguse hindamisel tuleb arvestada seda asjaolu, et madalate jooksvate asjaajamiskulude juures võivad siiski ärikulud paisuda suureks erakordse kindlustuste juurdeoleku tulemusena. Netotulust kulus kahjude tasudeks 18,7%, ärikuludeks 35,0% ja preemiatagavara suurendamiseks 40,1%. Tulud ületasid kulusid üldse ja 6 seltsil ning kulud olid ülekaalus 6 seltsil, tingituna enamasti ärikulude kõrgusest. Ülejääk moodustas keskmiselt 6,2%, üksikul seltsel 8,6%—100% ja puudujääk 1,6%—50,0% tulust.

Veokindlustuse netopreemia saak andis 80,8 tuh. *kr* olles suurenenud 39,8% võrreldes eelneva aastaga. Summalt ja eriti tunduvalt osatähtsusest vähenesid kahjud ning suurenesid ärikulud ja preemiatagavara, esimesed vaid summalt ja viimased summalt ja osatähtsusest. Kindlustuskahjud moodustasid 20,2%, ärikulud 69,8% ja preemiatagavara suurendus 16,7% tulust. Kulud olid suuremad tuludest üldse (6,7%) ja 5 seltsil (7,7%—54,5%) ning väiksemad tuludest 4 seltsil (3,1%—50,0%). Üle- ja puudujäägi summad olid enamasti väikesed. Puudujäägi sagedamaks põhjuseks oli kõrge ärikulu. Autokindlustus, mis

eelneval aastal andis häid tulemusi, kujunes mittehuldavaks tegevusaastal. Preemiast jäi seltside omaarvele 45,0 tuh. kr, mis on 25,3% enam kui eelmisel aastal. Kulud summalt ja osatähtsusest suurenesid tegevusaastal eranditult moodustades: kahjud 56,2%, ärikulud 51,0% ja preemiataagavara suurendus 4,4% preemiast. Tegevustulemuseks oli 1 juhul üle- ja 3 juhul ning üldse puudujääk, mille põhjustas osalt kahjude ja osalt ärikulude kõrgus. Õnnetuskindlustuse netopreemiasumma kahanes tegevusaastal 21,8%, ulatudes 19,0 tuh. kr. Kuludest koosid summalt ja kasvaid osatähtsusest kahjud ja ärikulud, ulatudes vastavalt 41,1% ja 39,5% tulust. Preemiataagavara vähenemise tõttu ei halvenenud tegevustulemus, mis eelmisel aastal oli rahuldav, suhteliselt siiski mitte. Saavutatud ülejääk ulatus 26,8% preemiast. Ühel seltsil osutunud puudujäägi põhjustas kõrge kindlustuskahju. Murdvarguse kindlustus, mis senini on olnud mittetasuvaks tegevusharuks peamiselt kõrge kahjude taseme tõttu, tegi märgatava pöörde paremusele eelmisel aastal. Tegevusaastal andis tähendatult ala preemia suurenemisel ja samaaegselt kahjude ja ärikulude tunduval koondumisel häid tulemusi. Netopreemia suurenes tegevusaastal 12,3%, andes 28,4 tuh. kr, millest kulutati kahjutasuna 18,3% (1934 a. 54,9%) ja ärikuluna 40,5% ning arvati preemiataagavara suurenduseks 11,3%. Ülejääk moodustas keskmiselt 29,0% (1934 a. 0,4%) tulust. Kahel seltsil osutunud puudujäägi põhjustas kõrge ärikuulu ja suur preemiataagavara paisumine. Klassikindlustus, andes eelmisel aastal üldiselt häid tulemusi, muutus tegevusaastal vähem tasuvaks, tingitult peamiselt preemiataagavara suurendamisest ja kahjude taseme kõrgenemisest. Netopreemiana saadi 11,3 tuh. kr, seega 8,7% rohkem eelmisest aastast. Kahju moodustas 43,4%, ärikuulu 35,4%, preemiataagavara suurenemine 13,3% ja ülejääk 7,9% preemiasummast. Ühel juhul kõrge kahju ja teisel juhul erakordne preemiataagavara juurdesotamine põhjustas puudujäägi tekkimist. Koduloomade kindlustus, mis 1934 a. esmakordselt kujunes tulemusilt võrdlemisi rahuldavaks, eeskätt kahjude koondumise järeltulusel, osutus tegevusaastal jällegi mitterahuldavaks. Põhjustatud oli see kahjude ja ärikulude uuest tõusust. Oma arvele jäänud preemia kasvades 94,0%, ulatus 16,1 tuh. kr. Kahjutasud nõudsid 55,9%, ärikulud 48,4% ja preemiataagavara suurendus 13,1% preemiatulust. Tähendatult kindlustusharu andis puudujäägi üldse ja 4 seltsile. Rahakindlustus andis sel alal tegutsenud 4 seltsile netopreemiana 0,5 tuh. kr. Kahjujuhtumite puudumise ja ärikulude vähenemise tõttu suurenes ülejääk. Tuluallikana omab see kindlustusharu minimaalset tähtsust piiratud ulatuse tõttu.

4. Tulekindlustus.

Assurance contre l'incendie.

Kindlustuse suurim haru — tulekindlustus laienes tegevusaastal jõudsasti. Otsekindlustuste summa seisult ja vastavalt preemiatulult ei saavutatud küll veel kriisielest kõrgseisu, mis lan-

ges 1930 a. (1930 a. otsekindlustuste arv 141 890, summa 728 milj. kr, preemia 2 531,6 tuh. kr) ent lähenes sellele tunduvalt. Otsekindlustuste arvult ületati 1930 a. kõrgseis juba 1934 a. Kuna andmed edasikindlustuste seisude kohta jäid osalt esitamata

Tulekindlustuste summad.

	1 000 kr		%
	1935	1934	1934=100
Otseste kindlustuste summa aasta lõpul	722 630	672 247	107,5
Sellest aktsiaseltsid	433 775	390 512	108,6
„ vast. kindlustusseltsid	288 905	272 735	106,9

ja nende liikumise jälgimist segavad ka hulgaliselt esinevad kodumaa seltside vahelised kindlustused, siis piirdume otsekindlustuste, s. o. otseselt varade valdajale antud kindlustuste vaatlemisega. Otsekindlustuste arv suurenes tegevusaastal aktsiaseltsel 12,0% ja ühistegelisel kindlustusseltsel 6,1% ning summa vastavalt 8,0% ja 5,9%. Olevail osalisil andmeil osistus juurdekasv ligikaudu võrdset kinnis- ja vallasvara vahel. Tõenäoliselt toimus kindlustuse kasv kinnisvara osas peamiselt uute ehitiste- ja vallasvara osas kindlustustegevuse intensiivsemaks muutumise ja üldise majandusliku olukorra edasikestva paranemise arvel. Aasta lõpul jõus olnud 155 988 otsekindlustusest langes aktsiaseltsile 86 210 ja ühistegelisele kindlustusseltsile 69 778 ning kindlustuste üldsummast esimesile 434 milj. kr ja viimaseile 289 milj. kr ehk 60,0% ja 40,0%. Üldse saadud pree-

Kindlustuste arv.

	1935	1934	%
			1934=100
Otseste kindlustuste arv	155 688	142 681	109,8
Sellest aktsiaseltsid	80 210	76 941	112,0
„ vast. kindlustusseltsid	69 778	65 740	106,1
Keskmine ühe kindlustuse summa (kr)	4 033	4 712	98,3
Sellest aktsiaseltsid	5 032	5 192	96,9
„ vast. kindlustusseltsid	4 140	4 149	99,8

miatulust (ilma poliisimaksuta) andsid otsekindlustused aktsiaseltsile 77,0% ja ühistegelisele kindlustusseltsile 44,8%. Muu osa preemiast saadi edasikindlustusist, misjuures aktsiaseltsel ületas kodumaalt saadud summa veidi välismaist summat, kuna ühistegelised kindlustusseltsid said peagu kogu edasikindlustuse preemia kodumaalt, mis moodustas seega kodumaa seltside vahelise summa. Otsekindlustuse preemia- ja poliisimaksuna said aktsiaseltsid 1 837,0 tuhat kr ja ühistegelised kindlustusseltsid 926,6 tuh. kr, mis on vastavalt 6,6% ja 2,9% rohkem eelmisest aastast. Oma arvele jäänud preemiasumma moodustas otseselt kindlustusilt ja välismaiselt edasikindlustusilt saadud preemiasummast aktsiaseltsel 41,7% ja ühistegelisel kindlustusseltsel 93,9%. Oma arvele

Otsete tulekindlustuste kahjude arv ja keskmine kahjusumma.

	Otsete tulekindlustuste kahjude arv		Keskmine ühe kahju summa kr	
	1935	1934	1935	1934
Üldse	975	1 001	988	1 238
Sellest aktsiaseltsid	537	615	1 000	1 342
„ vast. kindlustusselts.	388	386	056	1 047

jäänud preemiaosa suurus viimaseil põhjustas nende ülekaalu vastavate netosummade alal. Otsekindlustuste kahjud vähenesid tegevusaastal arvult ja summalt. Summa koondudes aktsiaseltsel 28,2% ja ühistegelisel kindlustusseltsel 8,2% ulatus vastavalt 592,5 tuh. kr ja 370,9 tuh. kr. Tähenadatud kahjusummad moodustasid otsekindlustuse preemia- ja poliisimaksu summast 18,5% aktsia- ja 27,2% ühistegelisel kindlustusseltsel. Otsekindlustuste, vastavate preemiate ja kahjude liikumine toimus osalt ebahõlilase kiirusega ja osalt vastupidiselt. Selle

Keskmine preemia- ja kahjusumma kindlustussumma 1 000 kr kohta.

	Preemlad kr		Kahjud kr	
	1935	1934	1935	1934
Otsetesed kindlustused	3,82	3,90	1,33	1,83
Sellest aktsiaseltsid	4,24	4,31	1,37	2,07
„ vast. kindlustusselts.	3,21	3,30	1,28	1,48

tulemusena muutus nendevaheline suhe. Keskmine preemiamäär (1 000 kr kindlustuse kohta tulev preemiasumma) kahanes veidi mõlemal seltside rühmal, misjuures määrade erinevus püsis peagu endisena, kuna vastava keskmise kahjusumma järsule tõusule eelmisel aastal järgnes nüüd ligemale sama suur langus.

5. Elukindlustus. Elukindlustus, mis asub suuruselt üldiselt teisel, üksikuil seltsel koguni esikohal, hoogsalt kasvades, ületas tegevusaastal kriiseelse kõrgseisu (otsekindlustuste preemiatulult 7,4%). Võrreldes eelmise aastaga suu-

Elukindlustus.

	Arv	Summa 1 000 kr	Keskmine ühe kindlustuse summa kr
1935			
Surma puhuks	30 532	29 738	972
Sellest otsetesed kindlustused	30 248	29 345	970
Määrusaegse elamise puhuks	3 320	2 157	650
Sellest otsetesed kindlustused	3 320	2 157	650
1934			
Surma puhuks	24 571	25 716	1 047
Sellest otsetesed kindlustused	24 218	25 264	1 043
Määrusaegse elamise puhuks	2 806	1 993	710
Sellest otsetesed kindlustused	2 806	1 993	710

renes otsekindlustuste arv 24,2% ja summa 15,6%. Arvu juurdekasvust andsid ligemale poole väikekindlustused, surma ja määrusaegse elamise juhuks sõlmitud kindlustuste alal, kuna kindlustuste summa kasvust langes tähendatud kindlustusile võrdlemisi väike osa (ca 600 tuh. kr). Kindlustusi tuli juurde eelmisest aastast märksa rohkem arvult ja summalt,

kuna langes välja kindlustusi arvult rohkem, ent summalt umbes samapalju. Nimeit tuli juurde ja suurendati 13 586 otsekindlustust 8 199 tuh. kr võrra (1934 a. 9 210 kindlustust 5 185 tuh. kr) ning langes välja ja vähendati 7 042 kindlustust 3 954 tuh. kr (1934 a. 4 693 ja 3 893 tuh. kr) võrra. 1935 a. lõpul oli jõus 30 248 otsekindlustust surma puhuks ja 3 320 kindlustust määrusaegse elamise puhuks vastavalt 29,3 milj. kr ja 2,2 milj. kr suuruses kokku. Elukindlustuspreemiana ja poliisimaksuna saadi sissetulekut üldse 1 466 tuh. kr ja otsekindlustusist 1 450 tuh. kr ehk võrreldes eelmise aastaga 21,0%

Elukindlustuse kahjude jaotus 1933. a.

	Kahjud ilma poliisi tagasiostudeta			Poliisi tagasiostud		
	Arv	Summa kr	Keskmine ühe kahju summa kr	Arv	Summa kr	Keskmine ühe kahju summa kr
Eka	129	54 337	425	360	50 206	139
Esti Lloyd	43	53 099	1 372	147	35 526	242
Oma	26	19 660	756	108	10 422	152
Põhja Kinnitusselts	11	20 004	2 037	15	3 679	245
Esti Union	6	4 642	774	23	5 333	234
Besti	20	20 847	1 042	114	12 210	107
Beks-Maja	14	12 048	925	26	2 168	83
Talu	2	006	303	14	2 109	151
Kalju	—	—	—	1	500	500
Kokku 1933. a.	251	201 543	803	808	128 263	159
1934. a.	190	220 375	1 170	1 073	130 848	169

ja 21,3% rohkem. Kahjujuhtumeid oli üldse 1 053 ja otsekindlustusist 1 015 vastavalt 329,4 tuh. kr ja 318,5 tuh. kr suuruses. Kahjud näitasid vähenemist arvult ja summalt võrreldes eelmise aastaga, moodustades otsekindlustuste alal 81,0% ja 79,1% 1934 a. arvust ja summast. Keskmine preemia- ja poliisimaksu määr jätkas kasvu, moodustades otsekindlustuste alal 1 000 kindlustussumma kohta üldse 46,03 kr, aktsiaseltsel 47,34 kr ja ühistegelisel kindlustusseltsel 42,78 kr (1934 a. vastavalt 43,78 kr, 45,95 kr ja 37,99 kr), kuna keskmine kahjusumma samaaegselt vähenes (üldse 10,11 kr, aktsiaseltsid 11,90 kr, ühistegelised kindlustusseltsid 5,65 kr; 1934 a. vastavalt 14,77 kr, 15,37 kr ja 12,94 kr). Nagu tabelist ilmneb, toimus kahjude koondumine peamiselt poliisi tagasiostude arvul, mis sagedes depressiooni aastail taas harvenevad majandusliku olukorra paranedes. Tegelikud kahjud summalt vähenesid samuti väiksemal määral, ent arvult kasvasid. Andmeid kindlustatute kindlustuse kestuse lõpptähtaaja üleelamise juhtumite ja sel puhul toimitud väljamaksude kohta esitas, nagu eelmiselgi aastal, neli seltsi. Juhtumite arv ja väljamaksude summa üksikuil seltsel kujunes järgmiseks:

	Arv	Summa 1 000 kr
Eka	51	7,3
Esti Lloyd	6	4,0
Oma	8	1,0
Esti	2	1,1

6. Muud kindlustuse alad.

Autres assurances.

1933 ja 1934. a. kestnud veekindlustuse laienemine jatkus tegevusaastal, avaldudes kindlustuste arvu ja summa ning preemiatulu kasvus. Otsekindlustuste arv ja summa suurenes vastavalt 23,1% ja 51,5% ulatusid 7 681 ja viimane 52,0 milj. kr. Otsekindlustuste preemia paisus 21,2% (195,2 tuh. kr) ja kahjusumma 14,9% (103,3 tuh. kr). Kahjude suhe preemiaga paranes veidi tegevusaastal. Kasvu näitas tegevusaastal samuti autokindlustus, suurenes otsekindlustuste arvult 60,5% (199), summalt 55,2% (1 439 tuh. kr), vastavalt preemiatulult 46,8% (32,3 tuh. kr) ja eriti kahjude arvult (184, 1934 a. 91) ja summalt 23,5 tuh. kr (1934 a. 9,1 tuh. kr). Preemiatulu ja kahjude vahetõrge halvenes tegevusaastal järsult. Õnnetuskindlustus summalt ja arvult ei muutunud palju; otsekindlustuste preemiasummalt (37,6 tuh. kr) kahjude arvult ja summalt (21,9 tuh. kr) vähenesid vastavalt 18,4%, 15,3% ja 8,4% võrreldes eelneva aastaga. Murdvarguse otsekindlustuste arv suurenes 19,6%, ulatus tegevusaasta lõpul 1 972, kuna kindlustuste summa püsis endisena (7 492 tuh. kr). Otsekindlustuste preemia- ja kahjudevaheline suhe, mis senini oli ebasoodus, paranes järsult tegevusaastal esimese kasvu ja eriti viimase suure languse tulemusena. Klaasikindlustus näitas tagasihoidlikku kasvu seisu ja preemia ning suuremat kasvu kahjude alal. Aasta lõpul kehtis 571 otsekindlustust 413 tuh. kr summas. Otsekindlustuste preemia andis 10,3 tuh. kr ja vastavaid kahjusid tekkis 4,9 tuh. kr suuruses. Suuremääraliselt kasvas koduloomade kindlustus. Otsekindlustuste summa neljakordistus (611 tuh. kr) ja vastavad preemia (13,3 tuh. kr) ja kahju (8,8 tuh. kr) summa enam kui kahekordistusid. Preemia tulu ja kahju vahetõrge küll paranes tegevusaastal, ent osutus siiski veel võrdlemisi ebasoodsaks. Rahe-

kindlustustegevus, mis ka eelmisel aastal toimus väga piiratud ulatuses, koondus tegevusaastal järsult. Kindlustust anti otseselt 50 juhul 32 tuh. kr suuruses ja preemiat saadi 0,6 tuh. kr. Kahjujuhtumid puudusid täiesti.

Kindlustusseltside läbikäimine välismaaga toimub peamiselt passiivsete edasikindlustusoperatsioonide alal ja seetõttu peagu eranditult kujuneb välismaa kasuks. Viimase 16 aasta jooksul kujunes maksubilanss välismaaga kodumaa seltside kasuks vaid 1930 ja 1926 a., misjuures 1926 a. meie seltside kasuks kujunenud saldo oli suuruselt tähtsusetu. Erinevus üksikute aastate suhtes seisab seega eeskätt vaid kodumaa seltside juurdemaksu suuruses. Viimane sõltub peamiselt meie suurima kindlustusharu — tulekindlustuse kaudu tulekahjude, eriti suur-tulekahjude läbi tekitatud ainelise kahju suurusel. Tegevusaastal vähenes järsult tulekahjudest üldse ja eriti suur-tulekahjudest tekkinud kahju summa, mis kajastus ka kindlustusseltside välismaksu bilansi halvenemises. (Hoolimata välisseltside riskide summa suurenemisele vähenes neilt saadud kahjutasu). Välismaa seltsile tuli maksa edasikindlustuspreemiana komisjonina ja kahjutasuna 1 761,9 tuh. kr (1934. a. 1 610,1 tuh. kr) ning neilt saadi vastavate tasudena 1 333,9 tuh. kr (1934 a. 1 418,4 tuh. kr). Seega tuli maksa juurde välisseltsile 428,0 tuh. kr (1934. a. 191,7 tuh. kr), milline summa, välisseltside elukindlustuse depoose kantud summa (mis peetakse kodumaal) mahaarvamisel, väheneb 107,6 tuh. kr võrra. Ajavahemikul 1920—35 a. välisseltsile juurde makstud summa moodustab 4 142 tuh. kr, misjuures eeltähendatud kahel aastal saadud juurdemaksud (391 tuh. kr ja 28 tuh. kr) on arvatud maha, ent välisseltside depoose kantud summa (707 tuh. kr) jäi arvestamata.

Kindlustusseltside kohta varem Keskbüroo väljaandets ilmunud artiklid ja andmed:

- Kindlustusseltsid 1934 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 172(3), 1936 a., lk. 118—131.
- Kindlustusseltsid 1933 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 160(3), 1935 a., lk. 140—153.
- Kindlustusseltsid 1932 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 149(4), 1934 a., lk. 181—194.
- Kindlustusseltsid 1931 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 136(3), 1933 a., lk. 141—155.
- Kindlustusseltsid 1930 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 125(4), 1932 a., lk. 197—211.
- Kindlustusseltsid 1929 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 115(6), 1931 a., lk. 369—381.
- Kindlustusseltsid 1928 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 103(6), 1930 a., lk. 345—358.
- Kindlustusseltsid 1927 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 91(6), 1929 a., lk. 341—353.
- Kindlustusseltside tegevus 1926 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 74(1), 1928 a., lk. 35—49.
- Kindlustusseltside tegevus 1924—25 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 64(3), 1927 a., lk. 134—148.
- Kindlustusseltside tegevus 1923 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 42(9), 1925 a.
- Kindlustusseltside tegevus 1920—22 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 29. (8), 1924 a.

Tab. 3. Kindlustustegevuse tulemused 1935. a. — Fonctionnement des sociétés d'assurance en 1935.

	Saadud netopreemiat, poliisi- ja portomaksud ¹⁾ Primes nettes encaissées, polices et port. 1 000 kr		Sellest poliisi- ja portomaksud ⁴⁾ Dont polices et port		Netokahjud ²⁾ Pertes nettes		Netoärikulud Frais généraux		Preemiatagavara suurenemine ehk vähenemine (—) Augmentation ou diminution de la réserve des primes		Tulude ehk kulude (—) ülekaal Bénéfice ou perte (—)		Tulude ehk kulude (—) ülekaal 1934. a. Bénéfice ou perte (—) en 1934	
	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾
a) Tulekindlustus — Assurance contre l'incendie.														
Eka	234,1	62,9	26,9	53,0	22,6	120,9	55,5	13,1	5,0	38,1	16,8	2,5	1,3	
Polaris	324,5	99,5	30,7	60,9	13,2	155,6	57,2	24,3	7,5	53,7	16,5	29,2	10,9	
E. Lloyd	127,4	49,5	38,9	27,2	21,3	82,3	64,6	3,9	3,1	14,0	11,0	12,5	0,9	
Oma	206,5	51,9	25,1	73,3	35,3	92,5	44,8	25,7	12,4	15,0	7,3	11,0	3,3	
Põhja kinnit. s.	36,0	17,4	48,3	6,3	17,5	22,6	92,8	—0,4	—1,1	7,5	20,8	8,5	23,1	
Besti Union	61,7	20,3	32,9	12,3	20,0	34,2	65,4	7,9	12,8	7,3	11,8	—4,6	—7,8	
A.-s. Hansa	26,1	19,8	75,9	3,6	13,8	12,0	46,0	—1,1	—4,2	11,6	44,4	12,5	46,6	
Turis	9,0	6,7	74,4	0,3	3,3	4,7	52,2	0,8	8,9	3,2	35,6	—0,7	—9,0	
P.-Saksa k. s.	0,5	0,2	40,0	0,0	0,0	0,2	40,0	—	—	0,3	60,0	0,3	60,0	
Aktsias. kokku	1 025,8	328,2	32,0	236,9	23,1	564,0	55,0	74,2	7,2	150,7	14,7	71,2	8,4	
Kokku 1934. a.	848,5	302,2	35,0	217,0	25,6	492,8	58,1	60,9	7,9	71,2	8,4	—	—	
Besti Ühisteg. kindl. kesks.	172,0	4,1	2,4	57,3	33,2	87,1	50,6	13,7	8,0	13,9	8,1	0,1	3,6	
Besti	270,5	63,6	23,0	70,5	27,7	120,6	46,9	21,0	7,6	40,4	17,8	14,0	5,3	
Eeka-Maja	282,5	64,0	22,9	86,1	30,5	110,8	42,4	62,0	21,9	14,6	5,2	11,4	4,1	
Talu	150,2	31,5	10,8	37,0	23,0	70,2	44,1	46,0	29,3	4,8	3,0	2,8	1,9	
Põhja Kotkas	4,3	3,8	88,4	0,1	2,3	3,7	86,1	0,5	11,0	—	—	—0,4	—12,1	
Narva vast. tulek. s.	3,4	—	—	0,7	20,6	1,4	41,2	2,3	67,6	—1,0	—20,4	—0,9	—25,0	
Besti apteekrite vast. k. s.	1,5	0,5	33,3	—	—	—0,5	—33,3	1,6	100,6	0,4	26,7	—0,2	—14,3	
Kalju	1,6	1,3	81,3	—	—	—	87,5	0,1	6,3	0,1	6,2	—	—	
Vast. kindl. s. kokku	901,0	169,4	18,8	258,3	28,7	412,7	45,8	147,8	16,4	83,2	9,1	33,8	3,8	
Kokku 1934. a.	862,4	180,7	18,6	310,1	37,0	394,5	45,7	116,0	13,5	32,8	3,8	—	—	
Üldse	1 926,8	497,6	25,8	495,2	25,7	976,7	50,7	222,0	11,5	233,9	12,1	104,0	6,1	
Üldse 1934. a.	1 710,9	462,9	27,1	536,7	31,4	887,3	51,8	182,9	10,7	104,0	6,1	—	—	
b) Elukindlustus — Assurance sur la vie.														
Eka	456,8	50,3	11,0	101,5	22,2	121,4	26,0	150,8	33,1	32,6	18,1	72,8	17,6	
Besti Lloyd	322,7	54,5	10,9	78,5	24,3	87,6	37,1	128,0	40,0	27,7	8,6	20,0	3,5	
Oma	189,2	16,7	9,9	26,2	15,6	47,7	28,2	76,7	45,3	15,6	11,0	15,7	12,2	
Põhja kinnit. s.	26,5	2,0	7,5	3,3	12,5	20,3	76,6	0,1	34,3	—0,2	—23,4	—4,4	—20,1	
Besti Union	42,0	8,0	10,0	7,9	18,8	11,9	28,3	22,9	54,5	—0,7	—1,6	5,7	1,5	
Turis	1,0	0,0	0,0	—	—	—1,6	—100,0	1,7	170,0	0,0	90,0	—0,03	—0,4	
Besti	220,6	25,0	11,3	21,2	9,6	125,5	56,9	107,5	48,7	—33,6	—15,2	—22,7	—17,6	
Eeka-Maja	72,9	2,5	3,4	8,1	11,1	45,1	61,9	25,5	35,0	—5,8	—8,0	—5,7	—12,9	
Talu	10,2	1,6	8,3	2,7	14,1	7,0	41,1	9,5	49,5	—0,9	—4,7	1,5	13,0	
Kotkas	2,2	0,3	13,6	—	—	0,8	36,4	1,0	45,4	0,4	18,2	—	—	
Põhja Kotkas	0,2	0,1	50,0	—	—	0,2	100	0,1	50,0	—0,1	—50,0	—0,1	—100	
Kalju	0,2	0,0	0,0	0,0	—	0,1	50,0	—0,1	—50,0	0,2	100	—	—	
Kokku	1 333,0	161,0	12,1	249,4	18,7	466,9	35,0	533,6	40,1	33,1	6,2	88,3	8,1	
Kokku 1934. a.	1 092,9	154,0	14,2	201,3	20,7	389,4	35,0	323,9	29,6	88,3	8,1	—	—	
c) Veokindlustus — Assurances sur les transports.														
Eka	0,1	1,5	24,6	0,0	14,8	3,1	60,8	—	—	2,1	34,4	—0,4	—8,5	
Polaris	55,7	7,4	13,3	8,8	15,8	41,0	73,6	10,2	18,3	—4,3	—7,7	1,7	4,2	
E. Lloyd	1,3	0,3	23,1	0,4	30,8	1,2	92,3	0,4	30,8	—0,7	—53,9	—0,9	—30,0	
Põhja kinnit. s.	0,8	0,1	12,5	0,1	12,5	0,5	62,5	—0,2	—25,0	0,4	50,0	—0,5	—41,7	
Besti Union	2,1	0,6	23,0	—	—	1,6	78,2	0,9	42,3	—0,4	—19,0	0,7	140,0	
Turis	0,5	0,3	60,0	0,1	20,0	0,5	100	0,1	20,0	—0,2	—40,0	—0,4	—100	
A.-B. Hansa	0,5	1,4	21,5	2,3	35,4	4,0	61,5	—	—	0,2	3,1	—3,8	—59,4	
Ü. Ühisteg. kindl. k. s.	2,3	0,2	8,7	1,2	52,2	0,2	8,7	0,4	17,4	0,5	21,7	2,0	105,3	
Besti	5,5	1,3	23,0	2,5	45,4	4,3	78,2	1,7	30,0	—3,0	—34,5	0,5	45,4	
Kokku	80,8	13,1	16,2	16,3	20,2	56,4	69,8	13,5	16,7	—5,4	—6,7	—1,1	—1,9	
Kokku 1934. a.	57,8	10,2	17,6	13,4	31,8	42,8	74,1	—2,3	—4,0	—1,1	—1,9	—	—	
d) Autokaskokindlustus — Assurances des automobiles.														
Eka	17,3	3,6	20,8	11,9	63,8	4,9	28,8	1,8	10,4	—1,3	—7,5	3,5	27,3	
Polaris	21,1	—	—	11,2	53,1	12,8	60,7	—1,2	—5,7	—1,7	—8,1	2,9	15,2	
E. Lloyd	4,4	1,4	31,8	2,0	46,5	4,4	100	0,6	15,6	—2,6	—50,1	1,1	34,4	
Põhja kinnit. s.	2,1	0,7	33,3	0,2	9,5	1,0	47,6	0,8	33,1	0,1	4,8	0,4	50,0	
Besti Union	0,1	0,1	100	0,0	0,0	0,1	100	—	—	—	—	—0,01	—33,3	
Põhja Kotkas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku	45,0	5,8	12,9	25,3	56,2	23,2	51,6	2,0	4,4	—5,5	—12,2	7,9	22,0	
Kokku 1934. a.	35,9	4,4	12,3	15,7	43,7	15,8	44,0	—3,5	—9,7	7,9	22,0	—	—	

¹⁾ Saadud netopreemiate, poliisi- ja portomaksude summast. ²⁾ Kahjussummast on arvatud maha eslm. a. kahjude tagavara ülejäägi summa. ³⁾ Elukindlustus: saadud netopreemia, poliisi- ja portomaksud ning %. ⁴⁾ Elukindlustus: sellest saadud %.

Tab. 3. Kindlustustegevuse tulemused 1935. a. (järg) — Fonctionnement des sociétés d'assurance en 1935 (suite).

	Saadud netopremiaad, poliisil- ja portomaksud Prima nettes encaissés, police et port. 1000 kr		Sellest poliisil- ja portomaksud Dont police et port		Netokaljud ²⁾ Pertes nettes		Netoärikulud Frais généraux		Proemiatagavara suurenemine ehk vähenemine (—) Augmentation ou diminution de la réserve des primes		Tulude ehk kulude (—) ülekaal Bénéfice ou perte (—)		Tulude ehk kulude (—) ülekaal 1934. a. Bénéfices ou perte (—) en 1934	
	1000 Kr	% ¹⁾	1000 Kr	% ¹⁾	1000 Kr	% ¹⁾	1000 Kr	% ¹⁾	1000 Kr	% ¹⁾	1000 Kr	% ¹⁾	1000 Kr	% ¹⁾
c) Õnnetuskindlustus — Assurances contre les accidents.														
Eka	10,2	2,7	26,5	4,1	40,2	3,3	32,4	-0,2	-2,0	3,0	29,4	2,8	22,8	
E. Lloyd	2,7	0,2	7,4	2,0	74,1	1,8	66,0	-0,1	-3,7	-1,0	-37,0	0,4	11,1	
Oma	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	100	-0,1	-333,3	
Põhja kindl. s.	4,4	0,0	20,5	1,3	29,6	1,5	31,1	-0,5	-11,4	2,1	47,7	1,8	32,7	
Eesti Ühisteg. kindl. k. s.	0,1	0,0	0,0	0,02	0,0	-0,0	-0,0	-0,3	-300	0,4	400	1,0	100	
Eesti	0,5	0,0	0,0	0,2	40,0	0,3	60,0	—	—	—	—	0,3	37,5	
Tali	0,6	0,4	64,0	0,2	33,3	0,2	33,3	-0,3	-50,0	0,5	83,4	0,05	8,3	
Kokku	19,0	4,3	23,6	7,8	41,1	7,5	39,5	-1,4	-7,4	5,1	26,8	6,43	26,6	
Kokku 1934. a.	24,3	5,1	21,0	8,75	36,0	9,1	37,4	—	—	6,45	26,6	—	—	
f) Murdvarguste kindlustus — Assurance contre le vol avec effraction.														
Eka	0,9	0,8	88,9	-0,0	-0,0	0,5	55,0	0,03	0,0	0,4	44,4	-0,4	-50,0	
Polaris	0,6	0,7	10,0	0,4	6,1	4,2	63,6	-0,3	-4,5	2,3	34,8	2,2	31,4	
E. Lloyd	2,6	0,0	34,8	0,5	10,2	1,2	46,2	0,4	15,4	0,5	19,2	-0,2	-15,4	
Oma	1,2	0,2	16,7	0,4	33,3	0,4	33,3	0,2	16,7	0,2	16,7	0,2	33,4	
Põhja kindl. s.	1,0	0,4	40,0	—	—	-1,8	-180,0	-0,0	-0,0	2,8	-280,0	0,6	54,5	
Eesti Ühisteg. kindl. k. s.	1,2	0,4	33,3	0,0	0,0	0,4	33,3	0,3	25,0	0,5	41,7	0,5	55,6	
Eesti	0,3	0,2	66,7	0,0	0,0	0,1	33,3	0,7	233,4	-0,5	-166,7	0,1	33,4	
A.-s. Hansa	0,7	0,5	71,4	0,03	0,0	0,5	71,4	—	—	0,2	28,0	(-0,02)	(-2,9)	
Tali	3,1	0,4	12,0	1,0	32,3	0,8	25,8	—	—	1,3	41,9	-0,7	-20,6	
Eesti	4,3	0,8	18,0	1,3	30,2	1,9	44,2	0,2	4,7	0,9	20,9	-0,9	-24,3	
Eeka-Maja	4,6	1,0	21,7	1,2	26,1	1,7	36,0	1,6	34,8	0,1	2,2	-1,1	-26,8	
Tali	1,8	0,5	27,3	0,4	22,2	1,5	33,3	0,1	5,0	-0,2	-11,1	-0,2	-15,4	
Põhja Kotkas	0,1	0,1	100	0,0	0,0	0,1	100	—	—	—	—	-0,0	-0,0	
Kokku	28,4	6,9	24,3	5,2	18,3	11,5	40,5	3,2	11,3	8,5	29,9	0,1	0,4	
Kokku 1934. a.	25,3	6,0	23,7	13,0	54,0	11,7	46,3	-0,4	-1,9	0,1	0,4	—	—	
g) Kiuaskindlustus — Assurance des glaces et vitres.														
Eka	2,0	0,3	10,3	2,8	66,5	1,0	31,5	-0,2	-6,9	-0,7	-24,1	0,9	27,3	
Polaris	1,6	0,2	12,5	0,4	25,0	0,5	31,2	0,4	25,0	0,3	18,8	0,5	41,7	
E. Lloyd	1,1	0,2	18,2	0,0	0,0	0,5	45,5	—	—	0,6	54,5	0,4	40,0	
Oma	0,1	0,0	0,0	0,1	25,0	0,1	25,0	0,0	0,0	0,2	50,0	0,2	66,7	
Põhja kindl. s.	1,2	0,1	8,3	0,4	33,3	0,4	33,3	0,3	25,0	0,1	8,4	0,4	40,0	
Eesti Ühisteg. kindl. k. s.	0,2	0,1	50,0	0,01	0,0	0,1	50,0	0,4	200,0	-0,3	-150,0	-0,04	-200,0	
Eesti	1,2	0,2	16,7	0,4	33,3	0,5	41,7	0,2	16,7	0,1	8,3	0,2	20,0	
Tali	1,6	0,2	12,5	0,5	31,3	0,6	37,5	0,03	0,0	0,5	31,2	0,5	33,3	
Eeka-Maja	1,1	0,2	18,2	0,3	27,3	0,3	27,3	0,4	36,3	0,1	9,1	-0,3	-27,3	
Tali	0,02	0,01	(50,0)	—	—	0,02	(100)	—	—	—	—	0,01	50,0	
Põhja Kotkas	0,03	0,0	0,0	—	—	0,02	(66,7)	—	—	0,01	(33,3)	0,01	33,3	
Kokku	11,3	1,5	13,3	4,9	43,4	4,0	35,4	1,5	13,3	0,9	7,9	2,8	26,9	
Kokku 1934. a.	10,4	1,3	12,5	4,1	39,4	3,9	37,5	-0,4	-3,8	2,8	26,0	—	—	
h) Koduloomade kindlustus — Assurance des animaux domestiques.														
Oma	1,5	0,8	53,3	1,5	100	0,3	20,0	-0,3	-20,0	—	—	0,7	35,0	
Eesti Ühisteg. kindl. k. s.	3,4	0,0	0,0	1,0	55,0	1,5	44,1	0,0	20,5	-0,0	-20,5	0,05	3,8	
Eesti	3,5	0,7	20,0	1,9	54,3	1,9	54,3	0,7	20,0	-1,0	-23,6	0,04	2,3	
Eeka-Maja	3,0	0,2	5,0	1,0	52,8	1,0	44,4	0,8	22,2	-0,7	-19,4	-0,5	-35,7	
Tali	4,1	0,8	10,6	1,8	43,9	2,5	61,0	—	—	-0,2	-4,0	0,3	15,8	
Põhja Kotkas	0,03	0,03	100	—	—	0,02	(66,7)	—	—	0,01	(33,3)	-0,00	-0,0	
Kokku	16,1	2,5	15,5	9,0	55,9	7,8	48,4	2,1	13,1	-2,8	-17,4	0,5	6,0	
Kokku 1934. a.	8,3	2,0	24,1	3,8	45,8	3,5	42,2	0,5	6,0	0,5	6,0	—	—	
i) Rahekahjude kindlustus — Assurance contre la grêle.														
Oma	0,1	0,0	0,0	—	—	-0,0	-0,0	—	—	0,1	100	0,1	50,0	
Eesti Ühisteg. kindl. k. s.	0,1	—	—	—	—	0,0	0,0	—	—	0,1	100	0,01	10,0	
Eesti	0,2	0,03	0,0	—	—	0,2	100	—	—	—	—	0,02	10,0	
Tali	0,1	0,0	0,0	—	—	0,1	100	—	—	—	—	0,01	6,7	
Kokku	0,5	0,03	0,0	—	—	0,3	60,0	—	—	0,2	40,0	0,14	21,5	
Kokku 1934. a.	0,66	0,3	46,2	0,05	7,7	0,46	70,8	—	—	0,14	21,5	—	—	

¹⁾ Saadud netopremiate, poliisil- ja portomaksude summat. ²⁾ Kahjusummat on arvatud maha eelm. a. kahjude tagavara ülejäägi summa.

Tab. 4. Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud (järg) — Nombre et montant des assurances, primes et pertes sur les opérations d'assurance (suite).

Kindlustuste arv ja summa 31.XII.1936 Nombre et montant des assurances		Otsesete kindlustuste arv ja summa Mont. des assur. restant au risque des sociétés		Kokku — Total		Otseste kindlustused Assurances directes		Saandud preemiad ja kahjud 1935 — Primes et pertes en 1935		Oma riskole jäetud kindlustused Assurances restant au risque des sociétés				
		arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	1 000 kr	%	arv	1 000 kr	%
Veekindlustus (aasta jooksul vastu võetud) — Assurance sur les transports (souscriptions réalisées au cours de l'exercice).														
Ekra	773	8 802	100	773	4 085	46,4	8	1,8	100	8	1,8	100	8	0,9
Sellest: kaasko	484	8 093	100	484	4 014	49,6	8	1,8	100	8	1,8	100	8	0,9
Sellest: kaasko	289	709	100	289	71	10,0	—	—	—	—	—	—	—	—
viärtsaadetised	4 435	3 849	86,9	4 435	6 566	20,4	—	—	—	—	—	—	—	—
Polaris	59	1 170	100	59	50	8,7	17	33,2	99,4	17	33,2	99,4	17	1,9
Zomat	3 648	3 082	84,5	3 648	5 050	20,0	—	—	—	—	—	—	—	—
maerühmitised	728	5 656	100	728	1 414	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—
salvurs	97	890	100	97	314	35,3	1	0,4	100	1	0,4	100	1	0,4
Reeti Lloyd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sellest: kaasko	97	890	100	97	314	35,3	2,7	0,4	100	2,7	0,4	100	1	0,4
kaubad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
viärtsaadetised	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Põhja kindlustusselts	1 192	758	100	1 192	227	29,9	8	0,2	100	8	0,2	100	8	0,1
Sellest: kaasko	188	749	100	188	229	29,8	3	0,2	100	3	0,2	100	3	0,1
viärtsaadetised	1 188	1 888	100	1 188	44,4	4,4	—	—	—	—	—	—	—	—
Reeti Union	253	1 188	100	253	214	18,1	3	0,2	100	3	0,2	100	3	0,1
Sellest: kaasko	252	1 617	100	252	212	13,1	—	—	—	—	—	—	—	—
kaubad	389	771	100	389	5,1	0,7	—	—	—	—	—	—	—	—
Türgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sellest: kaasko	389	771	100	389	39	5,1	10	1,1	100	10	1,1	100	10	0,1
kaubad	1 344	7 922	100	1 344	1 594	20,0	10	1,1	100	10	1,1	100	10	0,1
A.-E. Hansa	2	12	100	2	16,7	1,3	42	12,2	100	42	12,2	100	42	2,4
Sellest: kaasko	1 331	7 682	100	1 331	1 686	20,0	25,4	12,2	94,1	42	12,2	100	42	2,4
viärtsaadetised	11	228	100	11	46	20,2	—	—	—	—	—	—	—	—
Reeti Ühisteg. kindl. kesk.	699	1 383	100	699	480	31,1	18	2,3	100	17	1,9	92,6	17	1,2
Sellest: kaasko	11	74	100	11	35	47,3	6,4	0,4	100	6,4	0,4	100	6,4	0,4
kaubad	583	3 790	100	583	392	29,9	17	1,9	100	17	1,9	100	17	0,8
Sellest: kaasko	653	3 790	100	653	387	10,2	4	2,5	100	4	2,5	100	4	2,5
kaubad	653	3 790	100	653	604	88,3	11,6	7,7	69,4	4	2,5	100	4	2,5
Üldse	8 735	59 073	7 681	51 950	89,5	13 846	18	33,6	203	163,3	98,9	17	17,7	
Sellest: kaasko	7 735	51 274	59,3	4 144	11,3	21,5	165,0	70,8	195,2	90,8	67,3	31,4	2,3	
viärtsaadetised	6 932	6 602	100	6 932	25,3	0,4	165,5	164	161,0	97,8	47,8	28,9	17,9	
Üldse 1934. a.	6 935	36 959	6 240	34 268	95,3	8 535	—	—	—	—	—	—	—	—
Ekra	901	328	100	901	328	100	100	13,6	109	12,1	100	109	12,1	100
Polaris	12	12	100	12	12	100	65	11,2	100	65	11,2	100	65	11,2
Põhja kindlustusselts	71	787	100	71	157	19,9	17	10,1	100	17	10,1	100	17	2,0
Reeti Union	38	332	29	310	93,4	4,9	4,9	0,9	91,8	4,9	0,9	100	4,9	0,2
Põhja Kotkas	9	14	100	8	(0,1)	(0,7)	1	0,4	100	1	0,4	100	1	(0,0)
Kokku	1 473	1 439	91,7	1 439	38,8	571	55,8	34,7	69,0	184	23,5	67,7	41,8	25,5
Üksikute kindlustus	184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Üksikute isikute kindl.	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) Surma juhuks	338	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Invaliidisuse juhuks	338	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reeti Lloyd	188	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Assurance personnelle	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) En cas de décès	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) En cas d'invalidité	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Autokatkendustus — Assurance des automobiles (casos).
Ühikute kindlustus — Assurance contre les accidents.

Tab. 2. Kindlustusseltside tulud ja kahud 1935. a. (1 000 kr ja %) — Recettes et dépenses des sociétés d'assurances en 1935 (1 000 kr et %).

	Aktiinseltsid — Sociétés par actions				Vastast. kindlustusseltsid — Socié. d'assurance mutuel.				Kokku — Total				
	Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		
	Tulukiindl.	Veekindl.	Omabuss-Kindlustus	1934 a. kokku	Assur. contre l'incendie	Sur la vie	Sur le transport	Contre les accidents	Tulukiindl.	Veekindl.	Omabuss-Kindlustus	Kokku 1934 a.	
	Kokku	Tulukiindl.	Veekindl.	Omabuss-Kindlustus	Total	Assur. contre l'incendie	Sur la vie	Sur le transport	Contre les accidents	Tulukiindl.	Veekindl.	Omabuss-Kindlustus	Kokku
Kahud													
1935. a. tekitatud kahud (bruto)	1 165,2	708,7	278,3	23,8	865,3	779,7	4,8	2,9	905,8	1 488,4	104,4	28,7	2 415,7
a) makstud	682,8	273,1	84,2	10,5	482,8	44,0	4,7	2,3	319,5	1 810,7	88,0	18,8	2 187,4
b) makstud	54,0	3,2	15,4	7,3	78,8	117,6	0,1	0,6	1 315,9	1 725,5	12,5	7,0	2 187,4
Komisjon agentidele	83,3	32,8	13,4	3,5	48,6	147,8	0,3	0,3	1 388,6	375,8	0,8	0,8	694,2
Komisjon etaskindlustuse seitsidele	112,6	36,0	15,0	1,4	86,1	270,2	0,8	0,9	924,8	468,2	2,3	2,3	310,9
Etaskindlustuse preemiad	1 655,1	1 261,8	1 967,7	25,6	1 106,7	937,3	101,9	0,5	923,0	2 249,1	286,9	32,1	4 043,9
Freematastavara (neto)	4 082,1	583,2	2 921,1	4,2	1 259,3	688,6	542,9	0,6	900,4	1 551,8	3 404,0	4,8	5 154,1
Rein. aset. kahjude tagav. paudujääk (neto)	2,2	0,6	0,1	1,5	1,9	1,8	—	0,1	1,3	4,1	2,4	1,6	5,0
Muud kahud	1 073,0	—	—	—	488,7	—	—	—	380,2	1 561,7	—	—	1 419,8
Sellest: a) palgad	440,8	—	—	—	182,9	—	—	—	166,3	632,2	—	—	606,4
b) makstud %	52,0	—	—	—	5,1	—	—	—	20,6	40,8	—	—	54,0
Mahakriptsused	26,6	—	—	—	14,2	—	—	—	10,6	37,6	—	—	45,4
Amortisatsioon	31,7	—	—	—	5,9	—	—	—	37,0	10,8	—	—	42,3
Puhaskasu	87,4	—	—	—	77,9	9,7	—	—	97,1	10,8	—	—	88,7
Kokku	8 665,8	3 250,3	3 534,2	60,0	4 280,0	2 855,4	20,4	11,3	3 685,6	6 105,7	3 44,8	71,3	11 981,6
Tulud													
Bruto preemiad	3 344,8	1 959,4	1 056,1	39,2	2 140,5	1 688,7	17,0	7,5	1 810,1	3 648,1	215,0	46,7	4 700,6
Saadud komisjonid	389,0	842,9	19,6	7,5	368,5	900,9	18,5	1,1	245,1	614,3	10,5	9,8	613,6
Raskindl. seitside osa kahjust	641,8	469,8	61,0	16,5	927,6	516,2	19,3	2,5	886,8	1 198,1	80,3	19,0	1 514,4
Freematastavara	3 583,7	779,0	2 682,9	5,4	961,7	550,9	399,4	0,9	778,7	4 515,4	3 062,3	0,3	3 785,0
Rein. asetatse kahjude tagav. ülejääk (neto)	5,7	2,4	—	1,5	10,5	7,2	—	0,0	8,7	12,9	1,3	1,5	14,2
Poliisimaks ja porto	377,8	323,3	23,1	3,8	189,6	109,5	12,8	0,6	175,8	587,4	34,9	4,4	518,1
Muud tulud	349,1	—	—	—	686,0	—	—	—	85,4	469,9	—	—	732,0
Sellest % kapital pealt	189,7	—	—	—	117,8	—	—	—	34,9	197,3	—	—	191,5
Kahju	0,9	—	—	—	3,7	—	—	—	0,0	0,0	—	—	3,7
Kokku	8 665,8	3 861,8	3 821,7	73,9	4 280,0	3 203,9	824,9	13,3	3 685,6	7 085,7	4 646,6	87,2	11 901,6
Dépenses													
Donnages de 1935	18,8	8,2	3,2	0,3	17,5	20,2	1,2	0,1	26,2	15,6	2,5	0,2	20,2
a) payés	12,4	7,6	3,1	0,2	16,3	17,3	1,0	0,1	23,2	14,0	2,4	0,4	18,1
b) impayés	6,6	0,6	0,1	1,2	2,9	2,7	0,2	0,0	4,0	1,6	0,1	0,1	2,1
Commissions pour les agents	5,7	3,8	1,5	0,6	5,3	5,8	2,2	0,0	5,1	3,7	1,8	0,1	5,2
Commissions pour réassurance	1,8	1,1	0,0	0,0	1,0	6,6	6,3	0,0	6,1	3,0	2,9	0,0	2,6
Primes sur réassurance	19,1	14,6	2,3	0,3	19,0	25,0	2,4	0,3	25,0	17,1	2,3	1,2	20,9
Réserves des primes	46,5	9,8	33,7	0,1	42,9	29,4	12,7	0,1	26,1	40,9	26,8	0,0	37,7
Déficits dans la réserve de pertes des exorc. précéd.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	—	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Autres dépenses	12,4	—	—	—	12,6	11,4	—	—	10,3	12,1	—	—	11,9
Effitures	0,3	—	—	—	0,3	0,3	—	—	0,6	0,3	—	—	0,4
Amortissements	0,4	—	—	—	0,4	0,1	—	—	0,3	0,3	—	—	0,4
Bénéfice net	1,0	—	—	—	0,9	0,2	—	—	0,3	0,8	—	—	0,7
Total	100	37,5	49,7	0,7	100	66,7	18,5	0,5	100	47,2	33,4	0,5	100
Recettes													
Primes brutes	38,6	22,6	12,2	0,5	36,0	50,2	8,8	0,4	49,1	28,2	11,1	1,6	40,1
Commissions	4,6	4,0	0,2	0,1	4,6	7,0	6,3	0,4	6,7	4,7	0,8	0,1	5,1
Réserve des dommages en cas de réassurance	7,4	5,4	0,7	1,0	11,2	12,9	12,1	0,0	15,9	9,3	7,6	0,6	12,7
Réserves des primes	41,0	9,0	30,7	0,1	36,3	22,5	9,3	0,0	21,1	34,9	10,3	0,1	31,7
Excédent dans la réserve de pertes des exorc. précéd.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	—	—	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Polices et port	4,4	3,8	0,3	0,1	4,4	4,0	—	—	4,8	3,8	—	—	4,3
Autres recettes	4,0	—	—	—	7,7	2,8	—	—	2,3	3,6	—	—	6,0
Dont % sur capitaux	1,8	—	—	—	1,9	0,9	—	—	0,9	1,5	—	—	1,6
Perte	0,0	—	—	—	0,1	0,0	—	—	—	—	—	—	0,0
Total	100	44,8	44,1	4,2	100	74,9	19,3	0,5	100	54,7	35,9	0,7	100

Tab. 5. Eesti kindlustusseltside välismaa kindlustusseltsidele maksta ja neilt saada olnud summad 1935. a. (1 000 kr).
Balance entre les sociétés d'assurance estoniennes et étrangère en 1935 (1 000 kr).

	Välismaa kindlustusseltsidele oli maksta — Versements pour les sociétés étrangères				Välismaa kindlustusseltsidelt oli saada — Sommes reçues des sociétés étrangères				Välismaa seltsi- dele oli rohkem maksta (—) elk neilt rohkem sada (+) + ou —		Välismaa seltsela kuuluvaist sum- madest kantud nende elukindl. deposse Accroissement des dépôts des sociétés étrangères	
	Kahind vastuvõetud elukindlustusest Fertés sur réassurance	Edasikindlustuse preemiad Primes sur réassurance	Makstud komisjonid Commiss. pour réas- surance	Kokku — Total	Edasikindl. seltside kahjude ees — Paiements pour réassurance	Edasikindl. preemiad Primes sur réassurance	Saadud komisjonid Commissions reçues	Kokku — Total	1935	1934	1935	1934
Eka: Kokku	24,1	250,8	19,3	294,2	59,3	77,8	65,1	202,2	-92,0	-63,6	30,9	-2,3
Sellest: tulekindlustus	23,8	196,3	19,3	239,4	44,3	77,4	58,0	179,7	-59,7	-38,8	—	—
elukindlustus	0,3	33,0	—	33,8	3,0	0,5	2,0	6,1	-27,2	-10,9	30,9	-2,3
Polaris: Kokku	21,7	408,6	24,0	454,3	232,3	110,9	82,3	425,5	-28,8	-53,9	—	—
Sellest: tulekindlustus	10,1	310,4	14,0	334,5	158,5	85,7	76,6	320,8	-13,7	-14,6	—	—
Eesti Lloyd: Kokku	8,2	167,0	0,1	175,3	53,7	11,1	46,0	110,3	-64,5	-20,4	—	—
Sellest: tulekindlustus	—	136,5	—	136,5	36,1	—	40,2	76,3	-60,2	-22,7	—	—
elukindlustus	8,2	26,7	0,1	35,0	16,0	11,1	4,2	31,3	-3,7	+2,8	—	—
Oma: Kokku	0,1	50,7	19,6	70,4	51,0	0,1	1,3	52,4	-18,0	-35,8	19,2	12,7
Sellest: tulekindlustus	—	4,6	19,3	23,9	41,0	—	1,3	42,3	+18,4	-14,4	—	—
elukindlustus	0,1	45,8	0,0	45,9	9,8	0,1	—	9,9	-36,0	-21,1	10,2	12,7
Põhja kinnit. selts: Kokku	—	178,2	—	178,2	88,8	—	30,1	118,9	-59,3	-41,6	—	—
Sellest: tulekindlustus	—	78,0	—	78,0	49,7	—	19,2	68,9	-10,0	+0,6	—	—
elukindlustus	—	79,0	—	79,0	29,4	—	5,2	34,0	-44,4	-49,7	—	—
Eesti Union: Kokku	2,2	107,7	—	109,9	22,9	1,4	30,9	55,2	-54,7	+87,6	4,6	2,1
Sellest: tulekindlustus	—	93,3	—	93,3	20,2	—	28,9	49,1	-44,2	+08,1	—	—
elukindlustus	2,2	9,9	—	12,1	2,2	1,4	0,8	4,4	-7,7	-4,0	4,6	2,1
Hansa: Kokku	—	93,0	—	93,0	38,2	—	29,9	68,1	-24,9	-36,6	—	—
Sellest: tulekindlustus	—	91,4	—	91,4	38,1	—	29,5	67,6	-23,3	-35,9	—	—
Turis: Kokku	—	34,0	—	34,0	7,0	—	13,9	20,9	-13,1	-9,5	1,1	—
Sellest: tulekindlustus	—	25,2	—	25,2	5,6	—	7,6	13,2	-12,0	-11,7	—	—
elukindlustus	—	2,3	—	2,3	—	—	4,4	4,4	+2,1	+2,0	1,1	—
A. B. Hansa	—	20,3	—	20,3	9,8	—	0,7	10,5	-9,8	-1,1	—	—
Põhja Saksa kinn. s.: tulek.	—	0,4	—	0,4	0,0	—	0,1	0,1	-0,3	-0,3	—	—
Eesti Ühisteg. kindl. keskselts:												
Kokku	7,6	218,3	7,1	233,0	156,7	21,7	60,8	239,2	+6,2	+19,5	—	—
Sellest: tulekindlustus	7,6	213,4	7,1	228,1	155,3	21,7	50,4	230,4	+8,3	+21,4	—	—
Kindlustusselts Eesti: eluk.	—	45,0	—	45,0	11,6	—	1,7	13,3	-31,7	-10,8	24,2	6,0
Esm. Eesti kindl. s. Maja:												
eluk.	—	36,7	—	36,7	—	—	7,2	7,2	-29,5	-25,2	18,9	13,0
Kotkas: elukindlustus	—	17,2	—	17,2	—	—	9,6	9,6	-7,6	—	8,7	—
Üldse — Gr. total	63,9	1 627,9	70,1	1 761,9	731,3	223,0	379,6	1 333,9	-428,0	-191,7	107,6	31,5
Sellest: tulekindlustus	41,5	1 160,4	59,7	1 251,6	548,8	184,8	320,8	1 054,4	-197,2	-23,3	—	—
elukindlustus	10,8	205,0	0,1	306,5	72,0	13,1	35,1	120,8	-185,7	-125,9	107,0	31,5
Üldse 1934. a.	31,7	1 557,3	21,1	1 610,1	929,2	129,1	360,1	1 418,4	-191,7	—	—	—
Sellest: tulekindlustus	13,9	1 125,1	11,5	1 150,5	730,0	90,1	306,2	1 127,2	-23,3	—	—	—
elukindlustus	6,9	208,0	0,3	275,2	101,4	14,8	83,1	149,3	-125,9	—	—	—

KANAPIDAMISE TASUVUS 1936. a.

RENTABILITÉ de L'ÉLEVAGE de POULES en 1936.

Sisu: 1. Andmete iseloom, lk. 74. 2. Vaatluskanapidamiste kapitalid ja lindude arv, lk. 75. 3. Kanapidamise kogusaak lk. 75. 4. Kanapidamise käitiskulutus, lk. 78. 5. Puhtsaak, lk. 80. 6. Tulu, lk. 80.

1. Andmete iseloom.

Caractère des données.

Kanapidamise tasuvuse andmed on pärit Eesti Linnukasvatajate seltsi poolt iga aasta korraldatavast kanapidamise võistlustist osavõtvaist majapidamisist. Arvepidamise teostamisel on abiks kanapidajail Eesti Linnukasvatajate seltsi konsulendid. Võistlusaasta algas 1. XI ja lõppes 31. X. 1936. a. valliti võistlevate kanapidamiste arvepidamiste, arvult 70, hulgas 37 kanapidamise andmed ja nende varal on püütud valgustada arveaasta kanapidamise majanduslikku kandepinda, tasuvust ja arendamisvõimalusi. Andmete läbitöötamine toimus Põllumajanduslikus Raamatupidamistalitusel. Ülevaadlikkuse mõttes on kanapidamiste andmed jaotatud 2 rühma. I rühmas kanapidamised, kus munatoodang ühe munemisvõimelise kana kohta on üle 155 muna aastas ja II rühmas kanapidamised, kus munatoodang kana kohta on alla 155 muna aastas. I rühmas oli 18 ja II—19 kanapidamist. Võistlusmajapidamis näeme väga kõrget kanapidamise taset ja sellega ühenduses ka tasuvust, mis näitab, et hea hoolduse juures ja kanamunahindade praegusel tasemel on võimalik kuni 50% kanapidamisse investeeritud kapitalist aasta jooksul saada tagasi. Eesti Linnukasvatajate seltsi poolt anti 1936. a. 70 võistlevast kanapidamisest 38 eeskujulikumale ja tasuvamale kanapidamisele auhinna ja viimastest tunnustati 28 paremat 1936. a. kanapidamise sugulavadeks.

2. Vaatluskanapidamiste kapitalid ja lindude arv.

Capitaux et nombre de volailles des exploitations d'élevage.

Kanapidamine on väikemajapidajate ja alevielanike loomulikuks tegevusalaks, kuid tänini ei ole see arenenud siiski vajalisel määral. Selles on süüdi kanapidamissaaduste kaubanduslik külg ja teatav tagasihoidlikkus kulutuses kanapidamise edendamise ning nõuande tööks. Eesti Linnukasvatajate selts oma piiratud sissetulekute juures on teinud mis võimalik. 1936. a. oli seltsi kontrolli all 28 sugulava. Sugulavade kaudu levitati väärtuslikku tõumaterjali — kanade haudumismune 23.629 tk., päevaseid poegi 3 618 tk., sugukanu 565 ja sugukukki 416 tk. Kuid need summad, mis linnukasvatamise edendamiseks kulutatud, on liiga väikesed, et anda hoogsat tõuget linnupidamisele, eriti kanakasvatusele üleriiklikus ulatuses. 1934. a. loodi kanamunahindade kindlustus kevadkuudeks. See aitas kanamunade väljaveo suurenemisele tunduvalt kaasa. Kanamunahinna kindlustamine ja hinnatõus välisturgudel aitas kaasa, et 1936. a. kanamunade toodang kujunes rekordiliseks ja põllumehed said kanakasvatusest kõrvalsissetulekuid, mis ei jäta avaldamata mõju kanakasvatuse edaspidisele hoogsale arenemisele.

Kanapidamise tasuvuse ja tuluolude selgitamisel tuleb teha kindlaks need kapitalid, s. t. nende varan-

duosade väärtus, mis kanapidamisega seotud. Valdavas osas talundeis, ja ka väikemajapidamises, on kanakasvatuse kõrvalharuna, siin tuleb teadlikult ja vilunud hindajal need kapitalid eraldada kanakasvatuse arvele, mis tõeliselt vastavad selle haru osatähtsusele talundis. Kapitalide hindamist ja eraldamist kanapidamise arvele teostasid E. Linnukasvatajate seltsi konsulendid.

Neis majapidamises, kus teostatud kogu talundi kohta üksikasjaline arvepidamine, on see kergesti läbiviidav, kuid ka ülejäänud vaatlustalundeis on tulnud eraldada kanapidamisega seotud kapital. Maa all on hinnatud see osa maast, mis on kanapidamise erihoonete ja kanaaedade all, kus erihooned ei olnud, siis arvati hoonete all olevast pinnast vastav % selle järele, missugune osatähtsus hoonest langes kanadele. Ehitised ja riistad on hinnatud soetamisväärtuse järgi, linnud ostu-müügi hindade alusel. Et söodatagavarad kanapidamisele sageli eraldamata, siis on kapitalide all neis kanapidamises söodatagavarana arvestatud $\frac{1}{4}$ aastasesest söödakulutusest.

Ühe vaatluskanapidamise kohta oli 1936. a. keskmiselt investeeritud kr 1 070, eelmisel aastal kr 858, suurenenud kr 212 ehk 24,7% võrra; peeti aasta keskmiselt 86 lindu, 81 kana ja 5 kukke.

Arveaastal on ühe kanapidamise kohta investeeritud kapitalid suurenenud, mis tingitud vaatluskanapidamiste koosseisu muutusest. Kanapidamistesse investeeritud kapitalidest on 6,1% maakapitali, 52,1% ehituskapitali, 8,9% masin-riistkapitali, 25,3% lindkapitali ja 7,8% munade ja söodatagavarade kapitali.

Aktivakapitali ühe linnu kohta tuli kõigi kanapidamiste keskmiselt 11,72 kr, s. o. kr 0,07 ehk 6% võrra enam kui eelmisel aastal. Kapitalid kanapidamise kohta suurenesid 24,7% võrra, kuna lindude arv suurenes 19,4% võrra, seega jäi kapitali koormis 1 linnu kohta enam-vähem eelmise aasta tasemele.

Vaatluskanapidamises on kapitalikoormis I rühmas kr 11,80, II rühmas kr 11,65. Kõrgema toodangu rühma kanapidamistes on ehitiste-kapitalide absoluutne kõrgus suur, kuna selleks on eriehitised ja sisustus, kuid vaatamata sellele on ehitiskapitalide koormis linnu kohta väiksem, I rühmas kr 6,18, II rüh-

Kapitalide jaotus kanapidamistes — Partitien des capitaux pour l'élevage des poules.

	Aktiva- kapital kokku Capital actif	Sellest — Dont					
		Maakapital Terrain	Ehitis- kapital Cap. de basse-cour.	Masin- riistkapital Cap. d'appar.	Lindude kapital Cap. de volaille	Tagavarad	
						Munad Oeufs	Söödad Fourrage
I rühm üle 155 munatoodanguga . . .	1 507,45	100,31	735,43	127,90	404,40	73,08	56,43
% koostis	100	7,25	48,79	8,48	26,83	4,91	3,74
II rühm alla 155 munatoodanguga . . .	654,82	23,53	388,48	68,97	144,73	2,82	31,29
% koostis	100	3,59	59,33	9,77	22,10	0,43	4,78
Vaatluskanapid. keskmiselt — Moyenne							
<i>de basse-cour observée:</i>							
1936 a.	1 069,62	65,26	537,27	95,07	271,06	37,44	43,52
% koostis	100	6,10	52,10	8,89	25,34	3,50	4,07
1935	857,08	—	480,81	80,86	221,04	24,35	50,62
1934	733,35	—	428,50	80,14	180,22	12,84	32,15
1933	737,01	—	433,73	72,28	184,17	14,20	32,63
1932	837,86	—	468,89	98,22	205,95	19,11	49,69
1931	1 160,87	—	659,37	127,32	290,92	16,81	66,45
1930	1 178,93	—	656,50	151,88	263,07	9,71	97,82
1929	1 019,56	—	—	—	—	—	—
8 a. keskmiselt	949,36	—	—	—	—	—	—

mas kr 7,06. Maakapital on I rühmas kr 0,92 ja II rühmas kr 0,43 linnu kohta. Kõrgema toodanguga rühmas on eranditult kanade jooksuajad, mis peale ehitiste võtavad oma alla suurema pinna kui madalama toodanguga rühmas. Et ehitiskapitali koormis on I rühmas madalam, on tingitud sellest, et kõrgema toodanguga rühmas on lindude arv suurem — hooned täielikumalt kasustatud kui madalama toodanguga rühmas. Kapitali koormise suurenemine kõrgema toodanguga rühmas kr 0,76 võrra linnu kohta on sündinud peamiselt tagavarade, munade ja söödatagavarade suurenemisest.

Kõrgema toodanguga I rühma on koondunud meie suuremad võistluskanapidamised; selles rühmas on keskmine lindude arv 119 — 6 kukke ja 113 kana. II rühmas on keskmiselt 55 lindu 1 kanapidamise kohta — 4 kukke ja 51 kana. Riistade ja lindude kapitalide poolest on I rühm suurema koormisega kui II rühm. Kanapidamise kapitali koormises on 92% ehitiste, riistade ja lindude väärtus. Tavaliselt talumajapidamises, kus peetakse 15—25 kana ja kanade jaoks ei ole eriehitisi, ning neid hoitakse veise-, või sealaudas, nii öelda „täite loomadena“, ei etenda ehitiskapital kanapidamiskapitalides nimetamisväärtet osa. Kanapidamise kaudu on talundi kapitalid sel juhul kasustatud ainult täielikumalt ja otstarbekalt. Kanapidamise eriarvepidamises ei ole neil juhtudel ehitiskapital nimetamisväärse suurusena kanapidamise arvele hinnatud.

Siinkohal peab veel tähendama, et kanapidamiste munatoodang võistlusmajapidamistes järjekindlalt aastast aastasse on paranenud, arvatud välja 1936. a., mil toodang jäi eelmise aasta tasemele. See nähtus ei ole tingitud küll sellest, et seniste majapidamiste toodang oleks vähenenud, vaid sellest, et kõrgetoodangulisi majapidamisi langes mitmesugustel põhjustel arvepidamisest välja. Juurde tuli uusi majapidamisi, kus keskmine toodang tunduvalt madalam.

1929. a. oli keskmine munatoodang 120 muna kana kohta, 1930 a. 138 muna, 1931. a. 129 muna,

1932. a. 135 muna, 1933. a. 145 muna, 1934. a. 150 muna ja 1935. a. 155 muna ning 1936. a. 155 muna kana kohta. Kuna üldsummas kanapidamisolud, eriti kanalaudad, jätavad soovida, siis ilmastik ja söötamisolud, eriti söötade koosseis, mõjub meie oludes tunduvalt munatoodangu suurusele. 1935/36. a. oli kõrgem toodang 236 muna kana kohta 135 kana keskmiselt. Eelmisel aastal oli samas majapidamises keskmine munatoodang 215 muna ja 1932/33 a. 201 muna kana kohta. Vanust võistlusmajapidamisist on 13 majapidamist, kus munatoodang kana kohta on eelmise aastaga võrreldes tõusnud ja 16 juhul jäänud samale tasemele. Kanapidamises, kus pidamisolud viletsamad, söötmine jätab soovida ja välised ilmastiku jne. mõjud end andnud tugevamini tunda, on munatoodangu langus suurem.

3. Kanapidamise kogusaak.

Rendement brut.

Kanapidamise kogusaagi moodustavad rahalised sissetulekud kanapidamissaaduste müügist, majapidamises ja väljaspool kanapidamist ainetena tarvitatud saaduste väärtus ning inventari väärtuse suuremine aasta lõpuks.

Kõigi vaatlusmajapidamiste keskmiselt oli kogusaak kr 937 kanapidamise ehk 10,15 kr linnu kohta, millest munakogusaagi osa 72% ja linnuüti osa 17%

I rühmas oli kogusaak kanapidamise kohta kr. 1449,— ehk linnu kohta kr 12,33, II rühmas kr 452,— ja linnu kohta kr 8,09. Eelmise aastaga võrreldes on kogusaak linnu kohta kr 1,50 ehk 17% võrra suurenenud. I rühma kogusaak linnu kohta suurenes kr 10,06-ilt kr 12,33-le, s. o. kr 1,87 ehk 16% ja II rühma kogusaak linnu kohta suurenes kr 6,77-ilt kr 8,09-le, s. o. kr 1,32 ehk 19%.

Kanapidamine on põllumehel-väikemajapidajal tähtsamaks rahalise sissetuleku allikaks, kuna otsustavaks hoolitsuse ja söötmise juures saavutatakse väikese kapitali-investeeringuga järjekindel ja praeguse turukonjunktuuri juures rahuldav rahaline sissetulek.

Kanapidamise kogusaak — Rendement brut de l'élevage des poules.

1.	Kanapidamise kapital Capital actif de l'élev.		Kogusaak linnudest — Rendement de volaille																		
			Müüdnud tõulinde Vente de vol. de race				Müüdnud tapalinde Vente pour gibier				Kodus toiduks tarvitatud — Pour alimental, propre				Ära kingitud Cédés gratuits.		Kokku Total				
			Vann		Päovaseid poegi		Vann Oiseaux		Poegi Poussins		Vanu		Poegi								
			Kokku	Tk. kr.	Total	Per un	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.							
A. Ühe kanapidamise kohta.			Total kr.	Sellest linnude väärus Dont valeur de volaille kr.	Linnude arv — Nombre de volaille	Munatoodang mumembävümlöse kana kohta	Kanapidamise kogusaak Rendement brut total kr.	Kokku	Tk. kr.	Total	Per un	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Üldse	Tk. kr.
I rühm (üle 155 munatood.) 18 kanap.	1 507,45	404,40						110	—	1 448,71	96,11	2,57	49,17	0,35	45,87	1,19	31,16	0,59	11,15	1,04	9,10
II rühm (alla 155 munatood.) 10 kanap.	654,82	144,73	55	—	452,48	27,12	2,42	3,49	0,55	14,00	0,84	14,50	0,53	7,87	0,93	3,80	0,43	0,52	0,75	71,30	0,80
Keskmiselt 1936 a.	1 069,62	271,06	86	—	937,14	60,68	2,54	25,72	0,36	29,51	1,08	22,60	0,57	9,46	0,99	6,38	0,45	0,32	0,80	154,67	0,83
1935	857,08	221,04	72	—	601,59	25,62	2,24	11,37	0,39	20,97	0,99	12,72	0,50	10,57	1,00	6,18	0,49	2,37	1,26	89,30	0,80
1934	733,35	180,22	68	—	560,33	11,98	1,82	11,31	0,38	15,07	0,89	8,80	0,33	10,08	0,85	4,69	0,40	0,87	0,64	62,75	0,80
1933	737,01	184,17	63	—	479,10	13,77	1,97	11,57	0,61	17,63	0,88	4,75	0,35	8,63	0,86	3,53	0,35	0,31	0,81	60,69	0,76
1932	837,80	205,95	62	—	511,28	27,36	1,74	12,82	0,87	16,32	1,01	6,62	0,30	11,75	0,96	6,68	0,33	1,72	1,00	83,77	0,88
1931	1 160,87	200,02	74	—	799,99	35,48	2,77	37,16	0,52	23,44	1,30	10,61	0,48	16,66	1,32	8,68	0,45	1,53	1,78	138,54	0,88
1930	1 178,93	263,07	66	—	835,22	39,65	3,47	28,51	0,53	37,31	1,80	11,06	0,54	15,65	1,53	6,55	0,68	2,63	1,22	141,36	1,10
1929	1 019,56	—	60	—	728,43	46,28	3,38	9,99	0,45	20,00	1,61	10,33	0,75	17,95	1,47	4,71	0,67	1,19	2,29	116,45	1,36
8 a. keskmiselt	949,36	—	69	—	689,20	32,60	2,48	18,56	0,45	23,97	1,21	10,93	0,48	12,59	1,13	5,92	0,48	1,43	1,22	106,00	0,88
B. Ühe linnu kohta.			Total kr.	Sellest linnude väärus Dont valeur de volaille kr.	Linnude arv — Nombre de volaille	Munatoodang mumembävümlöse kana kohta	Kanapidamise kogusaak Rendement brut total kr.	Kokku	Tk. kr.	Total	Per un	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Kokku	Tk. kr.	Üldse	Tk. kr.
I rühm	11,80	3,24						—	184	12,33	1,03	—	0,36	—	0,33	—	0,21	—	0,09	—	0,08
II rühm	11,05	2,63	—	128	8,09	0,63	—	0,07	—	0,24	—	0,21	—	0,17	—	0,10	—	0,01	—	1,43	—
Keskmiselt 1936 a.	11,72	2,93	—	155	10,15	0,92	—	0,21	—	0,29	—	0,21	—	0,13	—	0,09	—	0,01	—	1,76	—
1935	11,65	2,89	—	155	8,05	0,40	—	0,15	—	0,28	—	0,14	—	0,18	—	0,11	—	0,03	—	1,20	—
1934	11,14	2,63	—	150	8,21	0,21	—	0,13	—	0,22	—	0,18	—	0,17	—	0,08	—	0,02	—	0,98	—
1933	12,11	2,81	—	145	7,43	0,28	—	0,16	—	0,25	—	0,06	—	0,15	—	0,06	—	0,02	—	0,98	—
1932	13,95	3,12	—	135	8,37	0,22	—	0,22	—	0,25	—	0,11	—	0,17	—	0,10	—	0,03	—	1,20	—
1931	15,91	3,83	—	129	10,41	0,44	—	0,39	—	0,39	—	0,15	—	0,22	—	0,11	—	0,08	—	1,78	—
1930	18,23	—	—	132	12,56	0,67	—	0,34	—	0,52	—	0,19	—	0,24	—	0,12	—	0,05	—	2,03	—
1929	17,28	—	—	120	11,99	0,74	—	0,11	—	0,36	—	0,23	—	0,32	—	0,09	—	0,02	—	1,87	—
8 a. keskmiselt	14,00	—	—	141	9,72	0,47	—	0,21	—	0,32	—	0,15	—	0,20	—	0,10	—	0,03	—	1,48	—

(Tab. 1 — järg)

1.	Kogusaak munndest — Rendement des oeufs										Muu kogusaak Autre rendement				
	Müüdnud sugumune Oeufs de race vendus		Müüdnud tarvitamise mune Oeufs pour consomm. vendus		Kodus toiduks tarvitatud Oeufs consommés		Välja kingitud Cédés gratuitement		Kokku Total		Inventari ja söötahete jällemüük				
	Kokku	Tk. snt.	Total	Pidet	Kokku	Tk. snt.	Kokku	Tk. snt.	Üldse	Gr. ta.	Tk. snt.	Inventari tükid Layer de l'incub. kr.	Inventari väärus Valeur de l'engr. rest. kr.	Kokku munn sässatule- kad kr — Autrag kr	Inventari vääruse suurenamine kr — Augmentation de valeur de l'incub. kr
	Kokku	Tk. snt.	Total	Pidet	Kokku	Tk. snt.	Kokku	Tk. snt.	Üldse	Gr. ta.	Tk. snt.	Inventari tükid	Inventari väärus	Kokku munn sässatule- kad	Inventari vääruse suurenamine
A. Par une basse-cour.															
I groupe (18 basse-cours avec rendem. moyen excédant 165 oeufs par poule et par an) . . .															
II groupe (19 basse-cours avec rendem. moyen moins 165 oeufs par poule et par an) . . .															
Moyenne 1936															
1935															
1934															
1933															
1932															
1931															
1930															
1929															
Moyenne de 8 a.															
B. Par un oiseau.															
I groupe															
II "															
Moyenne 1936															
1935															
1934															
1933															
1932															
1931															
1930															
1929															
Moyenne de 8 a.															

¹) Rendement des oeufs par poule. ²) Revente de l'inventaire et du fourrage kr.

Vaatluskanaapidamiste kogusaagist (kr 10,15 ühe linnu kohta) on kr 7,87 ehk 78% puhtrahaline sissetulek. Nimetatud sissetuleku summat kana kohta ei saa kohandada hariliku talu kanaapidamistele, kuna nende munatoodang ei ole esiteks nii kõrge ja teiseks on vaatlusmajapidamistest kr 1,03 eest ühe linnu kohta müüdnud tšumaterjale, kuid kr 4 ümber oli ka korraliku kanaapidamise juures hariliku kanaapidamise rahaline sissetulek ühe linnu kohta. Munamüügi-hinnad olid müügihooaegadel 1936. a. kõrgemad eelmise aasta omadest. Kanaapidamise kogusaagi suuruses etendab olulist osa munamüügihind munatoodangu peahooaegadel, s. t. kevad- ja suvekuudel. Neil kuudel on leib munahindade kujunemine välis-turu hindadest. 1936. a. üldiselt kanamunatoodang oli 111 miljonit muna, sellest veeti välja 44 miljonit, s. o. ümmarguselt $\frac{1}{3}$ kogu munatoodangust. Eelmisel, s. o. 1935. a. veeti välja 48 milj. muna, tagasimineks 5 milj. muna võrra. Selline väljaveo vähenemine on üheltpoolt tingitud 1936. a. kuumast suvest ning hal-badest söödaoludest, mistõttu munade üldine kvali-teet oli madalam kui kunagi varem, teiselt poolt kõ-ventdati muna väljaveo kontrollmäärustikku, mille tulemusena tõusis väljaveomunade kvaliteet. Välja-veetava $\frac{1}{3}$ kanamunatoodangu hind määrab ka toodangu hooajal siseturule jääva osa hinna. 1935. a. oli munamüügi peahooaegadel munahind madalam 1936. a. hindadest. Nii maksusid 55 gr rasked eks-portmunad 1935. a. maist augustini 26,7 s 10 tk. 1936. a. tõusis hind ja 10 tk. 55 gr raskuseid eksport-mune maksus munahinna noteerimisandmeil 29,4 s samal ajavahemikul. Alates maist algas pidev muna-hindade tõus välisturgudel, mis mõjutas ka meie munahinna tõusu. Nii noteeriti 10 tk. a 55 gr juunis 25,8 s, juulis 30,2 s, augustis 37,3 s, septembris 4,02 ja oktoobris 5,90 s 10 tk. 1935/36. a. keskmine hind oli kõrgem eelmise aasta omast — 10 tk. 55 gr ras-kused eksportmunad maksusid 40,1 s ja üle 60 gr ras-kused 49,0 s, eelmisel aastal oli 10 tk. hind vastavalt 31,0 s ja 35,0 s ja hariliku kanakasvataja sissetulekud kanaapidamisest 1935/36. a. olid seetõttu kõrgemad eelmise aasta omadest, kuna munamüügihooaegadel hind oli kõrgem. Lindude hind on leib siseturu nõud-miste ja pakkumiste vahekorras. Lindude realiseeri-

misest saadi 1935/36. a. keskmiselt kr 1,76 ühe linnu kohta kogusaaki. Viimane koosneb rahalistest sisse-tulekutest, tõulindude müügist, kui ka kodus tarvi-tatud ja väljaspoole kingitud lindude väärtusest. Tõulindude müügihind on 1936. a. eelmise aastaga võrreldes tõusnud. Ühest tõulinnust saadi vaatlus-kanapidamiste keskmiselt kr 2,54 eelmise aasta kr 2,24 vastu. Tapalinnud müüdi 1935/36. a. keskmiselt kr 1,08 tükk, päevased pojad kr 0,36 tükk. Tähtsama osa kanaapidamise kogusaagis moodustab kanamunade kogusaak, mis oli arveaastal kr 701 ühe vaatluskana-pidamise kohta ehk kr 7,30 ühe linnu kohta. See on tegelik kanamunade minemi väärtus, kuna see osa munade väärtusest, mis aasta vahetusel realiseeri-mata, on arvestatud tagavarade all inventari väärtuse suurenemise osas. Kanamunade minemi väärtusest on 9% sugumunade müük, 82% tarvitamismunade müük, 7% kodutarvitus ja kinkimised. Sugumuna-dest saadi aasta keskmiselt 12 s, tarvitamismunadest 4—5 s tükk, seega on sugumunad realiseeritud vaat-luskanaapidamistes ümmarguselt 60% kõrgema hin-naga, kui see oli võimalik tavalistes talukanaapida-mistes, mida tuleb ka pidada silmas käesoleva kana-pidamistasuvuse andmestiku käsitlemisel. Tabelis toodud kanamunade noteerimishinnad l. XI 35 — l. XI 36 kujutavad hindu, mis makseti maal vastu-võtupunktides munatootjatele üksikutel kuudel. Aasta keskmiselt 1935. a. oli üle 60 gr kanamunade hind 4,9 s tükk, seega 38% ja 55 gr munade hind 4,01 s, seega 29% kõrgem kui 1934. a. Seetõttu suurenesid üldi-selt kanakasvataja sissetulekud, kuna suurmüügi hooaegadel hind oli kõrgem.

Inventari suurenemine — *Accroissement des capitaux.*

	Linde Oiseaux		Muno Oeufs		Kokku inv. seisu suurenemine %aast
	arv	kr	arv	kr	
A. Kanaapidamise kohta. <i>Par une basse-cours.</i>					
Kanad toodanguga üle 155 muna	10	19,37	258	14,00	33,37
Kanad toodanguga alla 155 muna	26	65,50	33	1,79	67,29
Keskmu. ühe kanaapidam. kohta	18	43,06	142	7,73	50,79
B. Ühe linnu kohta. <i>Par un oiseau.</i>					
Kanad toodanguga üle 155 muna — I groupe	0,10	0,40	1,22	0,07	0,47
Kanad toodanguga alla 155 muna — II groupe	0,36	0,80	0,67	0,04	0,93
Keskmiselt ühele linnule	0,28	0,65	0,97	0,05	0,70

Kanamunade hinnad l. XI 35 — l. XI 36 (tükk snt).
Prix des oeufs (1 snt par pièce).

	Tallinna noteering (Eksport)	
	Üle 60 gr <i>Excédant 60 gr</i>	55 gr
November	7,3	6,03
Detsember	7,1	6,80
Januar	—	—
Veebruar	—	—
Märts	—	—
Aprill	—	—
Mai	2,7	2,45
Juuni	2,9	2,58
Juuli	3,3	3,02
August	4,0	3,73
September	5,1	4,62
Oktoober	6,4	5,90
Keskmiselt — Moyenne	4,9	4,01

Muu kogusaak koosneb inventari ja söötainete jällemüügist, inventari ütrist, kui ka kanasõnniku väärtusest. Valdava osa muust kogusaagist teeb just kanasõnniku väärtus, mis arvestatud kanadele antud sööda koguse alusel ja mis teeb keskmiselt 36 s linnu kohta ehk ümmarguselt 8% linnu söödaväärtusest. Kanasõnnik on sel juhul väärtusena kogusaagis ar-vestatud, kui seda kogutakse, vastasel juhul pole

seada arvestatud. Inventarituuri ja inventari osade ning söötade jällemüügid on juhulikud ja ei etenda nimetamisväärsset osa kogusaagis.

Kanapidamise kogusaak, mis oli 1936. a. kr 10,15 ühe linnu kohta, on 4 a. järele tõusnud 1931. a. tasemele, mil kogusaak linnu kohta oli kr 10,41. Kogusaagi suurenemine on tingitud peamiselt munahindade paranemisest, nii müügihooaegadel kui ka aasta kesk-

miselt. Ka on tõulindude müükide osatähtsus kogusaagis suurem kui eelmisel aastal, paranenud ka tõulindude müügihind.

4. Kanapidamise kättiskulutus.
Frais d'exploitation.

Kanapidamise kättiskulutus näitab kogu kanapidamisega seotud kulutuse suurust, võtmata arvesse kanapidamisse mahutatud kapitalide protsendinõudlust.

Kanapidamise kättiskulutus ja puhtsaak (kr) — Frais d'exploitation de l'élevage des poules et rendement net (kr).

2.	S e l l e o s t — D o n t													Puhtsaak Rendement net						
	Kokku — Total	Juuereostetud Achats				Söödakulu Frais d'alouragement.	Töökulu Coût de travail	Inventari väärtuse vähenemine — Diminution de la valeur de l'invent.	Muu kulu — Autres frais						Kokku muud kulud Total	Kokku — Total	% aktiivkap. (kaalut.) — % au cap. actif (pond.)	% aktiivkap. (arvian) — % au capital actif		
		Linde Oiseaux	Sugumaine Oeufs de race	Muud — Autres	Muud — Autres				Paikimise- ja veo- kulu — Emballage et transport	Mareng ja inventari üür — Bail et loyer	Kütte ja valgustus Chauffage, et éclair.	Maksud, kindlustused — Impôts, assurances	Arestkohud Médecaments	Aluspõhk — Fosse					Kokku muud kulud Total	
A. Ühe kanapidamise kohta.																				
I rühm (üle 155 munatoodang)	333,42	5,60	1,67	2,08	540,33	218,10	75,06	5,15	21,08	21,42	27,55	0,20	14,28	89,68	515,29	34,18	37,66			
II rühm (alla 155 munatoodang)	403,51	4,43	5,20	2,24	238,06	88,74	33,27	1,08	3,06	5,64	10,10	0,22	5,18	25,97	48,07	7,48	8,37			
Keskmiselt 1936 a.	661,31	5,00	3,48	2,16	385,42	151,67	56,61	3,37	11,82	13,32	18,64	0,21	9,61	56,97	275,83	25,79	22,66			
1935 ..	486,39	6,00	2,46	2,22	273,34	103,08	58,12	3,49	7,38	8,67	14,46	0,43	6,14	40,57	175,20	20,43	19,10			
1934 ..	473,10	6,50	2,78	7,19	277,09	106,43	43,15	2,02	0,32	7,16	11,06	0,34	3,06	29,90	87,23	11,89	11,83			
1933 ..	420,68	3,71	1,06	23,40	234,32	80,10	49,51	3,13	5,17	7,27	11,28	0,39	4,25	31,49	49,42	6,71	6,78			
1932 ..	481,13	4,71	3,13	22,28	240,13	110,08	64,05	4,10	6,48	9,11	11,36	0,82	4,28	30,15	90,15	3,60	4,40			
1931 ..	706,10	3,55	7,02	60,52	350,72	136,43	90,24	7,00	10,77	13,04	16,26	3,36	7,19	67,62	99,89	8,09	6,63			
1930 ..	703,82	7,83	5,14	13,58	401,04	150,73	74,30	4,32	9,01	11,93	17,52	0,67	8,20	52,34	131,60	11,16	10,25			
1929 ..	650,83	5,72	2,90	6,94	402,16	98,19	80,13	4,90	5,30	8,77	1,81	0,57	0,38	21,79	72,60	7,13	5,90			
8 a. keskmiselt	574,77	6,45	3,25	17,17	328,10	117,92	92,02	4,04	7,86	9,91	12,80	0,85	6,40	40,80	114,49	11,85	10,94			
Ühe linnu kohta. Par un oiseau.																				
I groupe (basse-cours avec rendement moyen excédant 155 oeufs par poule et par an)	3,26	0,07	0,02	0,03	4,60	2,16	0,63	0,05	0,15	0,18	0,24	0,01	0,12	0,75	4,07	—	—			
II groupe (basse-cours avec rendement moyen moins 155 oeufs par poule et par an)	7,51	0,08	0,06	0,04	4,31	1,69	0,83	0,02	0,00	0,11	0,20	0,01	0,10	0,50	0,58	—	—			
Moyenne 1936 a.	7,87	0,08	0,04	0,03	4,45	1,93	0,73	0,04	0,10	0,14	0,22	0,01	0,11	0,62	2,38	—	—			
1935 ..	6,69	0,10	0,05	0,04	3,08	1,42	0,81	0,05	0,00	0,14	0,19	0,01	0,08	0,66	1,99	—	—			
1934 ..	7,04	0,12	0,05	0,13	3,99	1,61	0,67	0,03	0,09	0,13	0,16	0,01	0,05	0,47	1,17	—	—			
1933 ..	6,80	0,07	0,02	0,28	3,60	1,45	0,80	0,03	0,09	0,14	0,18	0,01	0,07	0,52	0,63	—	—			
1932 ..	7,05	0,11	0,06	0,62	3,82	1,78	0,94	0,07	0,12	0,16	0,10	0,01	0,07	0,62	0,42	—	—			
1931 ..	9,35	0,06	0,08	0,09	4,71	1,80	1,24	0,10	0,15	0,17	0,22	0,04	0,09	0,77	1,06	—	—			
1930 ..	10,73	0,18	0,06	0,22	6,13	2,18	1,12	0,07	0,17	0,19	0,28	0,01	0,12	0,84	1,83	—	—			
1929 ..	10,97	0,07	0,05	0,09	7,68	1,78	0,90	0,07	0,11	0,15	0,03	0,01	—	0,87	1,02	—	—			
8 a. keskmiselt	8,42	0,10	0,05	0,20	4,77	1,74	0,91	0,06	0,12	0,15	0,18	0,01	0,07	0,59	1,30	—	—			

Kättiskulutus (tab. 2) oli kanapidamise kohta keskm. kr 661, sellest söödakulu kr 385 ehk 58%, töökulu juhutamistasuga 23% ja inventari väärtuse vähenemine aasta lõpuks 9%, muud kulud ja lindude ning sugumunade juureost 10%. Kanapidamise kättiskulutus oli ühe linnu kohta kr 7,87. Kättiskulutus vaatluskanapidamises on suurenenud linnu kohta arveaastal 1,21 kr. Vaatlusmajapidamises selgub, et lindude arvu suurenedes kanapidamise kohta vähenavad jooksvad kulud linnu kohta, kuid kanade toodanguvõime suurenedes, suurenevad neis ka ülalpidamiskulud. Kättiskulutus on 1936. a. 18% suurenenud eelmise aastaga võrreldes.

Juureostudest, mis arveaastal 10,64 kr vaatluskanapidamise ehk 0,15 kr linnu kohta, on enamuses jooksev kulutus.

Söödakulu on vaatluskanapidamise kohta 385 kr ehk linnu kohta 4,45 kr, s. o. eelmise aastaga võrreldes 0,77 kr ehk 21% suurenenud. Nagu tab. 3 toodud andmetest nähtub, on keskmiselt ühe linnu kohta kulutatud 44 sü sööte, sü maksus 10,1 senti. 1935. a. oli vaatluskanapidamiste keskmine söödatarvitus linnu kohta 45 sü, sü maksus 8,2 senti, söödakulu sündes on püsitud eelmise aasta tasemel, suurenenud on sü hind ja söödasegu koguste koosseis. Tegevusaastal on söödettud tera- ja kaunvilju 21 sü, muid jõusöote — kliid, sojatangud ja liha 10 sü, piimasaadusi 3 sü, kartulit ja juurvilja 6 sü ja haljassööte 4 sü. Jõusööte on söödettud 31 sü ehk 75% söödast, jõusööda väärtus kr 3,28 ehk 74% kogusööda kulust. Madalama ja kõrgema toodanguga rühmades oli söötmine enam-vähem ühtlane. I rühmas on jõusöote antud 31 sü

linnu kohta ehk 69% kogusöödast. II rühmas anti jõusööte 30 sü linnu kohta ehk 70% kogusöödast. Söötade osatähtsuse ja koguste poolest on madalama ja kõrgema toodanguga rühmas jõusööte antud võrdsest. Madalama ja kõrgema toodangurühma söödakulu vahe on 2 sü, sellest 2 sü karjamaasööte. Kanapidamises ei etenda põhipanevat osa mitte ainult söötade kogus, vaid ka söötade koostis ja nende etteandmine ja hoolitsemine kanade eest. Üksikkana- pidamiste andmeist selgub, kuivõrd kanade eest hoolitsemine ja söötmine on mõjutanud toodangu kõr- gust.

Söödakulu on 58% kanapidamise käitiskulutu- sest ning selle osatähtsus on suurenenud eelmiste aastate käitiskulutus. Töökulu on vaatluskana- pidamise kohta 151,67 kr ehk I linnu kohta 1,02 kr. Töökulude hulgas on arvestatud peale kehalise töö- tasu ka juhatamise lisatasu. Iga kanapidamine nõuab peale hariliku kehalise töö, mis töötunni hinnaga hinnatud, veel erilist hoolt ja tähelepanu, mille tasuna on töökulude hulgas juhatamislisatasu. Juhatamis- lisatasu suuruse määramise aluseks oli ühelt poolt kassa läbikäik (sissetulek lindudest ja munadest + väljaminek söötade ostuks) võttes viimasest 2,5%

Tarvitatud söötainete kogus ja väärtus — *Quantité et valeur des produits employés pour alouragement des poules.*

3.	Ühe kanapidamise kohta <i>Par une basse-cour</i>						Ühe linnu kohta <i>Par un oiseau</i>						
	I rühm		II rühm		Keskmiselt		I rühm		II rühm		Keskmiselt		
	kg	kr	kg	kr	kg	kr	kg	kr	kg	kr	kg	kr	
Tera- ja kannviljad¹⁾ — Céréales et légumineuses	2 297	265,12	1 190	129,27	1 728	195,36	20	2,35	22	2,42	21	2,38	
Nisu — <i>Froment</i>	380	47,63	172	20,41	278	33,65	3,73	0,47	2,57	0,30	3,13	0,38	
Oder — <i>Orge</i>	372	36,72	272	30,80	321	33,68	4,35	0,48	6,36	0,62	4,87	0,55	
Kaer — <i>Avoine</i>													
Segavili — <i>Cult. mixte</i>	1 829	180,77	888	78,06	1 346	128,03	14,45	1,40	16,52	1,50	15,51	1,45	
Muud — <i>Autres</i>													
Muud jõusöödad¹⁾ — Autres fourrages concentrés	1 420	131,27	469	43,70	932	87,32	11	1,03	8	0,77	10	0,90	
Kliid — <i>Sons</i>	949	88,17	277	27,20	604	56,86	7,57	0,69	4,76	0,45	6,13	0,57	
Sojatangud — <i>Grains de soya</i>													
Liha — <i>V viande</i>	623	34,58	216	14,13	414	24,05	5,04	0,29	3,82	0,27	4,41	0,28	
Olükoogid — <i>Tourteaux</i>	69	8,57	53	4,37	61	6,41	0,58	0,05	0,63	0,05	0,61	0,05	
Piin ja selle saadused¹⁾ — Lait et produits laitiers	270	25,95	208	19,48	238	22,63	3	0,25	4	0,38	3	0,31	
Täispiim — <i>Lait naturel</i>	22	1,80	46	2,68	35	2,25	0,23	0,02	0,46	0,03	0,34	0,02	
Kooritud piim — <i>Lait écrémé</i>	1 543	24,15	1 054	16,80	1 292	20,38	15,30	0,23	10,41	0,36	17,41	0,29	
Kartul ja juurvili¹⁾ — Pommes de terre et légumes	800	75,85	353	28,55	570	51,56	6	0,58	5	0,44	6	0,51	
Kartul — <i>Pommes de terre</i>	2 608	58,00	1 170	21,11	1 899	39,10	20,90	0,43	18,20	0,33	19,56	0,38	
Juurvili — <i>Légumes</i>	1 274	17,76	516	7,44	8,85	12,46	0,93	0,15	7,86	0,11	8,87	0,13	
Haljasrohi ja karjamaa¹⁾ — Herbes et pâturage	411	16,43	173	8,23	289	12,22	5	0,16	3	0,15	4	0,16	
Haljasrohi — <i>Herbes</i>	230	6,43	68	2,34	140	4,33	1,44	0,04	0,82	0,04	1,13	0,05	
Karjamaa — <i>Pâturage</i>	369	10,00	154	5,39	259	7,89	4,09	0,12	3,15	0,11	3,61	0,11	
Muud söödad¹⁾ — Autres	30	25,71	37	7,43	34	16,33		0,23	1	0,15		0,19	
Fosforilubi — <i>Chaux phosph.</i>	282	25,71	110	7,43	104	16,33	2,48	0,23	2,30	0,15	2,42	0,19	
Mitm. söödad — <i>Diverses</i>													
Kokku kõik söödad¹⁾ — Total pour tous les produits	1936	5 228	540,33	2 430	238,66	3 791	385,42	45	4,66	43	4,31	44	4,45
1935	3 995	342,99	2 614	208,50	3 279	273,34	49	4,12	42	3,26	45	3,88	
1934	3 207	295,55	3 154	259,95	3 180	277,09	40	4,53	42	3,50	40	3,99	
1933	2 958	260,97	2 770	204,61	2 855	234,32	48	4,23	42	3,18	44	3,66	
1932	3 176	292,61	2 734	192,03	2 946	240,13	50	4,55	43	3,14	46	3,82	
1931	3 508	415,36	2 908	253,76	3 267	350,72	46	5,30	40	3,73	44	4,71	
1930	3 631	471,22	2 957	342,40	3 267	401,64	52	6,60	49	5,74	50	6,13	
1929	4 016	550,01	2 340	352,35	3 271	462,16	58	7,90	48	7,88	54	7,68	
8 a. keskmiselt — <i>Moyenne</i>	3 715	397,26	2 738	256,64	3 232	323,10	50	5,24	44	4,26	47	4,77	

ja teiselt poolt kanapidamisse investeeritud kapita- lilt, olude kohaselt 0,50—1,50%. Töökulu osatähtsus käitiskulutusest on 23%, seega moodustavad sööda- ja töökulu kokku ligi 4/5 kogu kanapidamise käitis- kulutusest.

Inventari väärtuse vähenemine, s. o. lindude, ehitiste ja masin-riistade amortisatsioon on kana- pidamise kohta 56,61 kr, sellest lindude vähenemine 16,29 kr ja ehitiste ning masin-riistade vähenemine 40,32 kr.

Inventari väärtuse vähenemine on 0,73 kr linnu kohta, sellest lindude amortisatsioon ja riisiko 23 sent ja ehitiste ning masin-riistade amortisatsioon 50 sent.

Lindude amortisatsioon ja riisiko oli arveaastal väik- sem kui eelmisel aastal ja on arvestatud 8% vasta- vast kapitalist; ehitiste ning masinriistade amorti- satsioon 6,1%. Lindude amortisatsioon tuleb kõne alla ainult tõukanapidamises, kuna harilikus kana- pidamises on tegemist ainult riisikoga, s. t. suuremised ja muud õnnetused. Kuna lindude amortisatsioon ja riisiko moodustab vastavast kapitalist ainult 8%, siis on see tingitud sellest, et suuremised ja muid õnne- tused oli vaatlusaastal vähem kui eelmisel aastal.

Kõrge toodanguga rühmas on 1935/36. a. lin- dude amortisatsioon 11 s linnu kohta ehk 3% vasta- vast kapitalist, ja madala toodanguga rühmas 33 s

¹⁾ Kokkuvõtteis kg asemel sü, üksikainel kg.

linnu kohta ehk 13% vastavast kapitalist. Ehitiste ja riistade amortisatsioon on kõrge toodanguga rühmas 52 s ja II rühmas 50 s linnu kohta. Ehitiste ja riistade amortisatsioon on protsendiliselt vastavast kapitalist: I rühmas 6,2% ja II rühmas 6,0%.

Muud kulud kanapidamises on 56,97 kr kanapidamise kohta ehk 62 s linnu kohta. Muude kulude all on arvestatud: pakkimis- ja veokulu, maarent kanajalutusaedade, maa jne. pealt, juhuslikult maksitud inventari üürid, kütte, valgustuse, maksude, kindlustuse, arstirohtude ja aluspõhu kulud. Muud kulud on eelmise aastaga võrreldes 6 s linnu kohta, s. o. 19,7% tõusnud, mis tingitud kindlustus-, kütte ja valgustuse ning aluspõhu kulude suurenemisest linnu kohta.

5. Puhtsaak. Kogusaagi ja käitiskulutuse vahel näitab, palju kanapidaja on saanud puhtsaaki ehk teiste sõnadega, palju jäänud kanapidajale kanapidamise mahutatud kapitalide tasuks (protsentideks), kui kõik muud kulud kaetud. Vaatlusaluste kanapidamiste keskm. jäi 1 linnu kohta puhtsaaki (kapitali protsentideks) kr 2,28, mis tasus investeeritud kapitali 25,8%.

Üksikute majapidamiste järgi ei jäänud 5 kanapidamises, s. o. 9% vaatluskanapidamiste arvust, kapitalide tasuvuseks midagi üle. 1936. a. oli kanapidamisele hea aasta, tasuvus oli kõrge. Kui mõned kanapidamised pole tasunud, siis on seal põhjused mitmesugused; ühelt poolt halb hoolitsus, suured investeerimised, kallid sööt, mitte õige söödakoostis ja peamiselt mitte korrapärane söötmine.

Sageli on kanapidamised liig suure ja kalli tööjõuga koormatud ja seetõttu töökulud ebanormaalselt kõrged, teinekord on võrdlemisi väikesed kanapidamised kõrgelt kapitalidega koormatud, mis suurendab jooksvat kulu suuremate korrashoiu- kui ka amortisatsioonikulude näol, ning kolmandaks jätab sageli asutuste majapidamistes kanade söötmine ja hoolitsus palju soovida. 37 kanapidamist on peale eelpool kanapidamise käitiskulutuse all loetletud kulude katmist, kapitalide tasuvuseks jätnud võrdlemisi suured summad. Võistluskanapidamistes on kõrge munatoodang ja kanade munemishooaeg algab tunduvalt varemalt, kui harilikel kanapidamistes ning seetõttu munade realiseerimishind on tunduvalt kõrgem.

6. Tulu. Kanapidamine on suures osas majapidamises kõrvalharuks, seetõttu ei ole otstarbekohane kanapidamise tasuvust käsitada ainult kapitalitasuvusena. Valdavas enamikus ei ole kanapidamine eriliseks kapitalimahutamise paigaks, vaid kõrvalteenistuse hankimiseks ühenduses sellega majapidamises leiduva tööjõu ja võib olla ka ruumide paremaks ning otstarbekohasemaks kasutamiseks. Sellises olukorras on tulu enamikul juhtudel kujukamaks kanapidamise kasulikkuse mõddupuuks kui kapitali tasuvus — puhtsaak. Tulu vaatluskanapidamiste keskmiselt ulatus kr 428.

Andmed näitavad, et I rühmas, kus keskm. 119 lindu, on tulu 733 kr kanapidamise ehk 6,23 kr linnu kohta. II rühmas on tulu kr 138 kanapidamise ehk kr 2,27 linnu kohta.

Tulu kanapidamisest vaatlusmajapidamistes 1935/36.
Revenu de l'élevage de poules 1935/36.

	Tulu Revenu		Tulu, kui karjamaasööd ei ole kuluna arvestatud Revenu sans frais de jourrage de pâturage	
	Ühe kanapi- damise kohta kr Par une basse- cour	1 linnu kohta kr Par 1 oiseau	1 kanapi- damise kohta kr Par une basse- cour	1 linnu kohta kr Par 1 oiseau
I rühm	733,80	6,23	743,80	6,35
II „	137,71	2,27	143,60	2,38
Keskmiselt 1936	427,50	4,20	435,39	4,31
Moyenne 1935	278,28	3,41	287,50	3,55
1934	193,66	2,78	200,45	2,89
1933	135,52	2,08	138,87	2,14
1932	140,83	2,20	153,33	2,41
1931	230,32	2,86	254,64	3,18
1930	282,33	4,01	316,91	4,51
1929	170,79	2,80	227,00	3,80
8 a. keskmiselt . . .	232,40	3,04	251,77	3,35

Väikemaomanik-kanapidaja saab kanapidamise läbi oma perekonna tööjõudu kasustada paremini kui muidu ja soetab kanapidamisega tulusa majapidamise kõrvalharu. Kui kanapidamiseks olemas ruumid, mida muul viisil kasulikult ei ole võimalik majandada, siis jääb kanapidamise juures suurimaks kulligiks söödakulu. Andmed näitavad, et korrapärase pidamise juures kanapidamine katab sööda ja muud kulud, tasub tööpalga ja jätab investeeritud kapitali tasuks teatava summa. Vaatluskanapidamiste ulatus oli väike ja see nõudis keskmiselt $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{3}$ inimtööjõu, kuid tulu saavutati 1935/36. a. keskmiselt 435 kr kanapidamise kohta, kus aasta ringi peeti keskm. 86 lindu.

Käesoleval juhul kujuneb kanapidaja tulu veelgi suuremaks kui võtta arvesse, et söötade hulgas arvestatud karjamaa-söödakulu ei tingi suure osa kanapidajate juures õieti mingit kulu, vaid kanad otsivad vabalt ise mahapudenenud teri ja söövad rohku, mis muidu ehk üldse oleks jäänud kasutamata. Kui jätta arvestamata kahjud, mis kanad vabalt liikudes sünnitavad ja kui kanade karjamaa erilist kulu ei nõua, siis kujuneb vaatluskanapidamistes kanapidaja tulu veelgi suuremaks. Eelnev tabel annab ülevaate tuludest kanapidamises, kui see ei ole eritööjõudu nõudvaks kõrvalharuks.

Võrreldes vaatluskanapidamiste viimase aasta tulemusi eelmiste aastatega selgub, et võistlevad kanapidamised on paremaid kanapidajaid ning nende töö on jõudsalt edenenud.

Toodang üksikutes võistlusmajapidamistes on paranenud. 1926/27. a. tuli keskm. 1 kana kohta 111 muna (kõikumised olid 88—140 munani). 1927/28. a. 112 muna (kõikumised 51—172 muna), 1928/29. a. 120 muna (kõikumised 72—162 muna kana

kohta) ja 1929/30. a. 138 muna (kõikumised 91—177 muna). 1930/31. a. munatoodang võistlevate kanapidamiste keskmiselt ulatus 129 munale kana kohta, 1931/32. a. 135 muna (kõikumised 82—192 muna), 1932/33. a. 145 muna (kõikumised 83—226 muna), 1933/34. a. 150 muna (kõikumised 79—243 muna), 1934/35. a. 155 muna (kõikumised 94—246 muna) ja 1935/36 a. 155 muna (kõikumised 73—236 muna).

Kõrgem puhtsaak 1 linnu kohta *kr* 7,96 saavutati 1935/36. a. linnakanapidamises, kus peeti aasta keskmiselt 135 lindu ja kus munatoodang oli 1 munemisvõimelise kana kohta 235 muna. Kanapidamisest saadi *kr* 1 517 suurune tulu, s. o. keskmiselt *kr* 126 kuus, ehk *kr* 9,33 linnu kohta aastas. Kogusaak kanapidamisest aastas oli *kr* 2 835 sellest puhtrahaline sissetulek *kr* 2 666 mis ühe linnu kohta on *kr* 19,74. Puht-

rahalisi sissetulekuid saadi tõulindude müügist *kr* 353 ehk 13,2%, tapalindude müügist *kr* 180 ehk 6,8%, haudumismunadest *kr* 386 ehk 14,5%, tarvitamismunadest 1 747 *kr* ehk 65,5% kogu rahalistest sissetulekutest. Aasta jooksul on müüdud 28 745 muna, kodutarvitatud ja kingitud 1 712 muna s. o. kokku 30 457 muna.

Kanapidamisega seotud kulud — käitiskulutus oli 1 707 *kr*, sellest puhtrahaline osa *kr* 1 165, mis ainult seetõttu on nii suur, et söödakulu *kr* 1 010 on terves ulatuses puhtrahaline ja et on tulnud kasutada ka palgalist tööjõudu, mis suurendas puhtrahalise kulu osa. Võistluskanapidamiste andmed näitavad, et hea söötmise ja hoolitsuse juures võib meil kanu pidada ka puhtärilisel alusel, ja see tasub investeeritud kapitali ning tehtud töökulud täiel määral.

Kanapidamise tasuvuse kohta varem ilmunud:

Kanapidamise tasuvus 1935. a. — T. Kind, Eesti Statistika nr. 171(2), lk. 70.
 Kanapidamise tasuvus 1934. a. — T. Kind, Eesti Statistika nr. 159(2), lk. 86.
 Kanapidamise tasuvus 1933. a. — T. Kind, Eesti Statistika nr. 147(2), lk. 79.

K. Rumma.

SURMAPÕHJUSED 1935. a. CAUSES de DÉCÈS en 1935.

Sisu: 1. Üldine suremus ja tähtsamad surmapõhjused, lk. 81. 2. Tähtsamad surmapõhjused linnades ja maades, lk. 82. 3. Täiendavaid andmeid, lk. 83.

1935. a. esinevast 16 864 surmajuhust määrati surmapõhjus arstilt 7 069 ehk 41,9%, politseiteadaandel 80 ehk 0,5%, omaksete ja registreerija ütelusel 8 994 ehk 53,3% ning jäi teadmatusks, kellelt surmapõhjus määratud 721 ehk 4,3%. Maal oli 1935. a. surmapõhjustest määratud arstilt 17,8%, politseilt 0,6%, omaksete ja registreerija üteluse järgi 75,7% ja märkimata 5,9%.

1. Üldine suremus ja tähtsamad surmapõhjused.

Mortalité générale et causes principales de décès.

Suremus 1935. a. kestel üle riigi, võrreldes 1934. a., näitab kaunis suurt suurenemist, nimelt 1 011 juhu ehk suhteliselt 10 000 elanikule 8,6 punkti võrra (1935 149,4:1934 140,8). Suremus linnades suurenes 9,9 punkti ja maades 8,3 punkti. Meeste suremus on linnades suurenenud 8,7 punkti võrra (1935 160,7:1934 152,0), naiste seas 10,9 punkti võrra (1935 124,7:1934 113,8). Maades on 1935. a. suremus suurenenud meeste seas 6,5 punktiga (1935 170:1934 163,5), naiste seas 9,9 punktiga (1935 140,9:1934

131). Seega on 1935. a. linnades meeste suremus naiste omaast kõrgem 36,0 punkti võrra, maades aga 29,1 punkti võrra.

Suremus Tallinnas on 1935. a. suurenenud 5,3 punkti võrra peamiselt meeste suremuse arvel, kuna naiste seas suremus on suurenenud vähe. Nii suri Tallinnas 1935. a. mehi 10 000 elaniku kohta 148,0 ja 1934. a. 136,9, seega 11,1 punkti võrra enam ning naisi 1935. a. 106 ja 1934. a. 105,8, rohkem 0,7 punkti võrra.

Suremuses üle riigi oli 1935. a. esikohal surm raukusnõtrusse (20,0% ehk 10 000 elaniku kohta 29,8), teisel kohal surm nakkus- ja parasitaarseisse haigusisse (15,5% ehk 23,1). Viimasest surmapõhjuste rühmast moodustas enamiku (¾) suremus tuberkuloosi. Kolmandal kohal oli surm vereringelundite haigusisse (12,5% ehk 18,7); neljandal ko-

1.	10 000 elaniku kohta — Pour 10 000 habitants											
	Üldarv Nombre total	% üldarvust % au total	Üldes Total	Linnades Villes			Sellest Tallinnas Dont à Tallinn			Maal Arrondissements		
				M.	N.	K.	H.	F.	T.	M.	N.	K.
1935.												
Morbi infectiosi et parasitarii	2 004	15,5	23,07	30,32	20,24	27,20	34,87	18,45	25,72	27,02	10,02	21,58
Sellest: Tuberkuloos	1 885	72,4	16,70	22,73	14,22	20,58	27,76	12,17	19,07	20,40	10,61	15,22
Cancer et alia neoplasmata	1 895	8,1	12,09	17,12	17,53	17,35	15,98	14,00	15,43	9,87	10,22	10,05
Sellest: Cancer et ceteri tumores maligni	1 201	88,0	10,64	15,72	15,85	15,79	14,85	14,61	14,72	8,44	8,79	8,63
Morbi rheumaticae, nutritionis, secretionis internae et alii morbi universales	141	0,3	1,25	0,70	1,52	1,16	0,48	1,41	1,00	1,03	1,55	1,30
Morbi sanguinis et organorum haematopoëticorum	51	0,3	0,45	0,83	1,14	1,01	0,48	1,15	0,86	0,16	0,29	0,23
Intoxicaciones chronicae et acutae	31	0,2	0,27	1,11	0,034	0,52	1,20	0,13	0,64	0,37	—	0,18
Morbi systematis nervosi et sensuum	1 693	10,0	15,00	15,65	18,56	17,29	16,14	15,78	16,93	14,48	13,90	14,22
Morbi organorum circulationis	2 105	12,5	18,56	31,45	25,23	27,96	25,34	19,86	22,29	16,65	13,51	15,00
Morbi organorum respiracionis	1 257	7,5	11,14	16,98	10,91	13,57	14,20	9,48	11,57	11,75	8,80	10,26
Morbi organorum digestionis	911	5,4	8,07	7,89	0,02	6,83	6,62	4,40	5,43	10,43	7,08	8,68
Morbi organorum uropoëticorum	395	2,3	3,50	3,55	2,98	3,23	4,20	3,50	3,80	5,03	2,39	3,65
Morbi graviditatis partus et morbi puerperales	59	0,3	0,52	—	0,71	0,40	—	0,64	0,80	—	1,11	0,68
Morbi cutis et subcutis	25	0,1	0,22	0,70	0,11	0,37	0,97	0,13	0,50	0,070	0,24	0,16
Morbi ossium et articulationum	19	0,1	0,17	0,070	0,11	0,001	0,18	—	0,071	0,32	0,007	0,20
Anomalias congenitae	12	0,1	0,11	0,35	0,16	0,24	0,48	—	0,21	—	0,087	0,051
Morbi neonatorum	341	2,0	3,02	4,04	1,79	2,77	3,30	2,05	2,64	3,47	2,88	3,16
Senilitas	3 307	20,0	29,83	7,24	12,48	10,18	6,00	8,50	7,00	33,95	42,25	38,31
Mors violenta et accidentalis	706	4,2	0,25	12,51	3,15	7,16	14,37	3,50	8,30	9,16	3,02	5,85
Causae mortis incertae	1 782	10,6	15,79	4,45	2,01	3,08	4,04	1,07	2,71	26,22	16,87	21,23
Hokku — Total	16 864	100,0	149,39	160,72	124,70	140,48	148,02	105,98	124,58	169,97	140,92	154,79
1934.												
Nakkus- ja parasitaarsed haigused	2 547	10,1	22,61	37,57	18,34	20,78	35,34	14,02	23,04	25,90	16,80	21,17
Sellest: Tuberkuloos	1 846	72,4	16,33	29,20	12,72	19,96	23,90	10,34	13,54	19,33	11,22	15,11
Vähk ja teised kasvajaad	1 353	8,5	12,01	17,52	13,72	13,19	17,51	19,10	18,40	9,17	10,04	9,63
Sellest: Cancer ja teised pahaloomused kasvajaad	1 176	87,1	10,46	15,27	17,18	16,34	10,02	17,92	17,08	7,82	8,50	8,18
Reumaatilised, toitmuse, siseekretsiooni ja teised üldised haigused	147	0,9	1,31	0,99	1,10	1,08	0,99	1,18	1,10	1,40	1,42	1,41
Vere ja vereloome-elundite haigused	49	0,3	0,44	0,70	0,94	0,83	0,83	1,31	1,10	0,29	0,26	0,23
Kroonilised mürgistused ja intoksikatsioonid	27	0,2	0,24	0,84	0,065	0,40	0,66	—	0,29	0,34	0,024	0,18
Erkkonna ja meelte-elundite haigused	1 638	10,3	14,54	16,80	15,36	15,91	14,04	15,57	14,80	15,04	13,34	14,15
Vereringe-elundite haigused	1 754	11,1	15,87	23,57	20,32	21,75	21,80	18,58	20,00	14,98	11,06	13,23
Hingamiseldkonna haigused	943	5,9	8,37	13,16	8,92	10,78	10,24	9,03	9,58	8,80	6,29	7,49
Seedimiseldkonna haigused	952	6,0	8,45	8,51	5,12	6,61	6,28	4,19	6,11	11,95	6,89	9,30
Kuse- ja suguelundkonna haigused	417	2,6	3,70	4,22	2,26	3,12	4,20	2,75	3,43	5,00	3,08	3,95
Raseduse, sünnituse ja lapsevoodi haigused	50	0,4	0,52	—	0,77	0,43	—	0,70	0,44	—	1,08	0,57
Naha- ja rakuskoehaigused	38	0,2	0,34	0,91	0,33	0,59	0,83	0,39	0,58	0,32	0,17	0,24
Luu- ja liikumisorganite haigused	11	0,1	0,098	0,070	—	0,031	—	—	—	0,21	0,048	0,13
Kaasasündinud arengimärgid	11	0,1	0,098	0,35	0,055	0,10	—	—	—	0,11	0,024	0,068
Imkute haigused	329	2,1	2,82	3,67	1,82	2,72	2,97	1,83	2,34	3,07	2,46	3,04
Raukuseõntrus	2 977	18,3	26,43	6,40	13,82	10,60	3,63	9,81	7,08	30,03	36,10	33,20
Vägivaldne ja õnnetusjuuline surm	801	5,0	7,11	12,81	3,74	7,72	13,71	4,32	8,47	11,26	3,01	9,91
Surm teadmata põhjusil	1 800	11,4	16,98	3,34	2,09	2,90	3,80	1,57	2,56	25,03	18,28	21,50
Hokku — Total	15 853	100,0	140,75	152,05	113,53	130,61	136,90	105,32	119,28	163,49	131,00	146,49

hal — surmajuhud erkkonna- ja meelteelundite haigusse (10,0% ehk 15,0); viiendal — surm tingitud vähktõvest ja teisist kasvajaist (8,1% ehk 12,1). Mainitud surmapõhjuste rühma moodustasid peamiselt vähktõbi ja teised pahaloomused kasvajaad (88,0%).

2. Tähtsamaid surmapõhjusti linnades ja maades.

Causes principales de décès dans les villes et arrondissements.

(28⁰/₀₀₀). Järgmiseks haiguste rühmaks olid nakkus- ja parasitaarsed haigused (27,3⁰/₀₀₀), milledest 20,6⁰/₀₀₀ moodustab suurem tuberkuloos; nimetatud haiguste rühmale järgnesid vähktõbi ja teised kasvajaad (17,4⁰/₀₀₀), millest kuulus 15,8⁰/₀₀₀ suuremusele vähktõppe ja teiseisse pahaloomuseisse kasvajaisse, siis erkkonna- ja meelteelundite haigused (17,3⁰/₀₀₀) ja hingamiseldkonna haigused (13,6⁰/₀₀₀) ning lõpuks raukuseõntrus (10,2⁰/₀₀₀). Kui võrrelda surmapõhjusti linnades 1935. a. eelmise aastaga, siis ilmneb, et suurt

suremuse suurenemist on nentida just vereringe-elundite haigustes 6,2 punkti võrra ja hingamiseldkonna haigustes 2,3 punktiga ning erkkonna ja meelteelundite haigustes 1,4 punktiga, kuna suurenemine nakkus- ja parasitaarseisse haigusse on vaid 0,5 punkti võrra. Vähenemist 1935. a., ehkki väikest, vähk ja teised kasvajaad 0,8 punkti võrra, samuti raukuseõntrusse 0,4 punktiga.

Maades oli surmapõhjustest 1935. a. esikohal, samaselt kui eelmisel aastal, raukuseõntrus (38,3⁰/₀₀₀), siis nakkus- ja parasitaarsed haigused (21,6⁰/₀₀₀) ning rühm, kus surmapõhjus on määratud ebamääraselt (21,2⁰/₀₀₀). Neile järgnesid: vereringe-elundite haigused (15⁰/₀₀₀), erkkonna- ja meelteelundite (14,2⁰/₀₀₀), hingamiseldkonna haigused (10,3⁰/₀₀₀) ning vähk ja teised kasvajaad (10,1⁰/₀₀₀), sellest vähk ja teised pahaloomused kasvajaad 8,6⁰/₀₀₀.

Võrreldes 1934. a. on suurem raukuseõntrusse suurenenud 5,1 punkti võrra ja seda rohkem naiste arvel; nii oli suuremuse suurenemine 1935. a. naiste

Tuberkuloos ja vähk ning teised pahaloomused kasvavad surmapõhjusedena 10 000 elan. kohta 1934. ja 1935. a.
Décès causés par tuberculose et cancer et autres tumeurs malignes pour 10 000 habitants en 1934 et 1935.

2.	1935						1934					
	Tuberkuloos			Vähk ja teised pahaloomused kasvavad			Tuberculosis			Cancer et autres tumeurs malignes		
	M.	N.	K.	M.	N.	K.	H.	F.	T.	H.	F.	T.
Linnad — Villes	28,73	14,22	20,58	15,72	15,85	15,79	20,20	12,72	19,96	15,27	17,18	16,34
Tallinn	27,76	12,17	19,07	14,85	14,61	14,72	28,00	10,34	18,54	16,02	17,92	17,08
Haapsalu	19,11	17,34	18,00	23,89	20,81	22,11	19,33	7,14	12,82	19,33	24,99	22,50
Kuressaare	20,34	15,23	17,42	5,08	26,00	17,42	10,11	7,07	8,72	15,16	23,01	19,82
Narva	37,98	8,24	20,89	12,95	19,23	16,55	28,90	13,59	20,10	16,12	17,66	17,86
Sellest: N. Jõesuu	30,90	21,23	25,17	—	14,15	8,39	20,60	7,36	12,33	30,90	—	12,88
Nõmme	32,51	23,81	27,07	12,19	15,15	18,84	44,58	26,53	34,55	11,48	12,69	12,16
Paide	6,73	22,04	15,15	0,73	10,53	12,12	27,10	16,87	21,51	27,10	—	12,29
Paldiski	29,15	23,92	26,28	—	23,92	13,14	—	—	—	—	22,17	12,15
Petseri	9,04	26,40	18,40	24,11	18,20	18,40	10,91	—	0,55	10,91	18,77	10,71
Pärnu	25,67	10,88	17,19	10,00	15,07	12,89	19,14	9,37	13,58	0,76	17,04	12,61
Põltsamaa	42,03	0,66	22,43	42,03	13,32	20,17	25,25	0,05	14,86	16,84	19,95	18,67
Rakvere	42,52	10,87	24,60	35,44	12,68	22,55	48,70	25,43	33,40	23,00	18,16	20,30
Tapa	20,88	15,32	20,05	21,61	25,54	23,57	38,90	15,71	24,46	11,30	—	5,43
Tartu	29,40	18,70	23,28	16,51	17,40	17,07	28,91	12,11	19,33	16,06	17,20	10,74
Täruva	25,58	18,26	18,05	17,05	—	7,46	18,12	27,88	23,54	—	6,82	3,92
Türi	14,39	12,38	18,31	35,97	0,19	19,97	29,48	12,72	20,48	14,74	10,08	17,07
Valga	26,25	12,28	18,50	17,50	15,70	16,55	30,00	18,74	26,44	19,06	28,96	24,55
Viljandi	39,73	20,95	20,02	11,92	14,06	13,66	38,04	21,25	27,63	6,01	7,59	0,91
Võru	12,72	10,55	11,54	10,96	21,10	19,23	20,89	7,14	13,47	12,53	17,84	16,40
Maad — Arrond.	20,40	10,61	15,28	8,44	8,79	8,63	19,38	11,22	15,11	7,82	8,50	8,18
Viru	25,72	11,82	18,02	0,74	8,99	9,36	20,67	9,35	14,85	8,63	10,76	9,72
Järva	18,82	12,35	15,51	10,45	11,95	11,22	13,80	10,76	12,24	8,36	8,37	8,96
Harju	20,77	9,46	14,88	12,84	12,25	12,58	23,81	13,54	18,46	9,30	12,25	11,08
Lääne	14,43	10,77	12,50	0,02	9,09	8,24	15,34	11,85	13,50	0,92	11,58	9,38
Saare	27,14	11,22	18,30	2,63	7,36	5,26	20,70	12,97	19,03	3,50	5,61	4,87
Pärnu	15,52	9,20	12,24	7,00	6,17	7,00	18,01	9,77	14,13	11,01	9,20	10,09
Viljandi	20,64	10,62	15,35	0,80	10,31	10,07	10,79	10,93	13,70	5,00	6,25	5,94
Tartu	18,47	11,94	15,03	8,81	8,53	8,60	20,03	12,40	16,01	9,15	8,37	8,74
Valga	10,58	0,64	8,51	9,78	8,30	9,29	19,53	8,12	13,55	3,14	8,88	8,51
Võru	25,70	10,10	17,61	7,52	8,13	7,84	22,57	12,92	17,22	5,91	6,16	6,04
Petseri	19,87	8,82	14,06	3,83	3,78	3,81	12,20	8,82	10,42	5,68	2,52	3,97
Üldse — Gr. total	22,32	11,72	16,70	10,27	10,96	10,64	21,69	11,68	16,38	9,69	11,14	10,46

seas 6,2 punkti ja meeste seas 3,9 punkti. Rühmades, kus suremus suurem eelmisest aastast, olid hingamiselsundkonna haigused 2,8 punktiga ja vereringeelundite haigused 1,8 punktiga.

1935. a. suremuse tõusu põhjuseks peab pidama imikute ja vanade inimeste juures esilekerkivaid suuremaid muutusi surmapõhjustes hingamiselsundkonna ja samuti ka vereringeelundite haiguste rühmades. Nii näeme imikute juures hingamiselsundkonna haigustest põhjustatud surmajuhude suurt tõusu (96 juhtu); sama ilmneb ka vanade inimeste seas. Sama väide peab paika ka vanade inimeste juures suremuse suhtes vereringeelundite haigusisse. Ka siin

esineb suremuse suurenemine, võrreldes eelmise aasta samade vanuserühmadega.

Surm 1935. a. nõudis ohvreid kõige enam südamehaiguste alal, nimelt südame seisest- ja südamelihaste põletikuga ning pärgarterite haigustega. Neile haigustele järgnesid kopsupõletikud, peaaegu verevalumid, embolia või peaaegu tromboos ja neerupõletik, kuna vähenemist nähtub kõhulahtisuse ja sooltepeletiku rühmas, siis kuse- ja suguelundkonna haigustes.

3. Täiendavaid andmeid.

Quelques données supplémentaires.

Tuberkuloos 10 000 elaniku kohta võrreldes 1934. a. on linnades suurenenud 0,6 punkti ja just naiste arvel, kuna meeste seas isegi vähenenud 0,5 punkti. Maa-

Tähtsamad nakkushaigused surmapõhjusedena 1934. ja 1935. a.
Décès causés par les principales maladies contagieuses en 1934 et 1935.

3.	Kõhuti ja paratüfus	Rõnged	Leetrid	Sarlakid	Lakakõha	Diftteria	Influentza	100 000 elaniku kohta — Pour 100 000 habitants						
								Typhus abdominalis et paratyph.	Varoia	Marbilli	Scarlatina	Pertussis	Diphtheria	Grupp
Linnad — Villes	52	—	3	28	3	22	46	15,85	—	0,91	8,54	0,91	6,71	14,02
Sel. Tallinn — D. Tallinn	28	—	2	4	1	10	23	20,00	—	1,43	2,86	0,71	7,14	16,43
Maad — Arrond.	22	5	83	90	43	48	40	2,78	0,63	10,48	11,37	5,43	0,06	5,05
Üldse — Gr. total	74	5	86	118	46	70	86	6,56	0,44	7,62	10,45	4,07	6,20	7,02
Linnad — Villes	41	—	10	10	12	26	43	12,67	—	3,09	3,09	3,71	8,03	13,28
Sel. Tallinn — D. Tallinn	10	—	5	1	2	10	17	7,30	—	3,65	0,73	1,40	7,30	12,41
Maad — Arrond.	38	8	39	108	45	35	60	4,16	1,01	4,91	12,98	5,07	4,41	7,56
Üldse — Gr. total	74	8	49	118	57	61	103	6,57	0,71	4,35	10,03	5,06	5,42	9,14

(vt. järg lk. 90)

Surmapõhjused 1935. a. rahvusvahelise surmapõhjuste täieliku nomenklatuuri kohaselt (järg).
Causes de décès en 1935 classées d'après la nomenclature internationale détaillée (suite).

Täiel. nomen. jär. nr. Numér. de la nom. dét.	Linnades Villes			Maal Arrondissements		Üldse Total			Täiel. nomen. jär. nr. Numér. de la nom. dét.	Linnades Villes			Maal Arrondissements		Üldse Total						
	M.	N.		H.	F.	M.	N.	K.		M.	N.		H.	F.	M.	N.	K.				
71	Anaemiae			7	12	3	7	10	19	29	a) Morbi cordis e laesion. fuction.			21	21	67	70	88	91	179	
	a) Anaemia pernicioosa progressiva			5	9	—	1	5	10	15	b) Alii morbi sine specificatione			32	41	363	337	400	398	798	
72	Leucaemiae et aleucaem.			3	6	1	—	4	6	10	98	Aneurysma, kaasa arvatamata aneurysma cordis			5	1	—	1	5	2	7
	a) Leucaemia vera			1	3	1	—	2	3	5	97	Arteriosclerosis, kaasa arvatamata morbi art. coron.			23	43	94	52	117	95	212
	b) Aleucaemia			2	3	—	—	2	3	5	98	Gangraena:			17	12	13	4	30	18	46
73	Morbi lienis			—	1	—	2	—	3	3		a) Senilis			14	12	9	3	23	15	38
74	Alii morbi sanguinis et organor. haematopoetic.			1	1	2	3	3	4	7		b) ceterae			3	—	4	1	7	1	8
V	Intoxicaciones chronicas et acutae — Kroonilised mürgistused ja äkilised intokatsioonid			16	1	14	—	30	1	31	100	Alii morbi arteriarum			3	7	5	8	3	15	23
	a) Alcoholismus chronicus s. acutus			16	1	14	—	30	1	31	101	Tõmbsoonte haig.: varices, haemorrhoides, pilebitis etc.			—	—	—	—	—	—	—
75	Intoxicaciones chronicas e substant. organ.:			—	—	—	—	—	—	—	102	Morbi systematis lymphat., lymphantis etc.			—	2	1	4	1	6	7
	a) Professionales			—	—	—	—	—	—	—	103	Anomalia idiopaticae pressionis sanguinis			—	2	—	2	—	4	4
	b) ceterae			—	—	—	—	—	—	—	103	Alii organorum circulationis morbi			—	—	4	7	4	7	11
77	Intoxicaciones chronicas e. substant. anorgan.:			—	—	—	—	—	—	—	VIII	Morbi organorum respirationis — Hingamis-elundkonna haigused			244	201	444	368	688	569	1257
	a) Professionales			—	—	—	—	—	—	—	104	Morbi fossae nasalis et sinuum paranasalium			—	—	—	1	—	1	1
	b) ceterae			—	—	—	—	—	—	—	105	Morbi faryngis			—	—	—	4	1	4	1
78	Encephalitis (non epidemica):			8	8	134	127	142	185	277	106	Bronchitis:			8	8	32	17	40	25	65
	a) Abscessus cerebri			7	5	4	3	5	6	11	107	a) acuta			1	1	2	5	3	6	9
	b) ceterae			7	3	130	124	137	129	266	107	b) chronica			6	5	8	10	14	15	29
79	Meningitis simplex			25	18	45	28	70	46	110	107	c) sine specificatione			1	2	22	2	23	4	27
80	Tabes dorsalis (Ataxia motor. progressiva)			2	—	—	—	2	—	2	108	Broncho-pneumonia, kaasa arvat. bronch. capillar.			47	40	7	8	54	54	108
81	Alii morbi medullae spinalis			3	3	5	2	8	5	13	109	Pneumonia lobaris			48	48	4	6	52	54	106
82	Haemorrhagia cerebri, embolia s. thrombosis cerebri:			105	283	217	280	382	572	954	110	Pneumonia sine specificat.			77	71	320	202	397	303	700
	a) Haemorrhagia cerebri			110	204	51	64	161	263	429	111	Pleuritis			6	3	10	15	25	18	43
	b) Embolia s. thrombosis cerebri			12	13	7	—	13	13	26	112	Congestio oedema, embolia, infarctus, haemorrhagicus et thrombosis pulmonis			16	11	7	6	23	17	40
	c) Hemiplegia et aliae paralyses sine specificatione			43	66	165	225	208	291	499	113	Asthma			5	3	2	8	7	11	18
83	Paralysis progressiva			6	9	0	1	12	9	21	113	Emphysema pulmonum			19	6	44	8	63	14	77
84	Dementia praecox et ceterae psychoses:			1	3	2	16	3	10	22	114	Alii organorum respirationis morbi:			18	5	5	6	23	11	34
	a) Dementia praecox			—	1	2	8	2	9	11	114	a) Pneumonia interstit. chronica			1	—	—	—	1	—	1
	b) Ceterae psychoses			1	2	—	8	1	10	11	114	b) Alii cum gangraena pulmonis			17	5	5	6	22	11	33
85	Epilepsia			3	3	16	14	10	17	36	IX	Morbi organorum digestionis — Seedimiselundkonna haigused			113	111	394	293	507	404	911
86	Convulsiones infantum (kuul 5 a.)			5	1	105	72	110	73	183	115	Morbi cavitatis oris, adnexorum pharyngis, amygdalarum cum vegetation., aden.			11	14	35	34	46	48	94
87	Alii system. nerv. morbi:			5	8	11	24	16	32	48	116	Morbi oesophagi			—	—	2	1	2	1	3
	a) Chorea			—	1	—	—	—	—	—	117	Ulcera ventriculi s. duodeni:			18	4	72	23	90	27	117
	b) Neuritis			—	1	—	—	—	—	—	117	a) ventriculi			13	4	69	23	82	27	109
	c) Paralysis agitans			3	4	—	—	3	4	7	117	b) duodeni			5	—	3	—	8	—	8
	d) Sclerosis multiplex			1	—	—	—	1	—	1	118	Ceteri morbi ventriculi (sine carcin.)			1	1	15	12	16	13	29
	e) ceteri			1	3	3	16	4	19	23	119	Diarrhoea et enteritis (alla 2 a. vanustel)			25	15	68	76	93	91	184
88	Morbi organorum vis.			—	—	—	—	—	—	—	120	Diarrhoea, enteritis et ulcera intestin.:			4	8	18	30	22	38	60
89	Morbi organorum audit. et sensus mastoidel.:			2	7	0	0	8	13	21	121	a) Diarrhoea, enteritis			4	7	18	30	22	37	59
	a) Otitis			2	7	0	0	8	13	21	122	b) Ulcera intestini			—	—	—	—	—	1	1
	b) ceteri			—	—	—	—	—	—	—	122	Appendicitis			13	8	15	18	28	20	54
VII	Morbi organorum circul. — Vereringe-elundite h.			452	465	629	559	1061	1024	2165	123	Hernia, obstructio intestinalis:			13	15	40	13	53	25	81
	a) Pericarditis			—	1	1	2	1	3	4	121	a) Hernia			2	2	6	2	8	4	12
90	Endocarditis acuta			7	1	2	1	9	2	11	122	b) Obstructio intestinal.			11	13	34	12	46	24	69
91	Endocarditis chronica et insuff. valvular.			122	149	25	26	147	175	322	123	Alii intestin. morbi			—	1	4	4	4	5	9
92	Morbi myocardii:			173	151	37	21	210	172	382	124	Cirrhosis hepatis:			2	2	1	—	8	2	10
	a) Myocarditis acuta			2	—	1	—	3	—	3	125	a) alcoholica			2	—	—	—	2	—	2
	b) Myocarditis chron. et degeneratio myocardii			103	93	17	12	120	107	227	125	b) non alcoholica			5	2	1	—	6	2	8
	c) sine specificatione			68	56	19	9	87	65	152	126	Ceteri morbi hepatis (inclusive atrophia flava)			1	3	63	43	69	51	120
94	Morbi arteriarum coronar. et angina pectoris			49	34	12	4	61	38	99		Calculi billares			1	4	1	1	2	5	7
95	Alii morbi cordis:			53	62	485	427	488	489	977											

Surmapõhjused 1935. a. rahvusvahelise surmapõhjuste täieliku nomenklatuuri kohaselt (järg).
Causes de décès en 1935 classées d'après la nomenclature internationale détaillée (suite).

Täiel. nomen. jär. nr. Nomencl. de la nom. dét.	Surmapõhjused Causes de décès		Linnades Villes		Maal Arrondissements		Üldse Total			Täiel. nomen. jär. nr. Nomencl. de la nom. dét.	Surmapõhjused Causes de décès		Linnades Villes		Maal Arrondissements		Üldse Total		
	M.	N.	M.	N.	H.	F.	M.	N.	K.		M.	N.	H.	F.	M.	N.	K.		
127	Ceteri morbi vesicae fel- licae	2	10	3	—	5	10	15		XIII	Morbi ossium et articu- lationum — Luu- ja liiku- misorganite haigused . . .	1	2	12	4	13	6	19	
128	Morbi pancreatis	1	1	3	—	4	2	6		154	Osteomyelitis acuta in- fectiosa	1	—	4	—	5	—	5	
129	Peritonitis sine causa in- dicata	10	20	49	37	65	57	122		155	Ceteri morbi ossium (excl. tubercul.)	—	1	2	4	2	5	7	
X	Morbi organorum uropo- ticorum — Mäse- ja stig- tendkonna haigused	51	53	190	99	241	154	395		156	Morbi articulationum et aliorum organorum loco- mot.	—	1	0	—	0	1	7	
130	Nephritis acuta	1	3	4	—	5	3	8			a) articulationum (excl. tubercul. et rheumat.)	—	—	—	—	—	—	—	
131	Nephritis chronica	24	25	5	3	29	28	57			b) aliorum organorum	—	1	0	—	0	1	7	
132	Nephritis sine specificat. Ceteri morbi renum:	11	16	27	17	38	33	71		XIV	Anomaliae congenitae — Kassastündindü arrenemis- lääred	5	3	—	4	5	7	12	
133	a) Pyelitis	9	7	117	71	126	78	204		157	Anomaliae congenitae (excl. mortui natus)	5	3	—	4	5	7	12	
134	b) ceteri	2	3	13	65	115	71	186			a) Hydrocephalus conge- nitus	1	2	—	1	1	3	4	
134	Calculi vesicae urinariae: a) Calculi renales et duct. urin.	—	—	—	2	1	2	3			b) Spina bifida et menin- gocele	1	—	—	2	1	2	3	
135	b) Calculi vesicae urin. c) Calculi sine spec. Morbi vesicae urinar. exclus. tumores:	—	—	—	—	—	—	—			c) Anomaliae congen. cordis d) Monstruositas	—	—	—	1	—	1	1	
135	a) Cystitis	1	—	15	2	16	2	18		XV	Morbi neonatorum — Imikute haigused	58	33	131	119	189	152	341	
136	b) ceteri	1	—	17	—	18	—	18		158	Debilitas congenita	27	17	85	76	112	93	206	
136	Morbi urethrae, absces- sus urin., etc.:	—	—	—	—	—	—	—		159	Partus praematurus (ex- clus. mortui natus)	19	10	34	32	53	42	95	
136	a) Stenosis urethrae b) ceteri	—	—	—	—	—	—	—		160	Consequentes parturac: a) cum sectione Caesarea b) sine sectione Caesarea. Alii morbi speciales neo- natorum:	5	1	7	7	12	8	20	
137	Morbi prostaticae	4	—	3	—	7	—	7		161	a) Atelectasis	7	5	5	4	12	9	21	
138	Morbi organ. genital. viri (exclus. morbi ven.)	—	—	—	—	—	—	—			b) Icterus neonatorum	1	—	2	1	3	1	4	
139	Morbi organ. genital. fem. (excl. morbi ven.):	—	—	—	—	—	—	—			c) Scleroma et ceteri	6	5	3	3	9	8	17	
139	a) ovarium, tuba, para- metrium	—	—	—	—	—	—	—		XVI	Senilitas — Rankusnäotus. Seniilitas:	104	230	1283	1750	1387	1980	3367	
139	b) uterus	—	—	—	—	—	—	—		162	a) cum dementia senili	104	230	1283	1750	1387	1980	3367	
139	c) mamma	—	—	—	—	—	—	—			b) sine dementia senili	4	4	3	11	7	15	22	
139	d) ceteri	—	—	—	—	—	—	—		XVII	Mors violenta et acciden- talis — Vigivalaine ja õnnetusjuhuline surm . . .	100	226	1280	1739	1330	1905	3345	
140	Abortus cum sepsi	—	13	—	46	—	59	59		163	Enesamürgist. mürgidega Enesatappid mürgigaas. Suspensio. Strangulatio. Enesatape poomise või kägistuse kaudu	3	8	1	1	4	0	13	
141	Abortus cum haemorrhagia sine sepsi	—	5	—	8	—	13	13		164	Enesatape teraristaga (ka pistovahendiga)	—	—	—	—	—	—	—	
142	Graviditas ectopica	—	1	—	—	—	1	1		165	Enesatape laskeristaga Enesatape teraristaga (ka pistovahendiga)	44	0	06	22	110	31	141	
143	Alii casus accidentales graviditatis, excl. haemorrhagia Haemorrhagia puerperale: a) Placenta praevia	—	—	—	—	—	—	—		166	Enesatape poomise või kägistuse kaudu	1	4	5	3	6	7	18	
143	b) Ceterae haemorrhag. Septicaemia et infectio- nes puerperales:	—	—	—	—	—	—	—		167	Suicidium per submer- sionem	31	1	24	9	56	10	65	
144	a) Septicaemia et pyae- mia puerperalis:	—	—	—	—	—	—	—		168	Enesatape teraristaga (ka pistovahendiga)	3	—	2	—	5	—	5	
144	b) Tetanus puerperal. Albuminuria et eclampsia puerperalis	—	—	—	—	—	—	—		169	Enesatape kõrguselt alla- heitmisel	—	1	—	—	—	—	1	
145	Ceterae toxemiae gravi- darum	—	—	—	—	—	—	—		170	Enesatape muljumisel	2	1	2	3	4	4	8	
146	Phlegmasia alba dolens, embolia s. mors subit. puerper. (non septic.):	—	—	—	—	—	—	—		171	Muud enesatappid	—	1	3	—	3	1	4	
146	a) Phlegmasia alba do- lens et thrombosis	—	—	—	—	—	—	—		172	Infanticidium (lapsed alla 1 a.) lapsetape:	—	—	—	—	—	—	—	
146	b) Embolia s. mors subit. puerper.	—	—	—	—	—	—	—			a) kohe peale sünni	—	—	—	—	—	—		
147	Alii casus accidentales gra- viditatis	—	—	—	—	—	—	—		173	b) alla 1 aasta vanuste Vulner. sclopetar. Tap- mine laskeristaga (iskrud 1 a. ja üle 1 a.)	—	—	—	—	—	—	—	
148	Alii morbi graviditatis	—	—	—	—	—	—	—			Enesatape teraristaga (iskrud 1 a. vanused ja üle 1 a.)	1	5	4	3	5	8	13	
149	Morbi cutis et subcutis — Naha- ja rakuskoehaig. Furunculosis	10	2	3	10	13	12	25		174	Muud enesatappid	1	1	3	—	4	1	5	
151	Furunculosis	4	1	—	5	4	6	10		175	Infanticidium (lapsed alla 1 a.) lapsetape:	—	—	—	—	—	—	—	
152	Phlegmone, abscessus	6	1	1	5	7	6	13		176	Mürgiste loomade kallale- tung	—	—	—	—	—	—	—	
153	Alii morbi cutis et subcu- t.	—	—	—	—	—	—	—		177	Mürgistused toltainetega Õnnetusjuhuline mürgi- gaaside imamine	2	3	9	3	11	6	17	

Surnapõhjustused 1935. a. rahvusvahelise surnapõhjuste täieliku nomenklatuuri kohaselt (järg).
Causes de décès en 1935 classées d'après la nomenclature internationale détaillée (suite).

Täiel. nomen. jär. nr. N°mbr. de la nom. dét.	Surnapõhjustused Causes de décès			Linnades Villes		Maal Arrondissements		Üldse Total			Täiel. nomen. jär. nr. N°mbr. de la nom. dét.	Surnapõhjustused Causes de décès			Linnades Villes		Maal Arrondissements		Üldse Total								
	M.	N.	K.	M.	N.	H.	F.	M.	N.	K.		M.	N.	H.	F.	M.	N.	K.	M.	N.	K.						
	170	Muud ägedad õnnetusjuhud, mürgist, kaasa arvatuna gaasimürgistused	4	1	3	3	7	4	11	192		Valk	—	—	5	1	5	1	6	193	Õnnetusjuhuselised elektrivigastused	1	—	2	—	3	—
180	Tulekahju tagajärjed	3	—	5	2	8	2	10	194	Muud õnnetusjuhud:	0	1	7	1	13	2	15	195	a) võrkehad	—	—	—	—	—	—	—	
181	Muud õnnetusjuhud, põletised (kaasa arvatuna tulekahju tagajärjed)	4	5	8	17	12	22	34	196	b) muud	6	1	7	1	13	2	15	197	Teadm. iseloom. vägivaldne surm (õnnetusjuht, tapmine, enesetapp)	9	1	44	9	53	10	63	
182	Õnnetusjuhusline lämbumine mehaanilise vahendi toimel	1	—	1	3	2	3	5	198	Sõjas saadud vigastused	—	—	—	—	—	—	—	199	Vigastused sõjavägedelt	—	—	—	—	—	—	—	
183	Õnnetusjuhusline uppumine	19	2	81	14	100	16	116	200	Kohtuotsuse täidesaatm.	1	—	4	—	5	—	5	XVIII	Causae mortis incertae — Surm teadmata põhjusil	64	37	991	690	1 055	727	1 782	
184	Õnnetusjuhuselised laskevigastused (kaasa arvatuna sõjas saadud vigastused)	4	—	2	1	6	1	7	199	Akiline surm	—	—	—	—	—	—	—	200	Mitte- või puudulikult määratletud ja raskesti määratletavad põhjused:	64	37	991	690	1 055	727	1 782	
185	Õnnetusjuhud, haavamis- teraristaga (kaasa arvatuna sõjas saadud vigastused)	2	—	—	—	2	—	2	199	a) kopsuhaigus	1	2	231	138	233	140	372	200	b) rinnahaigus	—	—	81	53	81	53	134	
186	Õnnetusjuhuselised vigastused kukkumisel, muljumisel, sisselangemisel	33	0	46	21	79	30	109	200	c) südamerahandus ja halvatus	61	27	139	60	200	87	287	200	d) sisemine haigus	—	—	252	152	252	152	404	
187	Loodusõnnetusjuhud	—	—	—	—	—	—	—	200	e) muud	1	6	62	85	63	91	154	200	f) märkimata	1	2	226	202	227	204	431	
188	Vägivaldloom. loomadelt	—	3	5	5	5	8	13		Kokku	3 310	2 298	6 423	5 833	8 733	8 131	10 664										
189	Nälg, janu	—	—	—	—	—	—	—																			
190	Külm	1	—	6	—	7	—	7																			
191	Kuumus	—	—	—	—	—	—	—																			

Tab. 2. Surnapõhjustused 1935. a. lühendatud nomenklatuuri kohaselt — *Causes de décès d'après la nomenclature abrégée en 1935.*

Lühendatud nomenklatuuri numbratsioon Nomen. abrégée Noms. d'ord. de la	Surnapõhjustused Causes de décès	Täieliku nomenklatuuri numbratsioon Numéros d'ordre de la nomenclature détaillée	Arv Nombre 100 000 elan.¹) koha — Pour 100 000 habit.	Lühendatud nomenklatuuri numbratsioon Noms. d'ord. de la nomencl. abrégée	Surnapõhjustused Causes de décès	Täieliku nomenklatuuri numbratsioon Numéros d'ordre de la nomenclature détaillée	Arv Nombre 100 000 elan.¹) koha — Pour 100 000 habit.		
								Arv Nombre 100 000 elan.¹) koha — Pour 100 000 habit.	Arv Nombre 100 000 elan.¹) koha — Pour 100 000 habit.
1	I Typhus abdominalis et paratyphus	1, 2	2 604	230,67	26	VIII Bronchitis	106	1 257	111,35
2	Typhus exanthematicus	3	74	6,56	27	Pneumoniae	107—109	65	5,76
3	Varicella	6	5	0,44	28	Ceteri morbi tracti respiratorii, exclusive tuberculosis	104, 105, 110—114	974	86,23
4	Morbilli	7	80	7,62				218	19,31
5	Scarlatina	8	118	10,45					
6	Portusis	9	40	4,07	29	IX Diarrhoea et enteritis	119, 120	911	80,70
7	Diphtheria	10	70	6,20	30	Appendicitis	121	244	21,61
8	Gripp s. influenza	11	86	7,62	31	Morbi hepatis et duct. biliar.	124—127	54	4,78
9	Pestis	14	—	—	32	Ceteri morbi tracti digest.	115—118, 122, 123, 128 ja 129	152	13,46
10	Tuberculosis tractus respirat.	23	1 715	151,92				401	40,84
11	Tuberculosis organorum aliorum	24—32	170	15,00					
12	Lues	34	24	2,13	33	X Nephritis	130—132	395	34,99
13	Malaria	38	—	—	34	Ceteri morbi organ. uropoetic.	133—139	136	12,05
14	Ceteri morbi infect. et parasit.	4, 5, 12, 13, 15—22, 33, 35—37, 39—44	210	18,00				259	22,94
15	II Cancer et cet. tumores maligni	45—53	1 201	100,30	35	XI Septicaemia et infectiones puerperales	140 ja 145	59	5,23
16	Tumores benigni	54 ja 55	164	14,53	36	Alii morbi gravidit. partuum et puerperal.	141—144, 146—150	18	1,60
17	III, IV, V Rheumatismus chron. et arthritis urica chron.	57, 58	223	19,75	37	XII, XIII Morbi cutis, subcutis et organ. locomot.	151—156	44	3,90
18	Diabetes mellitus	59	55	4,87					
19	Alcoholismus chron. s. acut.	75	31	2,75	38	XIV, XV Debilitas congenita	157—161	353	31,27
20	Ceteri morbi et intoxicat. chronicae	56, 60—74, 76 ja 77	68	6,02				852	31,27
21	VI Tabes dorsalis et paralysis progressiva	80 ja 88	1 693	149,97	39	XVI Senilitas	162	3 367	298,26
22	Haemorrhagia cerebri embolia s. thrombosis cerebri	82	954	84,51				3 367	298,26
23	Ceteri morbi system. nerv.	78, 79, 81, 84—89	716	63,43	40	XVII Sulcidium	163—171	706	62,54
24	VII Morbi cordis	90—96	1 796	159,01	41	Homicidium	172—175	250	22,15
25	Ceteri morbi tracti circulatorii	96—108	310	27,40	42	Mors violenta s. accidentalis (excl. sulcidium et homic.)	176—198	31	2,75
					43	XVIII Causae non definitae s. defectivae definitione	199, 200	1 782	157,86
						Kokku — Total		16 864	1 493,89

¹) Arvutamise aluseks võetud rahvastikuarv 1. VII 1 128 866 — *Nombre de la population pour calcul 1. VII 1 128 866.*

Causes de décès suivant les groupes des maladies en 1935.

Table with 57 columns representing months and rows for various disease categories such as 'Seedimähtukonna haigused', 'Käsi- ja suguhaigused', 'Reseeduse, stümituse ja lapsevoodi haigused', etc.

Décès par les mois.

Table with 57 columns representing months and rows for various disease categories, similar to the first table but with different data values.

Décès d'après les villes et les arrondissements.

Table with 57 columns representing months and rows for various disease categories, similar to the previous tables but with different data values.

Surmepõhjused enesetapmiste, tapmiste ja õnnetusjuhtude läbi 1934. ja 1935. a.
Suicides, homicides et décès causés par accidents en 1934 et 1935.

4.	1935									1934								
	Enesetapmised			Tapmised			Õnnetusjuhud			Suicides			Homicides			Accidents		
	M.	N.	K.	M.	N.	K.	M.	N.	K.	H.	F.	T.	H.	F.	T.	H.	F.	T.
Linnad — Villes	84	25	109	2	8	10	91	25	116	75	24	99	5	7	12	102	37	139
S. Tallinn — D. Tallinn	43	13	56	2	3	5	44	12	56	33	12	45	3	3	6	47	18	65
Maad — Arrondiss.	103	38	141	14	7	21	229	80	309	128	64	182	29	8	37	260	63	332
Üldse — Gr. total	187	63	250	16	15	31	320	105	425	203	78	281	34	15	49	371	100	471
	100 000 el. kohta — Pour 100 000 habitants.																	
Linnad — Villes	58,44	13,57	33,23	1,30	4,34	3,05	93,31	13,57	35,36	52,77	13,22	30,68	3,52	3,85	3,71	71,77	20,38	42,94
S. Tallinn — D. Tallinn	69,41	16,66	40,00	3,23	3,84	3,57	71,02	15,38	40,00	54,50	15,70	32,85	4,95	3,93	4,33	77,63	23,55	47,45
Maad — Arrondiss.	27,26	0,18	17,81	3,70	1,69	2,65	69,90	19,33	39,02	33,84	13,90	22,93	7,67	1,93	4,96	71,11	15,17	41,84
Üldse — Gr. total	35,25	10,53	23,15	3,02	2,51	3,75	69,31	17,55	37,65	38,35	13,07	24,95	6,42	2,51	4,35	70,98	16,75	41,82

des oli tuberkuloos 1935. a. peagu võrdne eelmise aastaga.

Vähktõbi ja teised pahaloomused kasvavad linnades esinesid 1935. a. vähem 1934. a. 0,5 punkti võrra naiste arvel. Maades oli aga vastav suuremus suurem 0,4 punkti ja seda rohkem meeste arvel.

Üksikutes linnades oli 1935. a. suurem tuberkuloosi kõige suurem Viljandis (29⁰/₀₀₀) ja väiksem Võrus (11,6⁰/₀₀₀), maades kõige suurem Virumaal (18,6⁰/₀₀₀) ja väiksem Valgamaal (8,5⁰/₀₀₀). Kuna suurem vähktõppe ja teisisse pahaloomuseisse kasvajaisse oli linnades kõige suurem Põltsamaal (26,2⁰/₀₀₀), väiksem Tõrvas (7,5⁰/₀₀₀), maades kõige suurem Harjumaal (12,5⁰/₀₀₀) ja väiksem Petserimaal (3,8⁰/₀₀₀).

Tähtsamaist nakkushaiguseist surmapõhjuseina suurenesid 1935. a. leetrid 37 enamjuhuga.

Veidi vähenenud on suurem influentsasse, läkakõhasse ja rougetesse; eelmise aasta tasemel oli suurem kõhutõppe ja paratüüfusse.

1935. a. vanuse järgi nakkus- ja parasitaarsete haigusse suri kõige rohkem kuni ühe aasta

vanuseni, eriti leetritesse ja läkakõhasse; vähktõppe ja teisisse kasvajaisse 80—100 a. ja üle ning 70—79 a. seas, reumaatilistesse, toitumuse, sisesekreetsiooni ja teisisse tildisise haigusse, vere- ja vereloome-elundite haigusse ja äkilistesse intoksikatsioonidesse 70—79 a. van., iseräranis aga ägedasse ja kroonilisesse liigeste reumatismi, kuna erkkonna ja meeltelelundite haigusse kuni 1 a. eas; vereringe-elundite haigusse 70—79 a. ja 80—100 a. ja vanemate seas, nendest kõige rohkem südamehaigusse. Suurem hingamiselundkonna haigusse oli sagedam kuni ühe-aastaste ning 80—100 a. ja vanemate seas. Nimetatud rühmas esinesid kõige sagedamini kopsupõletikud. Seedimiselundkonna haigusse suri kõige rohkem kuni ühe aasta vanuste rühmas ja nimelt kõhulahtisusse ja sooltepõletikku. Kuse- ja suguelundkonna haigusse 80—100 a. ja vanemate hulgas.

Surmapõhjused enesetapmiste, tapmiste ja õnnetusjuhtude läbi 1935. a. näitasid langust.

Surmepõhjuste kohta enne Keskbüroo väljaandeks linnud artiklid ja andmed:

- Surmapõhjused 1934. a., K. Rumma, Eesti Statistika nr. 170(1), lk. 30—39.
 Surmapõhjused 1933. a., K. Rumma, Eesti Statistika nr. 160(3), lk. 130—139.
 Surmapõhjused 1932. a., K. Rumma, Eesti Statistika nr. 147(2), lk. 91—99.
 Surmapõhjused 1931. a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 134(1), lk. 42—50.
 Surmapõhjused 1930. a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 123(2), lk. 91—103.
 Eriväljaanne: Surmapõhjuste registreerimiskord ja rahvusvaheline surmapõhjuste nomenklatuur 1931. a.
 Surmapõhjused 1929. a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 109(12), lk. 637—693.
 Surmapõhjused 1928. a., E. Lasberg, Eriväljaanne, Sooria Eesti Demograafia v. IV. Rahvastik ja Tervishoid Eestis, lk. 45—60.
 Surmapõhjused 1927. a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 87(2), lk. 101—112.

Tab. 2. Väliskaubandus muude riikidega detsembris 1936. a.

Commerce extérieur avec les autres pays en décembre 1936.
Arvud alla 50 kg on märgitud „0,0“ — Les chiffres moins de 50 kg sont indiqués par „0,0“.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevõdu		Väljavõdu		Nomenclature internationale des territoires statistiques	Sissevõdu		Väljavõdu	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
108. Argentina — Argentine	97,7	78 184	181,3	34 260	72. Ida-India — Inde	58,0	21 843	12,2	3 055
6. Austria — Autriche	12,1	31 012	11,0	17 012	44. Irak — Irak	—	—	1,8	1 387
7. Belgia-Lüksemb. m. l. — Belgique-Luxembourgeoise Union économique	440,2	73 634	555,0	131 099	19. Itaalia — Italie	81,8	80 805	1 108,2	169 320
169. Boosivia — Bolivie	—	—	5,1	1 246	45. Jaapan — Japon	28,2	8 903	0,1	00
170. Brasiilia — Brésil	22,2	22 633	51,1	4 503	172. Kolumbia — Colombie	7,2	14 878	12,7	3 220
Briti aumaad ¹⁾ — Colonies britanniques ²⁾	740,6	405 156	260,2	51 320	15. Kreeka — Grèce	10,6	14 501	9,8	48 775
182. Austraalia — Australie	39,1	99 373	2,0	4 454	141. Kuuba — Cuba	0,0	73	—	—
152. Barbados — Barbade	—	—	9,3	1 263	84. Luumaslavia — Yougoslavie	0,8	818	1,5	2 947
82. Egiptuse-Sudaan — Soudan Anglo-Égyptien	29,5	62 776	—	—	146. Mehhiko — Mexique	3,5	3 776	—	—
31. Gibraltar — Gibraltar	—	—	1,1	307	23. Norra — Norvège	28,0	15 740	62,0	104 975
65. India — Inde	533,1	166 616	115,5	9 379	148. Panama — Panama	—	—	8,5	2 010
154. Jamaica — Jamaïque	5,2	5 509	—	—	174. Paragvaid — Paraguay	27,3	29 659	—	—
90. Kamerun — Cameroun	0,3	629	—	—	175. Peruu — Pérou	21,4	32 822	36,8	8 233
136. Kanada — Canada	0,0	1 109	3,1	7 221	26. Poola-Daania — Pologne-Danemark	145,0	28 888	44,7	139 017
99. Keenia ja Uganda — Kenya et Ouganda	—	—	3,3	612	27. Portugal — Portugal	23,4	20 500	18,6	32 674
87. Kullarannik — Côte de l'Or	—	—	0,6	702	Portugall aumaad ³⁾ — Colonies portugaises ⁴⁾	—	—	5,6	1 223
93. Lõuna-Aafrika Ühendriigid — Union Sud-Africaine	51,4	10 130	73,8	15 087	138. Ida-Aafrika — Afrique d'Est	—	—	5,0	1 223
95. Lõuna-Rodeesia — Rhodesie méridionale	6,8	6 278	—	—	Prantsuse aumaad ⁴⁾ — Colonies françaises ⁵⁾	24,7	5 011	260,9	46 719
96. Malaja — Malaisie	0,2	90	4,0	627	109. Aizeeria — Algérie	5,3	1 174	—	—
32. Malta — Malte	—	—	10,2	1 420	118. Dahomei — Dahomey	—	—	0,2	166
51. Palestiina — Palestine	64,7	20 964	31,0	7 423	71. Indo-Hiina — Indo-Chine	—	—	151,4	18 490
101. Sansibar — Zanzibar	0,1	102	—	—	120. Kamerun — Cameroun	1,3	1 008	—	—
100. Tanganjika — Tanganyika	0,9	1 033	2,2	280	123. Madagaskar — Madagascar	0,1	93	—	—
160. Trinidad ja Tobago — Trinité et Tobago	—	—	1,0	285	80. Maroko — Maroc	17,3	3 024	42,7	12 481
62. Tselion — Ceylan	2,5	6 973	10,4	2 369	115. Nigeria — Niger	0,4	192	—	—
185. Üus-Meremaa — Nouvelle-Zélande	6,3	17 278	—	—	122. Somaalran. — Côte des Somalis	0,3	420	—	—
8. Bulgaaria — Bulgarie	8,3	14 745	7,6	12 346	54. Süüria — Syrie	—	—	66,6	15 592
140. Costa-Rica — Costa-Rica	—	—	25,3	5 500	28. Baneenia — Roumanie	301,2	20 637	0,1	93
178. Benaar — Equateur	—	—	43,7	9 708	142. Santo-Domingo — Dominicaine, République	—	—	—	—
76. Egiptus — Égypte	84,3	128 064	109,3	19 702	13. Soome — Finlande	442,8	233 802	2 023,0	266 500
148. Guatemala — Guatemala	—	—	2,8	355	36. Svelts — Suisse	7,8	33 316	106,2	152 338
40. Hiina — Chine	1,1	1 300	—	—	9. Taani — Danemark	402,7	80 349	101,4	107 686
11. Hispaania — Espagne	10,8	14 164	1 500,0	114 750	37. Tšehhoslovakkia — Tchécoslovaquie	1 034,0	209 468	270,3	135 664
Hispaania aumaad ²⁾ — Colonies espagnoles ³⁾	—	—	70,3	8 072	171. Tšihi — Chili	5,0	670	—	—
107. Kanaari saared — Iles Canaries	—	—	79,3	8 672	56. Türgi — Turquie	31,5	24 255	9,8	23 312
25. Hollandi — Pays-Bas	2 169,6	480 775	1 104,2	218 839	16. Ungari — Hongrie	1,9	3 787	0,2	498
Hollandi aumaad ¹⁾ — Colon. néerlandaises ²⁾	1 023,2	176 380	12,2	8 056	176. Urugvaid — Uruguay	—	—	5,1	652
167. Curaçao — Curaçao	1 865,2	154 643	—	—	177. Venezuela — Venezuela	11,0	14 040	13,8	3 257

Tab. 3. Väliskaubanduse tähtsamad ained detsembris 1936. a.
Commerce extérieur des principaux articles en décembre 1936.

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Besti-Läti ühine nomenklatuur	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr — couronne d'Estonie	ton	kr
1	Nomenclature unifiée pour l'Estonie et Lettonie	2	3	4	5	6	7
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
II. Toit- ja maitseained, joogid		11 551,3	1 269 588	III. Toor- ja poolvalmisained		30 321,9	2 636 946
2.	Tera- ja jahvatatud vill	5 505,3	638 355	8.	Loomariigilained, peale rasvade	305,2	216 205
20	Riis	33,9	6 546	237—241	Toored loomariikained ern.	150,4	179 234
	Sel.: Br.-India	33,0	6 546		Sel.: Argentina	68,0	66 817
3.	Aed- ja juurvill	169,5	78 304		Paraguay	27,3	29 659
59	Apelsinid ja mandariinid	39,2	31 394		Brasiilia	18,7	21 790
60	Sidrunid	21,7	5 956	248—257	Karusnahad	0,2	7 959
69—75	Puuvill ja marjad kulvatatud	47,5	30 859	9.	Seemned, talmed ja nende osad	146,6	109 694
5.	Kala, kalasoadused ja vähid	91,1	19 820	281	Kopra	51,0	14 451
112	Heeringad	67,3	12 783	285	Ristikehinaseemned	—	—
6.	Muud toit- ja maitseained ning joogid	4 264,6	366 609	305, 306	Tubak lehtedena, kasvudona	43,5	65 735
187	Kohv toores, ubadena	2,7	3 749		Sel.: Bulgaaria	8,3	14 745
172, 175	Kakao ubadena ja pulbrina	5,7	7 253		Kreeka	9,3	13 264
176	Tee igaangune	3,5	9 679		P.-A. Ühendriigid	8,2	11 375
178, 179	Suhkur peenike ja rafinaad	2 016,6	220 909		Türgi	8,7	10 682
	Sel.: Briti	1 607,5	175 472	307	Humalad	1,1	3 404
	N. S. V. L.	394,3	43 960	11.	Faberiitoraalained	228,5	43 207
204—206	Sool	2 138,8	39 800	849	Tseluloos kuiv	228,5	43 207
213—217	—	—	—	12.	Tekstiilkooralained	1 009,5	979 633
221—224	Viljad ja veinid	18,8	43 786	852	Puuvill toores	458,9	626 388
7.	Loomasööd	1 520,5	165 952		Sel.: P.-A. Ühendriigid	317,2	393 640
281, 281-a	Kilid igasugused (loomatoit)	—	—		Egiptus	84,3	128 664
	Sel.:	—	—	367	Br. Egiptus-Sudaan	29,5	62 776
232	Õlkoogid	—	—		Kanep	100,8	98 287
233	Sojatangud	825,0	110 553		Sel.: Br.-India	100,8	38 287
236	Loomajuhl.	5,1	685				

¹⁾ Dominioonid, aumaad, valdused, protektoraa did, mandaat-territooriumid — Dominions, colonies, possessions, protectorats et territoire de mandat.

Tab. 3. Väliskaubanduse tähtsamad ained detsembris 1936. a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en décembre 1936 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Esti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
359	Džuut	388,4	111 048	716—719	Süd- ja kunstidriid	1,1	22 056
368	Vill värvimata	30,1	134 029	721, 731	Vaharile ja vaharidest kaup	2,4	6 718
	Sel.: Austraalia	23,9	84 640	743	Kõled ja nõõrid	3,0	1 866
	Briti	0,4	32 102	747, 748	Kalavõrgud	0,7	8 850
387	Kunstivill	0,8	1 814	740	Peakatted igasugused	0,5	12 274
388	Toorsiid	—	—	702—767			
13.	Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	487,1	47 803	20. Metallid	5 138,4	766 346	
376	Malm toores	453,2	29 840	768—772	Raud ja teras (vts., latt., sordi jne.)	4 202,5	501 464
380	Inglitina	1,3	5 585	775—778	Sel.: N. S. V. L.	2 040,1	278 388
390	Tina	5,6	2 692		Saksa	220,1	109 688
					Briti	220,1	38 423
14. Mineraalid peale ärside	9 562,5	181 636			Raud- ja terasplekk	860,9	188 923
397—399	Vabrik. ja ehit. tarvitatav sav	317,0	6 447	773, 774	Sel.: Briti	421,8	95 610
447	Kivistis	8 702,2	147 464	779, 783	Saksa	173,5	45 301
	Sel.: Briti	8 702,2	147 464		Raud- ja terasraat igasuguse	18,6	10 755
449	Koks	300,0	0 300	784—788	Vask	90,2	31 116
				789—790	Sel.: Rootsi	10,1	21 002
15. Keemiatööstuse toorained	13 013,6	942 613			Saksa	11,2	10 023
a) Õli, rasvad, vaigud, kummi tooreid	3 624,8	388 709			Vasktorud	7,6	12 082
462	Loomarasv tehniliseks tarbeks	11,7	5 905	791	Vasktraat isoleer- ja igasuguse	12,8	19 229
463	Sojaõli	41,1	22 845	792			
468	Palmiteraõli	23,2	0 587	21. Põllumajandusmasinad ja riistad	40,7	45 248	
474	Kookosõli	23,2	9 587	309	Traktorid	7,8	11 708
	Sel.: Taani	3,0	6 101	810, 811	Vijapekusagarnituurid jõumasi-		
481	Kakaovõi	3,0	6 101		naga ja ilma	3,2	2 365
482, 490-a	Nafta ja gaasõli	526,5	41 177	817, 818	Nõudmasinad	2,7	2 065
	Sel.: Holl. Curaçao	270,4	23 212	825	Vikatid	0,1	—
	N. S. V. L.	256,1	17 965	830—833	Separatsioonid ja m. pilmendus-		
484	Masuut	41,1	3 156		masinad	2,1	11 025
486	Petrooleum	1 810,0	114 285	834	Pihma transpordikannud	12,0	11 640
	Sel.: Holl. Curaçao	1 050,0	67 750	835	Põllutõõmasinate osad	0,5	787
	N. S. V. L.	480,6	28 110	22. Jõu- ja põõmasinad	298,0	302 342	
487	Bensin	511,0	50 799	837	Põlvatusjõumasinad	0,7	1 334
	Sel.: Holl. Curaçao	205,5	21 250	841	Veskite sadised		
493	Paraffin	170,0	10 735	840	Kudumismasinad	52,0	62 542
496	Määrdeõli ern.	4,7	1 592	850	Õmbus- ja plütaamismasinad ja nende osad	14,2	50 586
	Sel.: Holl. Curaçao	425,4	73 771	842—848	Tõõmasinad ja abinõud igasu-		
515	Kautšuk ja guttaperä toored	0,1	575	851—864	gused	138,0	207 068
518	Kampol	61,9	11 224	865	Masinate ja aparateid osad	30,7	75 632
	Sel.: N. S. V. L.	50,0	0 663	23. Metalikaup	525,9	538 337	
527, 528	Terpentiinõli	1,2	1 044	872	Malmist emallitud nõud	5,5	3 397
				873	Rausat ja terasest tootud, pres-		
b) Väetised	6 512,1	290 831		876	sit. ja valatud kaup ern.	24,7	18 872
535	Tähtsälpeeter	5,0	670	870	Raud- ja terasraud ja nende ühendusjaod	183,5	40 671
537	Vähevahupu ammoniaak	—	—	881,884,885	Raudtraatnaadid ja -neelid	9,5	6 244
541	Superfosfaat	5 337,6	103 933	875, 877—	Muu treitud, poleeritud, lõhutud		
546, 547	Kaalsoolad	—	—	880, 886	raud- ja teraskaup igasugune	108,0	118 730
				887, 889	Raudplekk-kaup ern. lõhne	34,5	46 692
				893	Vasktraatkaugad	1,7	8 497
c) Keemiatööstuse toorained punkt a ja b nimetatamata	2 876,7	257 073		895	Raud- ja terasraatkaup ern.	3,3	5 840
549	Väävel toores, tükkidena	2 870,2	242 499	901—903	Noaskaup igasugune	6,2	39 004
				906-908, 911	Ern. käsitõõrlistad	19,2	61 642
				909—910	Villid ja keermetalid. abinõud	7,3	25 131
				912	Vaskkaup igasugune	12,1	67 464
				920	Alumiinilumkaup ern.	0,4	3 574
				24. Elektrimasinad, -aparaadid ja tarbed	117,9	510 646	
				024, 025	El.-dünamod, -mootorid, trans-		
				028	formaatorid	2,5	53 825
				032	El. mõõtmisaparaadid	19,5	12 604
				034	El. hõõglambid	0,9	15 809
				035	El.-kaablid metallpanteeriga	10,7	14 138
				038	El.-juhed isoleeritud	10,9	24 402
				043	El. lülid, kaitstjad, lambipesad, reostaadid ja signaalitardid	8,8	31 313
				048	Raadioaparadid, -osad ja -tarb.	30,7	301 010
				25. Instrumentid, aparadid (peale elektri- apar.) ja laskeristad	11,7	149 386	
				945	Päevapildi apar. ja osad	0,1	6 616
				953	Arstiristad, -aparaadid ja -tarbed	1,7	27 944
				958—966	Kellad	2,6	27 079
				973—980-a	Muusikariistad	1,6	16 045
				981—984	Laskeristad	0,3	4 131
				26. Transportvahendid	124,8	315 823	
				986—992	Veesõiduristad		
				999	Sõiduautod	18 tk.	66 680
				1002	Veeautod raamid ühes mootori ja ratastega	47 tk.	208 836
				1008	Mootorrattad	11 tk.	4 696
				1006	Autode osad	4,7	20 611
				1007	Jalgtraste ja mootorrataste osad	1,6	6 054
				1008	Jalgtrattad	182 tk.	11 043

1) Sellest: Välismaa töötletud eesti kauba tagasivedu Eesti 2 331 kg 17 584 kr; välismaa kauba ajutine sissevedu täiendavaks töötlemiseks Eesti 11 405 kg 70 269 kr.

Tab. 3. Väliskaubanduse tähtsamad ained detsembris 1936. a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en décembre 1936 (suite).

Järjek. nr. täieliku üksikainete nomenklat.	Besti-Läti thine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täieliku üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	637,6	179 393	1182	Väavelhape igas.	95,4	8 01
1025	Kalad, tahud loomulikud	0,0	20	1234	Kaitelumkarbiit	34,9	3 01
1038	Tulekindlad kivid ja tahvid (šamotikivid)	486,3	33 101	1290	Sahariin	0,0	—
1051—1053	Fajanskaup	49,8	26 407	1295	Rohud	0,2	19 91
1054—1055a	Portselankaup	20,7	21 404	1308—1311	Lõhna- ja kosmeetikaained	0,8	18 51
1056—1073	Klaaskaup	36,7	74 115	1310—1321	Parkimiseekstraktid	112,5	35 91
28.	Keemiatööstussaadused	920,6	483 309	1322—			
1102	Kasellin			1324, 1328,			
1103	Albumiin	11,5	10 330	1336—1344	Mineraalvärvid	18,4	8 55
1104—1109	Pehmet kummit tooted	17,2	51 349	1348	Altsariinvärvid ern.	8,4	71 98
1110	Veoaotode massiv-kummitüübid	0,1	389	1356	Trükivärv	2,4	0 40
1118, 1114	Kummit jalanõud	10,5	41 908	1360	Pronksipulber	0,3	55
1146	Väavelhapi alumiinium	1,0	120	1363, 1364	Lõhkeained ja süütenõud	8,6	7 70
1165	Sooda peale söögisooda	90,7	9 900	1368	Lincioetum	4,6	4 47
1166	Söögisooda	1,7	711	1886	Mund ernali nihamata kaubad	6,3	61 24
1168	Seebikivi puhastamata	162,0	35 211	1886	Nõõbid igas.	2,5	23 44
				1894—1896	Kirjutusmaterjal ern.	2,5	22 02
VÄLJAVEDU — EXPORTATION.							
I. Elusloomad (arv).		5 127 tk	488 300	13.	Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	722,3	43 54
1	Hobused (arv)	—	—	380	Vanaraud	658,2	24 40
2	Vesked (vähja arvatud vasikad) (arv)	50 tk	12 900		Sel.: Rootsi	331,7	12 42
					Poola-Danzig	312,4	11 50
II. Toit- ja maitseained, joogid.		5 647,8	2 121 780	385, 386	Vanavaak	31,6	14 11
3.	Aed- ja juurvili	3 376,8	267 859		Sel.: Saksa	15,5	7 78
38	Kartul, tootes	3 191,2	220 043		Rootsi	8,0	3 10
41	Sibulad	—	—	14.	Mineraalid peale ärtside	2 118,5	36 46
47	Sigur, värsked ja kuivad	147,5	24 720	400, 407-a	Klips	693,0	15 22
57	Õunad	15,8	7 782	417	Kaltsiitkivi (Besti)	1 200,4	2 84
4.	Karjasaadused	1 219,9	1 610 532	15.	Keemiatööstuse toorained	672,7	392 08
76	Peekon	180,3	184 713	a) Õli, rasvad, vaigud, kummi tooreid	530,5	84 97	
	Sel.: Briti	131,2	170 553	487	Besti bensiin	263,8	59 54
77	Sealiha värsked ja soolatud	0,7	840	497	Põlevkiviõli	60,7	3 55
79	Loomaliha	111,1	40 897	502-a	Bituumen	229,9	15 28
	Sel.: Soome	97,0	38 301	c) Keemiatööstuse toorained punkt a ja b nihamata	92,2	207 10	
81	Lambaliha	12,1	8 938	505	Kunstsarv töötlemata	92,2	207 10
	Sel.: Rootsi	11,7	8 073				
98	Pihnapulber	—	—	IV. Valmissaadused.			
96	Või	870,8	1 240 244	16.	Nahad töötletud ja pakkkaup	23,0	49 40
	Sel.: Briti	400,4	548 592	560, 587	Suured parknahad	23,0	49 38
	Saksa	352,8	526 358	17.	Puutööstussaadused	2 057,1	492 76
99	Munad	160 560 tk.	14 987	503-a	Vineer	1 625,2	374 82
5.	Kala, kalasaadused ja vähid	37,9	33 054		Sel.: Briti	1 210,1	203 33
100—105	Värsked kalad	33,8	29 505	504	Vineerist tootlõhjad	270,8	104 05
106	Tindkala	—	—		Sel.: Belgia-Luksemb. m.l.	227,1	88 07
116—120	Kalakaanservid	4,2	3 540		Prantsuse	81,8	30 50
					Saksa	56,2	16 98
6.	Muud toit- ja maitseained ning joogid	577,8	140 587	600, 610	Mööbel	19,2	11 75
127	Kartulijahu	362,5	68 500			1,8	1 85
127	Sokolaad	2,9	4 013	18.	Paberitööstussaadused	884,8	189 011
188	Kompvekid	18,8	12 980	634	Pakkimis- ja trükipaber	208,8	60 230
210	Teralaid, paine normaal	0,8	180	636, 637	Kirjutus- ja trükipaber	608,5	120 001
218	Pihritus	191,0	55 038	19.	Tekstiilitööstussaadused ¹⁾	479,0	1 073 696
III. Toor- ja poolvalmisained.		20 975,6	2 767 849	647—670	Puvillaniid ja lõng	137,3	417 184
8.	Loomariigained, peale rasvade	83,4	173 398		Sel.: Saksa	58,3	170 309
237—241	Loomannahad kuivalt soolatud	4,6	25 523		Rootsi	20,2	64 920
	Sel.: Saksa	3,8	21 173		Hollandi	24,1	58 688
237—241	Loomannahad märjalt soolatud	48,5	67 750	671—676	Puvillariid ¹⁾	94,7	347 620
	Sel.: Saksa	41,7	55 331		Sel.: Norra	39,5	120 147
243—257	Karunahad	0,6	11 726		Rootsi	34,1	125 056
260	Jõhvid	0,4	31 553		Saksa	15,3	84 316
270	Soolad	14,0	20 400	600	Linane lõng	44,3	95 790
9.	Seemned, talmed ja nende osad	0,2	100	601-a	Linane riie jäme	54,2	112 449
274, 275	Linaseemned	—	—	606	Pakkimis- ja kotiriid džaunid	142,8	78 117
10.	Metsamaterjal	7 867,6	358 465		Sel.: Saksa	37,3	47 150
311	Haavapakud	611,1 tihm	18 060		Taan	39,3	21 124
322	Propsid	4 963,1	40 185	22.	Jõu- ja töömehhanismid	15,0	16 575
320, 326-329	Kuuse- ja männilõuad ja -plangud	5 801,5	168 291	850	Kõlmutamisvaadused	—	—
	Sel.: Briti	4 417,1	120 751	23.	Metsakaup	7,5	7 262
335	Kastilõuad	2 053,8	111 305	870	Radiaatorid valmist	—	—
11.	Paberitoorained	8 215,1	700 301	24.	Elektrimasinad, -aparatuurid ja tarbed	2,4	24 693
347	Puumass määrg	2 760,8	54 500	042	Telefoni apar. ja n. osad	1,9	21 372
349	Tselluloos	5 454,3	645 801	27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	471,3	39 475
	Sel.: P.-A. Ühendriigid	1 602,4	196 974	1015	Sement	32,3	361
	Briti	1 712,0	195 424	1066	Sel.: Läti	32,3	901
	Prantsuse	1 601,3	193 094	28.	Keemiatööstussaadused	65,4	38 728
12.	Tekstiiltoorained	1 295,8	1 174 494	1102	Kasellin	30,3	25 184
354	Lina	1 013,1	1 020 993	1813	Tuletikud	20,1	11 708
	Sel.: Briti	503,1	505 600	29.	Mund ern. kaubad	4,3	47 045
	Saksa	221,0	203 936	1892	Kunstsarvkanimid	4,3	45 092
355	Takud	140,2	116 778				

¹⁾ Sellest: Bestis töötletud välismaa kauba tagasivedu välismaale 710 kg 14 247 kr väärtuses — Réexportation des marchandises travaillées 710 kg 14 247 kr.

Tab. 14. Vabariigi piiridest ülesõitnute arv detsembris 1936. a.
Nombre de personnes ayant passés les confins de la République en décembre 1936.

		Sisseõitn. <i>Entrées</i>	Väljasõitn. <i>Sorties</i>		
Välispasidiega <i>Passeports pour l'étranger</i>				ReisikaartidEGA — <i>Cart. de voyage</i>	
				Eesti	260
				Soome	188
				Sisepasidiega — <i>Passeports ordin.</i>	
				Eesti — <i>Estoniens</i>	4 001
				Läti — <i>Lettons</i>	4 027
				Välispasidiega <i>Passeports pour l'étranger.</i>	
				Tallinn	673
				Valga	1 059
				Narva	130
				Mõisaküla	11
				Haapsalu	—
				Paldiski	—
				Pärnu	7
				Kuressaare (ka Ruhnu)	—
				Koikküla	—
				Kunda	—
				Irbeska	2
				Elirivalvepunktid — <i>D'après les cordons de la garde-frontière</i>	
				Kokku — <i>Total</i>	1 958
				ReisikaartidEGA — <i>Cart. de voyage</i>	
				Tallinn	395
				Teised punktid	9
				Kokku — <i>Total</i>	404
				Sisepasidiega — <i>Passeports ordin.</i>	
				Tallinn	4
				Valga	1 265
				Mõisaküla	196
				Pärnu	—
				Koikküla	20
				Mõniste	29
				Kuressaare	—
				Elirivalvepunktid	6 508
				Kokku — <i>Total</i>	8 028
				Üldse — <i>Gr. total.</i>	10 390
				1. I — 31. XII 1936 a.	178 658
				Vastav kuu 1935 a.	13 074
				Eelmine kuu 1936 a.	10 415
					178 047
					12 363
					10 543

Tab. 15. Linnade rahvastik detsembris 1936. a.)*
Mouvement de la population dans les villes en décembre 1936.

	Sisese registreeritud <i>Enregistrés</i>									Välja registreeritud — <i>Rayés des listes</i>								Registreeritud elanikkude arv 1. jaanuariks 1937 a. <i>Nombre de la population au 1. I 1937</i>		
	Registreeritud elanikkude arv 1. detsembriks 1936 a. <i>Nombre de la population au 1. XII 1936</i>			Sünd- nuid <i>Naissances</i>		Sisse- õitnuid <i>Arrivés</i>		Teise korterisse sisse- kolijaid <i>Change- ment du logement</i>		Surnuid <i>Décès</i>		Välja- õitnuid <i>Départs</i>		Teadma- ta kuhu <i>Inconnu</i>		Korterist välja- kolijaid <i>Change- ment du logement</i>				
	Kokku	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
Tallinn	145 793	64 354	81 439	70	56	1 276	1 293	1 637	1 792	40	64	1 106	845	910	888	1 154	1 247	145 565	64 027	81 538
Haapsalu	4 012	2 050	2 862	1	5	37	35	31	34	2	6	41	40	—	—	31	34	4 901	2 045	2 856
Kuressaare	4 628	2 035	2 593	—	4	69	65	27	34	5	6	34	50	—	—	27	34	4 071	2 065	2 806
Narva	24 433	10 309	14 124	6	7	148	120	355	406	7	20	104	135	21	20	333	451	24 444	10 353	14 091
<i>Sellest:</i>																				
Narva-Jõesuu jsk.	1 712	713	999	1	1	8	6	—	—	—	—	16	23	—	—	—	—	1 689	706	983
Nõmme	17 963	8 080	9 877	15	15	204	275	153	171	8	9	174	203	28	42	137	169	18 026	8 111	9 915
Otepää	1 945	813	1 132	1	2	23	24	10	15	—	—	16	17	—	—	10	15	1 962	821	1 141
Palde	3 420	1 583	1 896	5	1	27	22	32	32	4	—	24	37	12	9	32	32	3 398	1 525	1 873
Paldiski	647	272	375	—	1	12	10	3	5	—	—	5	10	—	—	3	5	655	279	376
Petsari	4 704	2 229	2 475	1	4	64	67	56	43	1	1	33	44	6	6	56	43	4 749	2 254	2 495
Pärnu	21 144	9 111	12 033	8	10	280	218	434	474	9	10	245	175	8	14	434	474	21 190	9 137	12 062
Põltsamaa	2 898	1 205	1 633	1	2	32	34	31	20	2	3	31	10	2	4	31	20	2 918	1 275	1 643
Rakvere	9 966	4 273	5 693	8	7	99	94	76	106	5	9	32	99	9	7	83	110	9 955	4 277	5 678
Tapa	3 840	1 893	1 956	1	4	33	26	36	62	1	3	51	29	5	2	40	45	3 851	1 866	1 965
Tartu	69 983	25 808	34 175	39	36	535	605	619	658	33	41	557	424	200	235	581	671	69 043	26 630	34 013
Tõrva	2 980	1 341	1 648	1	2	21	27	12	19	2	1	15	10	—	1	11	19	3 010	1 345	1 665
Türi	8 194	1 562	1 692	4	4	20	39	45	38	3	3	35	30	—	—	45	38	8 190	1 488	1 702
Valga	10 363	4 617	5 746	5	1	70	00	89	120	8	6	68	85	—	—	91	123	10 368	4 619	5 749
Viljandi	12 940	5 530	7 401	2	1	119	125	127	193	5	7	101	133	—	—	127	193	12 941	5 554	7 387
Võru	5 179	2 299	2 880	1	4	57	68	41	38	2	8	55	40	6	1	41	45	5 190	2 294	2 896
Kokku — Total	340 959	149 329	191 630	169	166	3 126	3 139	3 714	4 325	137	197	2 760	2 416	1 209	1 219	3 267	3 777	340 616	148 965	191 651
				335		6 265		8 039		334		5 176		2 428		7 044				
Keskmine 1. I — 31. XII 1936	386 053	147 368	188 685	137	134	4 154	4 449	3 673	4 320	178	186	3 353	3 572	1 145	1 189	3 108	3 678	386 511	147 548	188 063
November 1936 a.	338 827	143 988	189 839	126	129	3 705	4 206	4 006	4 728	167	162	2 709	1 992	1 220	1 183	3 400	3 956	340 959	149 329	191 630
Detsember 1935 a.	338 041	146 113	186 928	153	140	3 186	3 390	3 370	3 871	183	170	2 579	2 225	1 078	1 048	3 014	3 628	338 168	145 979	187 189

*) Iga linna rahvastikuaru saavutamisel 1. kuupäevaks on aluseks võetud faktiline rahvastikuarv rahvaloendusel 1. III 1934 a. arves-
 ades igakuulise sisse- ja väljaregistreerimisega.

Tab. 16. Raha käive (kuu 1-ks)¹⁾.
Billets en circulation (au 1-er du mois).

	(10 000 kr) ²⁾				Käibel raha ja vahetusraha — Circulat. fauciatre et monnaie et subsidiaire
	Eesti Panga tähed Billets de la banque d'Estonie	Vahetusraha Monnaie et bil- lets subsidiaires			
		Kokku — Total ³⁾	Sellest: 1—2 krooni ⁴⁾ Donk: 1—2 couronnes	Eesti Panga kasades Dans la caisse de la banque d'Estonie	
Keskmine 1924 kuus	3 388
Moyenne 1926 mensuelle	3 541
1927	3 580
1928	3 798	377	237	.	3 084
1929	3 408	383	240	59	4 175
1930	3 271	429	286	133	3 700
1931	3 441	425	280	177	3 866
1932	3 292	426	282	173	3 718
1933	3 123	451	314	180	3 574
1934	3 358	500	360	156	3 858
1935	3 765	508	362	274	4 273
1936	4 160	507	350	191	4 668
1930 Marts	4 128	485	341	336	4 613
Aprill	4 170	488	344	168	4 658
Mai	4 189	493	347	163	4 682
Juuni	4 099	504	353	152	4 603
Juul	3 937	499	346	157	4 436
August	4 005	505	351	151	4 510
September	4 118	523	365	133	4 641
Oktoober	4 317	530	376	120	4 853
November	4 508	535	378	121	5 024
Detsember	4 499	522	367	134	5 021
1937 Jaanuar	4 445	511	350	144	4 956
Veebruar	4 460	493	335	163	4 953

Tab. 18. Pankadevaheline arvokoda — Mov.
de la chambre de compensation.

	Tšekkide arv Nombre de chèques	Summa Montant 1000 kr. ²⁾
Keskmine 1926 kuus	5 082	8 982
Moyenne mensuelle 1927	5 941	9 603
1928	6 584	16 372
1929	6 483	16 692
1930	6 128	17 626
1931	4 320	10 734
1932	3 413	7 042
1933	3 087	7 583
1934	3 444	8 802
1935	3 875	10 332
1936	4 469	14 121
1930 Juul	4 300	14 149
Juul	4 300	14 419
August	4 390	15 147
September	4 960	16 060
Oktoober	5 149	16 318
November	5 159	14 119
Detsember	5 400	16 094
1937 Jaanuar	4 798	16 378

Tab. 19. Protesitud vekslid — Effets protestés.

	Arv Nombre	Summa Montant 1000 kr. ²⁾
Keskmine 1927 kuus	3 930	802
Moyenne mensuelle 1928	3 763	861
1929	6 982	1 532
1930	7 090	1 654
1931	7 420	1 584
1932	5 387	974
1933	3 202	583
1934	2 171	372
1935 a	2 090	350
1936	2 508	361
1930 Juul	2 815	365
August	2 535	346
September	2 892	395
Oktoober	2 898	432
November	2 923	412
Detsember	2 665	344

¹⁾ 1. jaan. 1923 a. lõpetati riigikassatähtede ja vahetusähtede emissioon. Liikvele lastud viiesaja- ja tuhandemargilised riigikassatähed anti üle (vastutus kohustus) Eesti pangale ja arvati ühesuguseks panga oma tähtedega. Sajamargilised riigikassatähed, kahekümnevilmargilised vahetusähed ja metallvahetusraha jäid liikvele riigikassa arvel vahetusrahana. 1. jaan. 1923. a. on Eesti rahahükkus Kroon = 100 senti = 100 end. marka (RT 48 — 18. V 1927). ²⁾ Ilms Eesti panga olnud vahetusrahata. ³⁾ Kr — Couronne d'Estonie, égale 100/243 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs).

Tab. 33. Nakkushaigused nov. ja dets. 1936. a. — Maladies contagieuses en novembre et décembre 1936.

	Detsember — Décembre														November — Novembre													
	Typus abdo-minaals	Para-typus	Morbilli	Scarla-tina	Diph-theria	Lepra	Trachio-m	Tuber-culosis	Kokku Total	Typus abdo-minaals	Para-typus	Malaria	Morbilli	Scarla-tina	Diph-theria	Dysen-teris	Mening. cerebr. epid.	Trachio-m	Tuber-culosis	Kokku Total								
Linnad — Villes	16	2	—	113	39	—	2	65	230	9	5	—	2	115	36	—	—	5	84	256								
Tallinn	3	1	—	54	12	—	—	34	104	3	—	—	1	42	14	—	—	—	35	99								
Haapsalu	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10								
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3								
Narva	3	—	—	3	12	—	—	5	23	2	1	—	—	4	4	—	—	—	3	14								
Nõmme	—	—	—	11	—	—	—	7	18	—	—	—	—	10	3	—	—	—	9	22								
Palde	—	—	—	3	—	—	—	3	0	—	—	—	—	6	—	—	—	—	4	0								
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Petseri	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Pärnu	—	—	—	6	—	—	—	1	7	1	—	—	—	10	—	—	—	—	8	10								
Põltsamaa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Rakvere	—	—	—	11	—	—	—	—	11	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	8								
Tapa	—	—	—	5	—	—	—	—	5	—	—	—	—	13	3	—	—	—	1	17								
Tartu	1	1	—	12	13	—	1	2	30	2	—	—	—	13	7	—	—	5	16	43								
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Türi	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Valga	1	—	—	1	—	—	—	—	9	—	—	—	—	1	1	—	—	—	5	7								
Viljandi	—	—	—	4	—	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	4								
Võru	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1								
Maad — Arrondissem.	9	5	1	123	23	—	6	78	245	10	5	—	—	123	35	—	—	14	97	285								
Viru	1	—	—	1	24	—	—	7	40	2	—	—	—	10	13	—	—	2	4	31								
Järva	1	2	—	26	7	—	—	6	35	—	—	—	—	7	—	—	—	—	6	13								
Harju	1	—	—	17	2	—	—	21	41	1	—	—	—	28	4	—	—	—	16	40								
Lääne	—	—	—	2	—	—	—	1	0	—	—	—	—	3	1	—	—	1	11	21								
Saare	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	7								
Pärnu	—	—	—	—	1	—	—	2	6	3	1	—	—	7	—	—	—	1	8	19								
Viljandi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	—	—	—	4	15								
Tartu	3	—	—	31	5	—	1	13	63	1	4	—	—	25	8	—	—	6	18	65								
Valga	—	—	—	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	9	3	—	—	1	7	20								
Võru	1	—	—	12	3	—	—	—	8	—	—	—	—	14	3	—	—	—	8	25								
Petseri	2	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1	1	—	—	3	14	20								
Kokku	19	7	1	336	61	—	9	143	475	19	10	—	2	238	71	—	—	19	181	541								

Tab. 25. Toitainete maksumus kaloritise sisalduse järgi 1934—1937. a.)
Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1934—1937.)

	Keskm. — Moyenne			1930		1937	
	1934	1935	1936	XI	XII	I	I
Sealiha — Viande de porc	25	23	24	35	30	37	37
Loomaliha — Viande de boeuf	10	9	10	16	15	15	15
Vaskraliha — " "	27	32	36	37	36	36	36
Vaskraliha — " veau	33	34	40	45	43	43	43
Lambaliha — " mouton	21	18	23	23	23	23	23
Searasy sulastam. — Gratasse de porc	10	8	12	14	14	14	14
" sulast. — Sauté	12	9	12	15	15	15	15
Loomarasy sulastam. — Gratasse de boeuf non fondue	7	8	8	7	8	8	8
Teavorst — Saucisson	50	54	62	66	85	79	87
Sink — Jambon	29	27	34	42	47	47	47
Räimel, värsked — Pât. boursnais baki	27	31	33	22	33	32	32
Kilud, " — Brochets, frais	30	32	43	57	57	61	61
Kaugid, " — Perches, fraîches	87	91	109	111	150	156	156
Alvresad, " — Morues	60	64	70	64	105	92	92
Tursad, " — Pet. her. baki. salés	43	45	69	61	76	76	76
Räimel, soolast. — Esprots, salés	31	29	37	35	45	45	45
Kilud, " — Esprots, salés	27	31	41	—	45	45	45
Heeringad, " — Harengs	34	32	34	30	36	36	36
Bukkijahu, " — Farines de seigle blande	4	4	4	4	4	4	4
Bukkijahu, " — " seigle blande	8	8	8	7	7	7	7
Sepkijahu, " — Froment	8	8	8	8	8	8	8
Nisupilli, " — Froment blande	12	9	13	14	13	13	13
Odeskangid, " — Orge	8	6	9	8	9	9	9
Krumbid, " — Orge perlé	9	8	9	9	9	9	9
Bukkijahu, " — Pain de seigle	6	7	7	7	7	7	7
Peenleib, " — Pain de seigle	12	12	14	14	14	14	14
Seplik, " — Pain de seigle	12	12	14	14	14	14	14
Niselassi, " — Froment	14	14	13	15	15	15	15
Rõõskuppiim, " — Lait frais	14	14	13	17	17	17	17
Hapukoore, " — Crème aigre	15	13	13	17	17	17	17
Kohupiim, " — Crème de table	27	25	28	21	23	23	23
Või, meeterel — Beurre de table	32	32	32	29	33	33	33
Kõõgi, " — " cuisine	16	17	20	22	23	23	23
Täimevõi, " — végétal	18	11	11	11	11	11	11
Junst värskeid, " — Fromage suisse	33	33	35	35	39	39	39
Kasamunad, " — Oeufs de poule	10	12	13	17	22	22	22
Porgandid, " — Pommes de terre	6	6	7	5	5	5	5
Peedid, " — Carottes	38	29	31	25	22	22	22
Kaalikad, " — Betteraves	33	33	45	44	35	35	35
Hernes, " — Pois séchés	33	33	43	36	36	36	36
Oad, " — Fèves	11	8	10	12	11	11	11
Kapsad, hapud — Choucroute	8	8	8	6	6	6	6
värsked — Choux frais	95	103	149	143	129	129	129
Sibulad — Oignons	51	57	70	50	60	60	60
Ellis — Riz	53	53	85	125	119	119	119
Manna — Manna	16	16	18	17	17	17	17
Makaronid, " — Macaronis	13	11	14	14	14	14	14
Kartulijahu, " — Fécule de pomme de terre	22	22	21	21	21	21	21
Suhkur, peenleik — Sucre en poudre	9	9	10	11	11	11	11
Mesi — Miel	11	11	11	11	11	11	11
Meel — Miel	43	43	41	49	49	49	49

1) Maksumus 1000 kal. kohta (sentides) — Coût par 1000 calories (en sentes).

Tab. 27—28. Elatusmaksumus- ja suurmüügindeksid (geom. kesk., 1913 = 100).
Nombres-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros (moyenn. geom., 1913 = 100).

	1936					1937				
	Keskmine		Moyenne annuelle		1934	1935	1936	1937	1937	1937
	1934	1935	1936	1937						
1. Toitlus — Alimentation	76	77	89	91	93	92	90	92	97	
2. Korter — Logement	112	113	116	115	115	125	125	125	125	
3. Kalle ja valgustus — Chauffage et éclair.	69	69	76	75	75	75	75	75	76	
4. Riietus — Habillement	54	58	81	81	81	81	81	81	83	
5. Puhastus — Hygiène et nettoyage	43	43	43	43	43	43	43	43	43	
6. Reisid, liikumine, post — Voyages etc.	70	59	64	62	62	62	62	62	62	
7. Kultuur — Culture	129	131	135	135	135	135	135	135	135	
8. Haridus — Enseignement	116	115	115	115	115	115	115	115	115	
9. Mees — Homme	180	180	180	180	180	180	180	180	180	
10. Naiste — Femme	186	186	186	186	186	186	186	186	186	
11. Puhastus — Hygiène et nettoyage	149	149	149	149	149	149	149	149	149	
12. Puhastus — Hygiène et nettoyage	87	86	86	84	84	84	84	84	85	
13. Puhastus — Hygiène et nettoyage	108	103	101	103	98	99	99	99	99	
14. Puhastus — Hygiène et nettoyage	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
15. Puhastus — Hygiène et nettoyage	78	78	78	78	78	78	78	78	78	
16. Puhastus — Hygiène et nettoyage	104	104	104	104	104	104	104	104	104	
17. Puhastus — Hygiène et nettoyage	79	79	79	79	79	79	79	79	79	
18. Puhastus — Hygiène et nettoyage	94	86	86	86	86	86	86	86	86	
19. Puhastus — Hygiène et nettoyage	62	62	62	62	62	62	62	62	62	
20. Puhastus — Hygiène et nettoyage	91	91	91	91	91	91	91	91	91	
21. Puhastus — Hygiène et nettoyage	94	94	94	94	94	94	94	94	94	
22. Puhastus — Hygiène et nettoyage	158	158	158	158	158	158	158	158	158	
23. Puhastus — Hygiène et nettoyage	56	56	56	56	56	56	56	56	56	
24. Puhastus — Hygiène et nettoyage	46	46	46	46	46	46	46	46	46	
25. Puhastus — Hygiène et nettoyage	200	200	200	200	200	200	200	200	200	
26. Puhastus — Hygiène et nettoyage	153	153	153	153	153	153	153	153	153	
27. Puhastus — Hygiène et nettoyage	95	95	95	101	101	102	102	102	103	
28. Puhastus — Hygiène et nettoyage	87	88	98	100	100	99	99	101	104	

SUURMÜÜGINDEKSID (võrkaalustamata keskm.) — Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées).	
Üldindeks — Nombre-indices général	89
Sellest toitainete — Dont denrées alimentaires	86
Teisest — Dont autres	86
Üldindeks — Nombre-indices général	85
Sellest toitainete — Dont denrées alimentaires	86
Teisest — Dont autres	86
Üldindeks — Nombre-indices général	91
Sellest toitainete — Dont denrées alimentaires	91
Teisest — Dont autres	91
Üldindeks — Nombre-indices général	93
Sellest toitainete — Dont denrées alimentaires	90
Teisest — Dont autres	91
Üldindeks — Nombre-indices général	86
Sellest toitainete — Dont denrées alimentaires	86
Teisest — Dont autres	86
Üldindeks — Nombre-indices général	99
Sellest toitainete — Dont denrées alimentaires	99
Teisest — Dont autres	99

1) Maksumus 1000 kal. kohta (sentides) — Coût par 1000 calories (en sentes).

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja töölolu 1-ks jaanuariks 1937. a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. janvier 1937.

Tööstuste arv N. d'entreprises I. I. 1937	Tööstajate üldarv Nombre général des travailleurs						Meist töölised Dont ouvriers		Tööstajate ja teenustajate arv Van. alla 18 a. — Mineurs parmi les ouv. et serv. (1 000 kr.)	Detsembris — En décembre			Tööühuste arv Nombre des syndicats	
	Teenistajad I. XII 1936	Teenistajad I. I. 1937	Teenistajad I. I. 1937	Teenistajad I. XII 1936	Teenistajad I. I. 1937	Teenistajad I. I. 1937	Teenistajad I. I. 1937	Teenistajad I. XII 1936 = 100		Teenistajad I. I. 1937	Teenistajad I. XII 1936 = 100	Teenistajad I. I. 1937		Teenistajad I. XII 1936 = 100
I. Kurrud ja keevandused	171	4 103	3 021	577	3 843	3 505	93,4	26	587	248	36,9	24,2	35,4	157
II. Mitteraallide töötlemine	20	1 634	71	189	1 516	1 365	92,0	33	248	130	40,8	18,5	36,2	34
III. Metallitööstus	46	5 568	78	169	5 487	4 889	88,4	90	878	424	41,1	24,9	41,0	116
IV. Keemiatööstus	15	2 092	11	103	1 970	1 694	85,4	9	340	155	34,1	31,5	35,6	56
V. Nahatööstus	14	603	71	44	1 070	1 486	138,1	10	94	38	36,3	20,5	31,3	2
VI. Tekstiilidööstus	46	11 719	400	289	11 880	10 850	91,1	102	1 874	687	33,6	25,4	24,8	74
VII. Puitidööstus	36	3 149	180	324	2 945	2 505	102,1	15	449	246	40,7	27,9	36,3	63
VIII. Pabritööstus	14	2 319	38	39	2 317	2 075	92,1	12	368	163	35,2	24,9	33,1	24
IX. Polügraafiatööstus	18	1 365	37	32	1 360	2 075	152	12	368	163	35,2	24,9	33,1	24
X. Toit-, maitseainete ja jookide tööstus	38	3 219	69	165	3 123	2 683	86,0	20	223	132	39,1	20,2	28,0	11
XI. Kehakatte- ja puidukaupade tööstus	27	2 209	66	41	1 856	1 690	94,0	7	489	182	39,1	20,2	28,0	4
XII. Kihutööstus	48	3 585	81	115	3 446	3 052	88,4	40	477	214	36,4	18,7	24,8	83
XIII. Elektritööstus	3	931	21	50	922	1 628	175,0	2	121	84	44,1	31,3	43,4	6
XIV. Puhastustööstus	3	113	1	1	112	102	91,0	—	21	5	38,1	20,3	21,5	—
Kokku suurtööstus — Total	342	42 479	2 113	4 547	40 045	35 367	93,5	374	6 455	2 802	38,1	24,8	33,4	630
Sellest: { ettevõtted 50 ja üle töötajaga — Les entreprises ayant plus de 50 travail- leurs.	160	36 015	1 619	3 304	34 380	30 298	94,7	308	5 527	2 439	38,4	25,3	33,8	564
Dont: { ettevõtted 20—49 töötajaga. Les entreprises ayant 20—49 travailleurs	182	6 464	494	1 243	5 715	4 974	86,8	66	928	363	30,6	21,6	31,0	66

a) Suurtööstus — Grandes entreprises (plus de 20 travailleurs).

b) Kesktööstus — Entreprises moyennes (de 5—19 travailleurs).

I. Industries extractives	10	77	22	11	88	80	114,3	—	14	5	38,0	—	38,6	8
II. Industrie minière	46	454	32	96	391	348	86,1	14	65	24	34,0	15,8	30,0	4
III. " des métaux	117	1 211	66	83	1 194	1 128	98,1	94	197	62	30,4	21,7	28,9	5
IV. " chimique	31	404	21	28	397	305	97,4	2	59	27	34,7	10,4	28,6	3
V. " des caux et gazes	25	203	19	20	220	201	111,0	1	36	10	28,0	15,6	25,1	—
VI. " textile	53	574	28	27	575	520	100,9	9	90	26	28,9	19,4	24,9	—
VII. " des bois	112	971	85	78	978	914	100,9	24	144	45	30,7	19,0	26,7	11
VIII. " du papier	14	111	5	5	111	104	100,0	1	18	4	22,0	18,1	19,8	—
IX. " polygraphiques	49	555	42	23	574	522	103,9	33	95	33	33,0	23,9	29,6	—
X. " de l'alimentation, des boissons etc.	384	2 286	345	149	2 481	1 986	106,9	34	825	182	31,1	21,1	28,9	7
XI. Constructions, et gaz, élec. et distrib. d'eau	39	1 023	45	23	828	788	102,4	16	148	41	32,1	20,0	26,7	2
XII. Constructions, et gaz, élec. et distrib. d'eau	34	458	50	208	300	298	100,7	10	48	22	36,9	18,1	25,0	4
XIII. Usines élec., à gaz, élec. et distrib. d'eau	7	88	1	1	57	44	97,8	4	9	4	35,0	—	36,0	—
XIV. Industrie du nettoyage	28	168	13	4	202	189	104,7	—	32	5	34,5	31,5	24,1	—
Kokku kesktööstus — Total	958	8 578	773	947	8 494	7 410	96,8	232	1 276	443	31,9	20,3	28,6	48
Üldse suur- ja kesktööstus — Grand total (a+b)	1 300	51 057	2 886	5 494	48 449	42 677	94,9	606	7 731	3 245	37,0	24,1	32,5	678

Tab. 29. a) Tööturg jaanuaris 1937. a. — *Marché du travail en janvier 1937.*

	A. Töötute arv — <i>Nombre des chômeurs</i>						B. Töövõtjate arv — <i>Demandeurs d'emploi enregistré.</i>				Üldse (A+B) Er. talu (A+B)		
	Mehed — <i>Hommes</i>			Naised — <i>Femmes</i>			Kokku — <i>Total</i>			Mehed — <i>Hommes</i>		Naised — <i>Femmes</i>	Kokku — <i>Total</i>
	I liik	II liik	Kokku	I kategoorie	II kategoorie	Total	I liik	II liik	Kokku				
Jälle eelmisest kuust — <i>Restés de mois précédent.</i>	141	96	237	556	279	835	697	375	1 072	581	335	916	1 938
Registreeritud (I korda aastas ¹⁾) — <i>Enregistrés (1 fois au cours de l'année¹)</i>	223	90	313	141	73	214	304	163	527	405	313	808	1 335
Tulnud tagasi töölt — <i>Rentrés du travail journal.</i>	113	63	176	377	123	500	490	186	676	328	120	448	1 124
Väljalangenuist registreeritud uuesti — <i>Rayés enreg. de nouveau.</i>	65	45	110	87	51	138	152	90	248	131	40	171	410
Kokku — Total	542	394	936	1 161	526	1 687	1 703	820	2 523	1 535	808	2 343	4 866
Paigutati tööle (I korda aastas ¹) — <i>Placés (1 fois¹)</i>	99	16	114	224	47	271	323	62	385	287	149	436	821
Paigutati tööle teist või enam korda aastas ¹) — <i>Placés (II et plus fois¹)</i>	83	32	115	316	85	401	309	117	510	251	94	345	861
Langes välja — <i>Rayés de listes</i>	79	78	157	102	104	206	181	182	363	284	149	433	796
Kokku — Total	261	125	386	642	236	878	903	361	1 264	822	392	1 214	2 476
Registreer. 31. I 1937 — <i>Enregistrés au 31. I 1937</i>	281	169	450	519	290	809	800	459	1 259	713	416	1 129	2 388
Sellest — <i>Dont d'après les bourses:</i>													
Tallinna linna tööhärrad	248	150	398	97	120	217	345	270	615	380	117	497	1 112
Tartu „ „	—	—	—	82	22	104	82	22	104	212	160	372	476

b) Tööle paigutatud ja nimikirjast kustutatud töötud — <i>Chômeurs placés et rayés.</i>	M. — H. N. — F.				c) Vabade kohtide arv — <i>Offres du travail.</i>	M. — H. N. — F.			
	M.	H.	N.	F.		M.	H.	N.	F.
Tööle paigutatud — <i>Placés pour l'occupation aux:</i>									
erastöödele — <i>travaux privés</i>	57	91			Vabu kohti I. I 1937 — <i>Places vacantes au 1. I</i>	1 906			23
avallikele töödele — <i>travaux publics</i>	104	33			Tööpalkumiste arv — <i>Nombre des offres</i>	885			953
talvistele töödele — <i>trav. organisés p. assist.</i>	68	498			Tööpalkumisi võetud tagasi — <i>Offres retirées</i>	905			14
Kokku — Total	229	672			Rahuldatud tööjõu nõudmiste arv — <i>Offres satisfaites</i>				767
Nimikirjast kustutatud — <i>Rayés de listes</i>	157	206			Neist — <i>de chômeurs</i>				229
Tööle paigutamata — <i>Non placés</i>	1 163	1 225			Dont: (töövõtjatega — <i>par demandeurs d'emploi</i>				538
Neist — <i>de chômeurs</i>	450	809							243
Dont: (töövõtjaid — <i>demandeurs d'emploi</i>	713	416			Vabu kohti I. II 1937 — <i>Places vac. au 1. II 1937</i>	1 179			47

¹⁾ Arvestusaasta loetakse 1. VIII — 31. VII.

Piiritusmonopol jaanuaris 1937. a. — *Ventes d'alcool en janvier 1937.*

	1936		1937		1937 ⁺ / ₋ %	
	1936	1937	1937	1937	+	-
Müük 1 000 liitrites (100%).						
<i>Ventes en 1 000 litres (calculé en esprit du vin).</i>						
Joogiks — <i>Pour consommation</i>	221,0	218,7				-1,0
Sellest viin — <i>Dont eau-de-vie</i>	182,9	173,9				-4,9
Erlotstarveteks — <i>Pour les besoins spéciaux</i>	38,8	31,8				-18,0
Denaturaat — <i>Esprit du vin dénaturé</i>	28,2	29,5				+4,0
Väljaveoks — <i>Pour l'exportation</i>	3,6	2,0				-44,4
Kokku — Total	291,6	283,0				-3,3
Müügiväärtus 1 000 kr						
<i>Valeur des ventes (en 1 000 kr).</i>						
Sellest joogiks — <i>Dont pour consommation</i>	1 059,7	1 044,0				-1,5
	973,0	963,5				-1,0

Tab. 13. Valuta ja väärtpaperite hinnad Tallinna börsil jaanuaris 1937. a.

Cours du change à Tallinn en janvier 1937.

	Kõrgeim		Madalaim		Keskmine							
	jaanuaris 1937		jaanuaris 1937		jaanuar 1937		detsemb. 1936		I. I—31. XII 1936		jaanuar 1936	
	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.
1. New-York, 100 \$ (dollar)	368,00	374,00	367,00	373,00	367,25	373,25	367,30	373,30	363,06	370,42	364,36	372,36
2. London, 100 £ (ingl. n.)	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00
3. Berlin, 100 Saksa riigimark	135,00	135,50	135,00	135,50	135,00	135,50	135,00	135,50	135,00	135,50	135,00	135,50
4. Helsinki, 100 Soome marka	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10
5. Paris, 100 Prantsuse franki	17,18	17,43	17,16	17,41	17,17	17,42	17,17	17,42	22,22	22,64	24,10	24,46
6. Bruxelles, 100 Belgia belgat	62,15	63,05	61,95	62,85	62,02	62,92	62,19	63,09	61,48	62,56	61,78	62,78
7. Zürich, 100 Helveetsia franki	84,55	85,80	84,15	85,40	84,40	85,65	84,58	85,83	109,76	111,31	119,15	120,65
8. Milano, 100 Itaalia liiri	19,35	19,65	19,30	19,60	19,34	19,64	19,34	19,64	—	27,00	—	29,78
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni	93,40	94,60	93,40	94,60	93,40	94,60	93,40	94,60	93,40	94,60	93,40	94,60
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05
11. Oslo, 100 Norra krooni	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15
12. Praha, 100 Tšehhoslov. kr.	12,87	13,07	12,80	13,00	12,84	13,04	12,97	13,17	14,49	14,88	15,15	15,45
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldnat	201,85	204,85	201,25	204,25	201,47	204,47	200,75	203,75	234,47	237,76	243,59	251,59
14. Riiga, 100 Läti latti	71,50	73,00	71,50	73,00	71,50	73,00	—	73,00	—	—	—	118,30
15. Wien, 100 Austria šillingit	63,60	70,30	63,25	69,95	63,41	70,11	63,61	70,31	65,82	70,09	63,61	70,21
16. Warszawa, 100 Poola slotti	69,25	70,95	69,00	70,70	69,14	70,84	69,02	70,72	68,51	69,77	69,14	70,14
17. Kaunas, 100 Leedu liti	62,00	63,50	61,80	63,30	61,83	63,33	62,04	63,54	61,08	62,59	61,81	62,33
18. Danzig, 100 Danzigi kuldnat	69,25	70,95	69,00	70,70	69,14	70,84	69,02	70,72	68,51	69,77	69,14	70,14
19. 6% E. hüp. p. Fantl. (nom. v. 100 kr)	90,00	91,00	90,00	91,00	90,00	91,00	90,00	91,00	90,49	91,49	92,00	93,00

PRINCIPAUX ARTICLES PUBLIÉS DANS LE RECUEIL MENSUEL.

MÉTHODOLOGIE.

Recensement agricole de 1929	Nr. 88(3),	page 133—141
Convention concernant l'unification des méthodes des statistiques économiques	„ 87(2),	„ 69—80

POPULATION.

Accroissement de la population	Nr. 182(1),	page 1—5
Mortalité	„ 181(12),	„ 609—625
Nombre des enfants chez les femmes	„ 180(11),	„ 557—569
Natalité	„ 179(10),	„ 455—498
Nuptialité	„ 178(9),	„ 433—441
Composition de la population d'après les ménages	Nr. 176(7)—177(8),	„ 349—369
Classes sociales de la population	Nr. 175(6),	„ 285—302
Population en qualité des travailleurs et consommateurs	„ 174(5),	„ 221—253
Densité et changements dans le nombre de la population en Estonie	„ 173(4),	„ 169—176
Composition démographique de la population	„ 173(4),	„ 176—196
Tables de mortalité pour l'Estonie	„ 170(1),	„ 1—6
Changements de domicile entre 1922 et 1934	„ 166(9),	„ 421—426
Émigration en 1934	Nr. 164(7)—165(8),	„ 367—370
Population des villes et bourgs en 1933—34	Nr. 164(7)—165(8),	„ 361—366
Nationalité (ethnique) de la population	Nr. 164(7)—165(8),	„ 353—361
Diocèses de 1929—33	Nr. 162(5),	„ 260—264
Langue habituelle et connaissance des langues étrangères	„ 162(5),	„ 229—233

INSTRUCTION PUBLIQUE.

Bibliothèques populaires en 1935/36	Nr. 182(1),	page 13—17
Locaux d'enseignement des écoles primaires et secondaires en 1935/36	„ 182(1),	„ 18—32
Écoles primaires et secondaires en 1935/36	„ 181(12),	„ 638—662
Journaux et périodiques en 1935	„ 175(6),	„ 302—305
Progrès des élèves des écoles primaires et secondaires	„ 172(3),	„ 149—160
État économique des étudiants de l'Université de Tartu en 1932/33	Nr. 164(7)—165(8),	„ 341—353
Jardins d'enfants de 1933/34	Nr. 161(4),	„ 195—200
Écoles de continuation en 1933/34	„ 159(2),	„ 91—98
Bibliothèques scolaires	„ 146(12),	„ 628—634
Internats des écoles primaires à la campagne	„ 143(10),	„ 623—628
Bâtiments et terrain des écoles primaires et secondaires en 1930/31	„ 127(6),	„ 355—368
Université de Tartu en 1934	„ 163(6),	„ 296—304
Sociétés de culture intellectuelle	„ 137(4),	„ 189—198

TRAVAIL ET SALAIRES.

Conditions du travail et les salaires des personnes en service domestique	Nr. 180(11),	page 593—598
Grèves dans l'industrie en 1935	„ 173(9),	„ 475—476
Gains dans l'industrie en 1935	„ 175(6),	„ 307—322
Chômage en hiver 1933/34	„ 158(3),	„ 1—14
Accidents du travail de 1932—33	Nr. 152(7)—153(8),	„ 372—379
Travaux publics de 1932/33—1933/34	„ 152(7)—153(8),	„ 363—368
Inspection du travail en 1933	Nr. 150(5),	„ 851—861
Conditions du travail dans l'industrie en I semestre de 1933	„ 144(11),	„ 562—587
Chômage à la campagne en hiver de 1931/32	Nr. 138(7)—139(8),	„ 385—396
Assurance-maladie en 1931	Nr. 123(12),	„ 713—724
Activité industrielle en 1931	„ 124(3),	„ 159—160
Nombre des salariés et l'emploi de la main-d'œuvre	„ 114(5),	„ 257—262
Chômage dans les villes en 1931/32	Nr. 123(7)—129(8),	„ 396—412
Jeunes chômeurs	„ 123(7)—129(8),	„ 412—414
Durée du travail dans l'industrie en 1932	Nr. 119(3),	„ 314—321
Salaires des ouvriers agricoles	„ 114(5),	„ 312—316
Conditions du travail et salaires des marins de 1932/33	Nr. 140(7)—141(8),	„ 362—364

HYGIÈNE PUBLIQUE.

Médecine légale en 1931—35	Nr. 175(6),	page 337—339
Tuberculose de 1932—35	„ 174(5),	„ 272—275
Maladies contagieuses en 1935	„ 173(4),	„ 197—200
Causes de décès en 1934	„ 170(1),	„ 30—39
Cas des infirmités d'après les données du recensement de I. III 1934	„ 170(1),	„ 646—649
Activité des établissements des bains de boue et de mer en 1925—34	„ 162(3),	„ 256—260
Mortalité des nourrissons en 1933	„ 161(4),	„ 206—209
Activité des pharmaciens en 1929—33	„ 159(2),	„ 64—68
État hygiénique des écoliers en 1930/31—1932/33	„ 156(11),	„ 568—572

Sages-femmes de 1931—34	Nr. 151(6),	page 324—325
Maladies vénériennes de 1928—32	„ 147(3),	„ 85—90
Maladies et morbidité des membres des caisses-maladie	Nr. 140(7)—141(8),	„ 371—380
État sanitaire de l'armée en 1931	Nr. 131(10),	„ 567—602

ASSISTANCE.

Assistance publique et protection de l'enfance en 1929/30	Nr. 123(2),	page 104—112
---	-------------	--------------

CRIMINALITÉ ET SINISTRES.

Incendies en 1935	Nr. 173(4),	page 200—205
Accidents des voitures à moteur et infractions aux règlements de route en 1934	„ 167(10),	„ 484—486
Délits et infractions aux lois en 1934	Nr. 164(7)—165(8),	„ 379—383
Accidents de 1930—33	Nr. 152(7)—153(8),	„ 392—397
Suicides en 1933	„ 152(7)—153(8),	„ 380—382
Justice criminelle et civile	Nr. 126(5),	„ 261—271
Prisonniers de 1930—32	„ 130(9),	„ 533—534

INDUSTRIE.

Production et main-d'œuvre dans les grandes entreprises industrielles en 1934	Nr. 171(2),	page 84—100
Importance relative des entreprises moyennes et petites et de l'artisanat dans l'industrie	„ 144(11),	„ 580—581
Industrie moyenne en 1928	„ 101(4),	„ 216—220
Consommation des combustibles dans l'industrie en 1928	Nr. 104(7)—105(8),	„ 411—414
Machines motrices et emploi de la force mécanique dans les grandes entreprises industrielles en 1928	Nr. 108(11),	„ 606—608
Localisation des entreprises industrielles d'après des villes, bourgs et campagne en 1930	„ 130(9),	„ 524—531

COMMERCE EXTÉRIEUR.

Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1935	Nr. 176(7)—177(8),	page 386—398
Influence des traités commerciaux dans l'importation de l'Estonie	Nr. 115(6),	„ 393—404
Exportation des produits industriels en 1927 et 1928	„ 95(10),	„ 554—557

RIX.

Coût de la vie en villes 1922—29	Nr. 90(5),	page 285—289
Prix forains du bétail en 1928	„ 89(4),	„ 329—331
Nombre indices des prix de gros et du coût de la vie de 1913—28	„ 77(4),	„ 261—269
Coût comparé des diverses denrées alimentaires d'après leur valeur nutritive 1922—27	„ 68(7),	„ 389—392
Indices pondérés des prix des produits agricoles	„ 65(4),	„ 219—220

TRANSPORTS ET COMMUNICATIONS.

Postes, télégraphes, téléphones et radio pendant l'année budgétaire de 1935/36	Nr. 179(10),	page 508—547
Exercices des chemins de fer en 1935/36	„ 178(9),	„ 442—475
Lignes d'autobus de 1935/36	Nr. 176(7)—177(8),	„ 412—415
Avaires enregistrées dans les caisses estoniennes en 1935	„ 176(7)—177(8),	„ 412
Marine marchande Te I. I 1936	„ 176(7)—177(8),	„ 408—412
Véhicules à moteur Te I. IV 1936	„ 176(7)—177(8),	„ 399—401
Bicyclettes en circulation de 1931—35	„ 176(7)—177(8),	„ 398
Navigaton et transports maritimes en 1935	„ 170(7)—177(8),	„ 369—385
Mouvement des voitures automobiles traversant la frontière	Nr. 175(6),	„ 305—306
Votes navigables intérieurs en 1935	„ 173(4),	„ 308—312
Transports aériens en 1935	„ 173(4),	„ 206—207
Traffic des marchandises par chemins de fer en 1929/30	„ 110(1),	„ 31—43

ASSURANCES.

Pensions Te I. I 1936	Nr. 179(10),	page 498—507
Sociétés d'assurance en 1934	„ 172(3),	„ 117—131
Assurance-maladie en 1927 et 1928	„ 95(10),	„ 567—574

CRÉDIT ET CAPITAL.

Receites et dépenses des banques privées et des banques coopératives en 1935	Nr. 175(6),	page 331—336
Lombards en 1935	„ 174(5),	„ 287—271
Crédits accordés aux exploit. nouvel. fondés de 1921—23	„ 94(9),	„ 454—525
Banque nationale de crédit à long terme 1928	„ 89(4),	„ 243

FINANCES.

Recettes et dépenses des villes et bourgs en 1934/35	Nr. 181(12), page 626—638
Recettes et dépenses des communes rurales en 1934/35	180(11), 578—592
Balance de paiements en 1935	175(6), 323—330
Recettes et dépenses des administrations d'arrondissement en 1934/35	174(5), 254—263
Charge des impôts en 1930/31 et encaissement des impôts pour l'Etat de 1929/30—32/33	130(6), 306—310
Impôt sur patentes commerciales	130(9), 306—310

AGRICOLE.

Forêts de l'Etat et l'économie forestière en 1935/36	Nr. 182(1), page 6—13
--	-----------------------

Rentabilité des exploitations agricoles en 1935/36

Mouvement, parcellement et prix des propriétés agricoles en 1935	Nr. 181(12), page 663—674
Pêches en 1935	180(11), 500—577
Rentabilité de l'élevage de poules en 1935	172(3), 140—148
Vente aux enchères des propriétés agricoles en 1934	171(2), 70—76
	169(12), 641—645
	VARIA.
Résultats du V Plébiscite	Nr. 176(7)—177(8), page 402—407
Statistique des noms de famille	Nr. 174(6), 204—267
La vie religieuse de 1930—34	160(3), 126—130
Construction des maisons d'habitation dans les villes et bourgs de 1930—31	132(11), 666—669
Stations balnéaires, estivales et de villégiature en 1932	139(8), 310—313

LISTE DES ÉDITIONS DU BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE.

Type A. DÉMOGRAPHIE.

Volume I. Annuaire de la statistique d'instruction publique	Pages 288 + 186, 1924.	Kr. 6.—
II. Naissances, décès, mariages et mouvem. de la population	52 + 64, 1925.	3.—
III. Statistique de l'hygiène publique	132 + 80, 1925.	5.—
IV. Population et l'hygiène publique	306, 1930.	8.—

STATISTIQUE ÉCONOMIQUE.

Volume I. Commerce extérieur en 1923	20 + 72, 1924.	2.—
II. Ports, marins marchands et navigation en 1924	102, 1925.	2.50
III. Chemins de fer, poste, télégraphe et téléphone en Estonie	64, 1925.	2.—
IV. Commerce extérieur en 1924	22 + 82, 1925.	3.—
V. Industrie en Estonie en 1924	30, 1926.	2.50
VI. Chemins de fer de l'Etat en 1924	38, 1926.	2.—
VII. Commerce extérieur en 1925	109, 1926.	3.25
VIII. Commerce extérieur en 1926	IV + 106, 1927.	3.25
IX. Situation financière des sociétés anonymes et des sociétés coopér.	32 + 34, 1927.	2.—
X. Commerce extérieur en 1927	108, 1928.	3.25
XI. Commerce extérieur en 1928	120, 1929.	3.50
XII. Commerce extérieur en 1929	152, 1930.	5.—
XIII. Commerce extérieur en 1930	144, 1931.	5.—
XIV. Commerce extérieur en 1931	140, 1932.	4.—
XV. Commerce extérieur en 1932	124, 1933.	4.—
XVI. Commerce extérieur en 1933	124, 1934.	4.—
XVII. Commerce extérieur en 1934	120, 1935.	4.—
XVIII. Commerce extérieur en 1935	120, 1936.	4.—
XIX. Commerce extérieur en 1936		

Sous-presse

STATISTIQUE AGRICOLE.

Volume II. Annuaire de la statistique agricole II (1923)	138, 1924.	Kr. 2.25
III. Élevage du bétail en Estonie en 1924	17 + 109, 1925.	1.50
IV. Annuaire de la statistique agricole (1925)	3 + 291, 1926.	3.—
V. Annuaire de la statistique agricole (1926)	VIII + 254, 1927.	3.—
VI. Annuaire de la statistique agricole (1927)	VIII + 207, 1928.	2.75
VII. Annuaire de la statistique agricole (1928)	VIII + 213, 1929.	2.75
VIII. Annuaire de la statistique agricole (1929)	VIII + 264, 1930.	3.50
IX. Annuaire de la statistique agricole (1930)	VIII + 239, 1931.	3.50
X. Annuaire de la statistique agricole (1931)	VIII + 222, 1932.	3.50
XI. Annuaire de la statistique agricole (1932)	VIII + 207, 1933.	3.—
XII. Annuaire de la statistique agricole (1933)	VIII + 280, 1934.	3.50
XIII. Annuaire de la statistique agricole (1934)	VIII + 163, 1935.	3.50
XIV. Annuaire de la statistique agricole (1935)	VIII + 172, 1936.	3.50
Type B. 1. Résultats préliminaires du recensement de 1922	78, 1923.	2.—
2. Les enfants infirmes en Estonie	164, 1923.	3.75
3. Élections au Parlement en mai 1923	78, 1923.	3.—
4. Commerce extérieur de l'Estonie en 1921—1922	60 + 33, 1923.	2.50
5. Résultats du recensement de 1922:		

Volume I. Répartit. démograph. de la popul. et conditions de logement	82, 1925.	Kr. 2.—
II. Répartit. démograph. de la popul. (tableaux)	8 + 123, 1924.	4.—
III. Répartition de la population par occupations	88 + 84, 1925.	3.—
IV. Arrond. Võru	24 + 52, 1924.	2.—
V. Järva	52 + 60, 1923.	3.—
VI. Harju et la ville de Tallinn	40 + 56, 1924.	3.—
VII. a) Lääne	20 + 56, 1924.	2.—
b) Saare	20 + 56, 1924.	2.—
VIII. Pärnu	40 + 84, 1924.	3.50
IX. Pühandi	36 + 84, 1924.	3.50
X. Taru et Valga	40 + 92, 1924.	3.—
XI. Võru et Petseri	30 + 46, 1927.	3.—
6. Dépouillement des données du recensement de 1922 et le contenu des tableaux de résultats définitifs	43, 1923.	Kr. 1.—
7. Les exploitations agricoles nouvellement fondées de 1919—22	46 + 60, 1924.	3.50
8. Résultats du recensement agricole de 1925	4 + 219, 1926.	3.75
9. Album statistique, vol. I. Territoire et populat. (38 dia- et cartogram. en couleurs)	1926.	6.—
Album statistique, vol. II. Économie (24 dia- et cartogram. en coul.)	1926.	6.—
Album statistique, vol. III. Agriculture	112, 1928.	7.50
10. Élections au III. Parlement	48, 1927.	1.75
11. Élections au IV. Parlement	52, 1929.	1.75
12. Résultats du recensement agricole de 1929, v. I	XI + 235, 1930.	4.50
13. Population et biens des exploitations agricoles (v. II)	IV + 96 + 44, 1932.	3.—
14. Estonie de 1920—1930 (Résumé rétrospectif)	XV + 406, 1931.	7.—
15. Élections au V. Parlement	52, 1933.	1.50
17. Données du Recensement de 1. III 1934:		
Vol. I. Population des communes rurales	IV + 104, 1934.	Kr. 3.—
Vol. II. Composition démographique de la population et logements	VIII + 152, 1935.	3.—
Vol. III. Occupations et familles	223, 1935.	5.—
Vol. IV. Problèmes de la population	VIII + 156	3.—

Type G. RECUEIL MENSUEL.

1922 Nr. 1—11 Prix total Kr. 10.—	1927 Nr. 62—73 Prix total Kr. 15.—	1933 Nr. 134—145 Prix total Kr. 15.—
1923 " 12—21 " " " 15.—	1928 " 74—85 " " " 15.—	1934 " 146—157 " " " 15.—
1924 " 22—33 " " " 15.—	1929 " 86—97 " " " 15.—	1935 " 158—169 " " " 15.—
1925 " 34—45 " " " 15.—	1930 " 98—109 " " " 15.—	1936 " 170—181 " " " 15.—
1926 " 46—61 " " " 15.—	1931 " 110—121 " " " 15.—	1937 " à partir du Nr. 182 à Kr. 1.50
	1932 " 122—133 " " " 15.—	